

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 227 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

14. november 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 22. november 2002
– dagsordenspunkt rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-29. november
2002 – vedlægges Fødevareministeriets notat om de punkter, der forventes
optaget på dagsordenen.

P. H. Olsen

AKTUELT NOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 27.-29. november 2002

1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser, om ændring af Rådets beslutning 90/424/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 92/117/EØF og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af salmonella og andre fødevarerbårne zoonotiske agenser og om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF, 72/462/EØF og 90/539/EØF
KOM dok. (2001) 452 endelig
Politisk enighed (formentlig a-pkt.) Åben debat
Side 6
2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 96/22/EF vedrørende forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug.
KOM dok. (2000) 320 endelig og KOM dok. (2001) 131 endelig
Politisk enighed (formentlig a-pkt.) Åben debat
Side 21
3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer
KOM dok. (2001) 425 endelig
Politisk enighed. Åben debat
Side 25
4. EU's hygiejne-regler:
 - a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (II)
KOM dok. (2000) 438 endelig
Politisk enighed. Åben debat

- b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum (III)
KOM (2002) 377 endelig
Drøftelse
- c) Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum.
~~KOM~~ dok. (2000) 438 endelig
Drøftelse/Politisk enighed

Side 35

- 5. BSE
KOM dok. foreligger ikke
Orientering fra Kommissionen

Side 58

- 6. Midtvejsevalueringen
 - a) Afkobling
 - b) Modulation
 - c) Cross complianceKOM dok. (2002) 394 endelig
Drøftelse

Side 59

- 7. Statsstøtte til bomuld i Grækenland
KOM dok. foreligger ikke
Vedtagelse/Drøftelse
EFTERSENDES

Side 76

8. Reform af den fælles fiskeripolitik
- a) Forslag til Rådets forordning om bevaring og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne under den fælles fiskeripolitik
KOM (2002) 185 endelig
 - b) Forslag til Rådets forordning om en hasteforanstaltning til op-
hugning af fiskerfartøjer
KOM (2002) 190 endelig
 - c) Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning
nr. 2792/1999 om de nærmere regler og betingelser for Fælles-
skabets strukturforanstaltninger for fiskeriet
KOM (2002) 187 endelig

Drøftelse

Side 77

9. Forslag til Rådets forordning om foranstaltninger til genopretning af
torske- og kulmulebestande
KOM dok. (2001) 724 endelig

Drøftelse

Side 88

10. Forslag til Rådets forordning (EF) om fastsættelse for fangståret 2003
af orienteringspriserne for fiskerivarer som anført i bilag I og II og af
EF's producentpris for fiskerivarer som anført i bilag III til forordning
(EF) nr. 104/2000

KOM dok. foreligger ikke

Vedtagelse (a-pkt.)

Side 92

11. (Evt.) Handlingsplan vedrørende genudsætninger (discard)
KOM dok. foreligger ikke

Præsentation

Side 94

12. (Evt.) Integreret ramme for fiskeripartnerskaber på nationalt og/eller
regionalt plan.

KOM dok. foreligger ikke

Præsentation

Side 95

13. (Evt.) Handlingsplan for forbedret videnskabelig rådgivning i forbindelse med fiskeriforvaltningen
KOM dok. foreligger ikke
Præsentation
Side 96
14. Handlingsplan til afhjælpning af de sociale, økonomiske og regionale konsekvenser af omstruktureringen af fiskeriet i EU.
KOM dok. (2002) 600 endelig
Præsentation
Side 97
15. Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af aftalen i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Angola om fiskeri ud for Angola, for perioden fra 3. august 2002 til 2. august 2004.
KOM dok. (2002) 492 endelig

Forslag til Rådets forordning om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Angola om fiskeri ud for Angola, for perioden fra 3. august 2002 til 2. august 2004.
KOM dok. (2002) 495 endelig
Vedtagelse (a-pkt.)
Side 99
16. Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af aftale i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Senegal om fiskeri ud for Senegals kyst, for perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2006
KOM dok. (2002) 496 endelig

Forslag til Rådets forordning om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Senegal om fiskeri ud for Senegals kyst,

for perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2006.

KOM dok. (2002) 497 endelig

Vedtagelse (a-pkt.)

Side 102

- 17.** Forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2000/29/EF om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet.

KOM dok. (2001) 183 endelig

Vedtagelse (a-pkt.)

Side 104

- 18.** Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1098/98 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle

KOM dok. (2002) 493 endelig

Vedtagelse (a-pkt)

Side 109

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI) DEN 27.-29. NOVEMBER 2002

-
- 1. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser, om ændring af Rådets beslutning 90/424/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 92/117/EØF og
Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af salmonella og andre fødevarebårne zoonotiske agenser og om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF, 72/462/EØF og 90/539/EØF
KOM dok. (2001) 452 endelig**
-

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 3. oktober 2002. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 452 af 1. august 2001 fremsat forslag til:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser, om ændring af Rådets beslutning 90/424/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 92/117/EØF, og

Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af salmonella og andre fødevarebårne zoonotiske agenser og om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF, 72/462/EØF og 90/539/EØF.

Forslagene er fremsat med hjemmel i TEF artikel 152 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagning i EF-Traktatens artikel 251, da forslagene vedrører veterinærforhold og berører folkesundheden.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Fødevarers frie bevægelighed i det indre marked betyder, at effektiviteten af en medlemsstats programmer til bekæmpelse af zoonoser begrænses, hvis der i andre medlemsstater er højere infektionsniveauer. Medlemsstaternes forskellige prioriteringer af indsatsen mod zoonoser har desuden ført til ulige konkurrence mellem medlemsstaternes virksomheder.

Fødevareministeriet vurderer, at en prioritering på fællesskabsplan og en samordnet indsats er nødvendig for at sikre lige konkurrencevilkår og vil reducere risikoen for fødevarebårne sygdomme.

Formål og indhold

De aktuelle regler i EU om zoonoser er fastsat i direktiv 92/117/EØF af 17. december 1992 om beskyttelsesforanstaltninger over for specifikke zoonoser og specifikke zoonotiske agenser hos dyr og

i animalske produkter for at forhindre levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger. Direktiv 92/117 er senere ændret flere gange.

Direktivet omhandler overvågning, rapportering og bekæmpelse af zoonoser. I henhold til reglerne om overvågning har Kommissionen siden 1994 årligt udarbejdet en rapport om tendenser i og kilder til zoonoser. De fastsatte mål for indsamling af epidemiologiske data til rapporten er år for år blevet nået i stadig højere grad. Imidlertid er overvågningssystemerne ikke harmoniserede for alle zoonoser, og der er derfor stadig vanskeligt at sammenligne udviklingen mellem de enkelte medlemslande.

Regler om bekæmpelse af zoonoser i direktiv 92/117 omhandler kun bekæmpelse af salmonella i rugeægsproducerende fjerkræflokke og opdræt hertil. Danmark har som et af forholdsvis få EU-lande opfyldt alle tidsfrister og krav i direktivet. En række EU-lande har derimod enten ikke opfyldt direktivets krav vedrørende denne bekæmpelse, eller har væsentligt overskredet de tidsfrister, som er fastsat i direktivet.

Kommissionen anfører, at til trods for, at en række lande ikke har gennemført det gældende zoonosedirektiv, kan der i Fællesskabet iagttages en øget opmærksomhed på forekomsten af zoonotiske agenser. Der er sket en positiv udvikling i samarbejdet mellem de myndigheder i de enkelte medlemsstater, som har ansvaret for bekæmpelse af zoonoser. Den hidtidige overvågning har således vist en stagnation eller endda et fald i visse medlemsstater i forekomsten af salmonella. Antallet af zoonotiske sygdomstilfælde hos mennesker udgør dog stadig et stort samfundsproblem i EU, idet antallet af salmonellainfektioner fortsat er højt, ligesom problemer med en række "nye" zoonoser er stigende.

Det uensartede niveau for salmonellabekæmpelse i de forskellige medlemsstater giver problemer med samhandlen, idet det er vanskeligt for lande med høj status at bevare denne status ved fri handel, ligesom det giver konkurrencemæssige uligheder imellem medlemslandene.

Det samlede forslag til foranstaltninger mod zoonoser

Kommissionen har på den baggrund fremsat forslag til et direktiv, som omhandler overvågning af både fødevarebårne og ikke-fødevarebårne zoonoser og zoonotiske agenser, samt forslag til en forordning, som omhandler bekæmpelse af salmonella og andre fødevarebårne zoonotiske agenser.

Forslagene er fremsat i overensstemmelse med Kommissionens hvidbog om fødevarer sikkerhed, som blev vedtaget den 12. januar 2000 og bygger på principperne om risikovurdering, risikostyring og risikokommunikation.

Formålene med forslaget er at intensivere bekæmpelsen af zoonoser i EU. Intensiveringen skal foregå ved en forbedret overvågning af udviklingen i alle former for zoonoser samt ved bekæmpelse i

primærproduktionen og eventuelt i efterfølgende led at nedbringe antallet af fødevarebårne zoonotiske sygdomstilfælde hos mennesker.

Intensiveringen af bekæmpelsen skal ske ved indførelse af nye principper i bekæmpelse i primærproduktionen og efterfølgende led i fødevarekæden, således at EU-reglerne i højere grad fokuserer på mål for reduktion af patogener frem for detaljeret fastsættelse af bekæmpelsesprogrammer. Dette giver større mulighed for de enkelte medlemslande for at opstille egne bekæmpelsesprogrammer. Desuden udvides EU-reglerne til at dække alle led i kæden "fra jord til bord".

Med forslagene skal der sikres en mere ensartet og høj standard i alle medlemsstaterne, således at det indre marked kan fungere, uden at lande med høj standard tvinges til at indføre ensidige foranstaltninger af hensyn til at beskytte det niveau, de har nået.

Følgerne af forslagene på længere sigt forventes at blive en reduktion af sundhedsudgifterne i forbindelse med zoonotiske sygdomstilfælde hos mennesker, mindske behovet for at anvende antibiotika til dyr og mennesker samt en øget eksport af levende dyr og fødevarer til verdensmarkedet som følge af eksportprodukternes dokumenterede højere standard.

Da zoonoser er årsag til meget høje udgifter for erhvervslivet og for samfundet som helhed, anfører EU-kommissionen, at der bør ske en offentlig medfinansiering, herunder tilskud på EU-plan, således at bekæmpelsesindsatsen i de enkelte lande kan foregå på forholdsvis ensartede økonomiske vilkår. EU-finansieringen af de eksisterende programmer fortsættes uændret, men det vil blive taget op til overvejelse, om der senere skal ske en udvidelse eller ændring af finansieringen.

Kommissionen foreslår i sit oprindelige forslag, at direktivet skal være gennemført i medlemsstaterne senest den 1. januar 2003 samt, at forordningen skal gælde fra den 1. januar 2003. Disse datoer vil imidlertid blive rykket, da forslagene ikke forventes vedtaget tids nok til, at dette kan nås.

Forslag til direktiv om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser

Forslaget viderefører den overvågning, der er fastsat i det gældende direktiv, 92/117/EØF og omfatter i princippet alle zoonoser. Der er dog i anden forbindelse fastsat særlige regler for BSE, som derfor ikke er medtaget i forslaget.

Overvågningen skal foretages i primærproduktionen og om nødvendigt i andre led af fødevarekæden. Overvågningen skal hovedsagelig ske ved de systemer, som er etableret i forvejen i de enkelte medlemsstater, men der indføres med forslaget procedurer for en fælles dataindsamling og grundlag for koordinerede EU overvågningsprogrammer af begrænset varighed. Desuden skal der ved overvågningen tilvejebringes data om antibiotikaresistens. Forslaget kræver, at medlemsstaternes sundheds-, veterinær- og fødevaremyndigheder arbejder tæt sammen.

Der fastsættes krav om underretningspligt for fødevareproducenter ved fødevarebårne udbrud af zoonoser og krav til myndighedernes undersøgelse af sådanne udbrud.

Desuden fastsættes krav til fødevareproducenterne vedrørende opbevaring af resultaterne af undersøgelser for visse zoonoser og udlevering af oplysningerne ved anmodning fra den ansvarlige myndighed.

Medlemsstaterne skal, som hidtil, årligt udarbejde en rapport om tendenser i og kilder til zoonoser. Rapporten skal sendes til Kommissionen og til Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet.

Der fastsættes bestemmelser om udpegning af EU-referencelaboratorier og nationale referencelaboratorier og samordning af deres aktiviteter.

Direktiv 92/117/EØF ophæves, da området vil blive dækket af direktivforslaget og forslaget til forordning. Der fastsættes overgangsforanstaltninger, specielt vedrørende uændret fortsættelse af det finansielle tilskud til bekæmpelse af salmonella i rugeægsproducerende hønseflokke og opdræt her til.

Forslag til forordning om bekæmpelse af salmonella og andre fødevarebårne zoonotiske agenser

Forslaget fastsætter rammer for bekæmpelse af fødevarebårne zoonoser og mere detaljerede regler om bekæmpelse af særlige zoonoser. Indsatsen skal navnlig ske i primærproduktion, men også om nødvendigt i de efterfølgende led i fødevarekæden.

Forslaget giver hjemmel til i forskriftskomite-procedure på et senere tidspunkt at fastsætte mål for mindskelse af forekomsten af bestemte zoonoser. Man vil i første omgang opstille mål for salmonella. Når det nødvendige videnskabelige grundlag er tilvejebragt, vil det være muligt at opstille EU-mål for bekæmpelse af andre fødevarebårne zoonoser, fx campylobacter og verotoksinproducerende E. coli.

Forslaget omfatter desuden regler for godkendelse af særlige bekæmpelsesprogrammer, som er udarbejdet af henholdsvis medlemsstaterne og fødevareproducenterne, regler om bestemte bekæmpelsesmetoder samt regler for samhandel og import fra tredjelande.

Der opstilles krav til den ansvarlige myndighed med hensyn til udarbejdelse af bekæmpelsesprogrammer, indsamling af data og gennemførelse af regelmæssig kontrol hos fødevareproducenterne.

På baggrund af indrapporterede oplysninger og hidtidige erfaringer vurderes de enkelte zoonosers betydning, og der fastsættes i forskriftskomite-procedure EU-mål for reduktion af forekomsten af visse zoonoser. Det skal ske indenfor en frist, som er fastsat i bilag I. Foreløbig fastsættes kun EU-mål for forekomsten af salmonella i visse typer af fjerkræproduktion og avlssvin samt slagtesvin.

Forslaget omfatter en større del af fjerkræproduktionen end direktiv 92/117/EØF, ligesom også salmonella hos svin er inddraget. Der er mulighed for at inddrage andre zoonoser på et senere tidspunkt. Det vil i givet fald ske i forskriftskomiteé-procedure.

Der opstilles krav til nationale bekæmpelsesprogrammer og krav om EU-godkendelse af disse. Programmerne skal overholde en række generelle krav med hensyn til struktur og indhold (bilag II, A) samt en række mere specifikke minimumskrav med hensyn til prøveudtagning og prøveinterval for fjerkræproduktion og svin til slagtning (bilag II, B-E). Programmerne skal desuden være af mindst tre års varighed.

Medlemsstaterne skal tilskynde fødevareproducenter eller organisationer til at udarbejde bekæmpelsesprogrammer. Programmerne skal godkendes af den ansvarlige myndighed og kan kun godkendes, hvis de er i overensstemmelse med de nationale bekæmpelsesprogrammer, og efter at der er aflagt kontrolbesøg.

Ved samhandel skal oprindelsesflokke og –besætninger omfattet af bilag I kontrolleres for salmonella, inden der afsendes rugeæg eller levende dyr til andre EU-lande. Kontrol dato og resultat skal fremgå af de relevante sundhedscertifikater.

Ved import fra tredjelande skal tredjelandet være opført på tredjelandslisten og for at kunne forblive på listen skal tredjelandet have opstillet et tilsvarende nationalt bekæmpelsesprogram, således at der gives samme garantier, som ved import fra et EU-land.

Der opstilles krav til udpegning af referencelaboratorier og godkendelse af laboratorier, der deltager i bekæmpelsesprogrammer. Laboratorierne skal blandt andet anvende et kvalitetssikringssystem i overensstemmelse med den gældende EN/ISO standard.

Medlemsstaterne kan ved undersøgelse for zoonoser omfattet af bilag I som udgangspunkt kun anvende metoder, som er anbefalet af internationale standardiseringsorganer eller er valideret som tilsvarende efter internationalt anerkendte regler. Andre metoder kan om fornødent godkendes i forskriftskomiteé-procedure.

I lyset af forhandlingerne har Formandskabet søgt et kompromis således:

- At Kommissionen udarbejder en rapport om de finansielle forhold inden 3 år fra forordningens ikrafttræden. Rapporten skal beskrive de finansielle forhold med hensyn til bekæmpelsesprogrammerne og programmernes effektivitet. Endvidere pålægges Kommissionen at foretage cost-benefit analyser hver gang man fremsætter et forslag til EU mål for reduktion af Salmonella.
- At Kommissionen udarbejder mere præcise kriterier for serotyper af betydning for folkesundheden. Der er nu i forhold til Kommissionens oprindelige forslag foretaget en opdeling i generelle og specifikke kriterier.

- At fastlæggelse af mål og ikrafttræden af reglerne fastsættes i henhold til tidspunktet for forordningens vedtagelse. Ligeledes er der i forhold til det oprindelige forslag fra Kommissionen ændret på fristen for sidste frist for iværksættelse af de nationale bekæmpelsesprogrammer. Det er ændret således, at denne frist nu også er afhængig af forordningens ikrafttræden.
- At slagtesvin i forhold til Kommissionens oprindelige forslag medtages som en af de dyrearter, der skal opstilles EU-mål for reduktion af forekomst for samt udarbejdes nationale bekæmpelsesplaner for.

I lyset af forhandlingerne på Rådsmødet den 14.- 15. oktober indeholder det foreliggende kompromisforslag nu udover ovenstående endvidere følgende elementer:

- At det af direktivforslaget fremgår, at Kommissionen vil foreslå harmonisering af rutineovervågningen, (herunder også af laboratoriemetoder) af zoonoser i medlemslandene, hvis dette er nødvendigt for at sikre sammenlignelige data.
- At medlemslandene kan opnå medfinansiering til de nationale bekæmpelsesprogrammer for de dyrepopulationer, der fastsættes EU-mål for. EU-medfinansieringen er fastsat til højst at kunne udgøre 50 % af de obligatoriske bekæmpelsesforanstaltninger.
- At der udarbejdes en erklæring, hvoraf det fremgår, at der skal være tilstrækkelige ressourcer til rådighed til at kunne dække medfinansieringen samt, at beslutningen om medfinansiering skal være budgetneutral indenfor kapitel 1 A (søjle 1, dvs. markedsordninger og veterinære forhold etc.), der er en del af det samlede landbrugsbudget.
- At Kommissionen, når den foreslår EU-reduktionsmål, kun foreslår sådanne i lyset af en favorabel cost/benefit analyse.
- At der i en overgangsperiode på tre år fastsættes følgende vedrørende EU-mål og krav om bekæmpelsesprogrammer: For avlsflokke af Gallus Gallus skal EU-målene dække de fem mest udbredte serotyper, der konstateres hos mennesker. EU-målene for henholdsvis æglæggere, kalkuner og slagtekyllinger skal kun omfatte Salmonella Enteritidis og Salmonella Typhimurium. På grundlag af en cost/benefit analyse kan EU-målene for disse dog udvides til at dække op til i alt fem serotyper, hvis det er nødvendigt. Det kan hertil bemærkes, at i Kommissionens oprindelige forslag skulle der være EU-mål for alle serotyper af betydning for folkesundheden for både avlsflokke, slagtekyllinger, æglæggere og kalkuner.
- At Kommissionen kan bytte om på tidsfristerne for fastsættelse af EU-mål for avlssvin og slagtesvin, hvis forhold godtgør, at dette er mere hensigtsmæssigt.

- At tidsfristerne for forbud mod salg af skalæg og fersk fjerkrækød, hvori der er konstateret *Salmonella*, gøres relative og sættes til henholdsvis 72 måneder og 84 måneder efter ikrafttræden af forordningen. I Kommissionens oprindelige forslag var fristerne henholdsvis 1/1 2008 og 1/1 2009.
- At det af bilag 2 D i forordningsforslaget fremgår, at æg ikke må sælges med mindre de stammer fra en flok, der er underlagt et nationalt bekæmpelsesprogram. I det tidligere kompromisforslag stod, at æg ikke måtte sælges, hvis de var testet i henhold til reglerne i bilag 2 B og fundet inficerede. Ifølge Kommissionen ændrer den nye formulering imidlertid ikke noget, idet det testprogram i bilag 2 B, som flokkene skal testes efter, skal være en del af det nationale program.

Udtalelser

Forslaget blev behandlet i Europa-Parlamentet den 15. maj 2002 (1. læsning). Europa-Parlamentet kom med ændringsforslag, som for en stor del følger linien i de ændringsforslag som arbejdsgruppen er kommet frem til, ligesom flere af ændringsforslagene er mere ambitiøse end Kommissionens forslag fx. er slagtesvin, kvæg, får og kalve med i ændringsforslaget.

Europa-Parlamentet fastholder Kommissionens oprindelige forslag om tidsfrister for fastlæggelse af EU-mål for reduktion af forekomsten af zoonoser, samt fristen for implementeringen af de nationale bekæmpelsesprogrammer.

Nedenstående er en gennemgang af Europa-Parlamentets væsentligste ændringsforslag. Nummeret på ændringerne er identiske med nummereringen på Europa-Parlamentets ændringsforslag.

Ad. direktivet

Ændring 1

Medtagelse af vegetabiliske produkter;

Europa-Parlamentet foreslår, at der også sker indsamling af data om forekomsten af zoonoser og zoonotiske agenser i vegetabiliske produkter.

Ændring 5

Fødevarebårne udbrud og antimikrobiel resistens hos zoonotiske agenser;

Dette er en uddybning af Kommissionens tekst som præciserer, at overvågningen også skal gælde fødevarebårne udbrud og antimikrobiel resistens hos zoonotiske agenser.

Ændring 8

Offentliggørelse af data;

Ændringen betyder, at data om forekomst af zoonoser, zoonotiske agenser og antimikrobiel resistens skal offentliggøres straks.

Ændring 28 + 31

Data om antimikrobiel resistens i zoonotiske og andre bakteriologiske agenser;

Denne ændring er en udvidelse af den antimikrobielle overvågning til også at omfatte andre bakterier som ikke er zoonoser.

Ændring 18

Udvidet krav om epidemiologiske og mikrobiologiske undersøgelser;

Europa-Parlamentets ændringsforslag medfører i praksis, at der ved ethvert opdaget fødevarebåret udbrud skal foretages epidemiologiske og mikrobiologiske undersøgelser.

Ad. forordningen

Ændring 2

Mulighed for at regioner eller lande, der har et højt beskyttelsesniveau, får mulighed for i en overgangsperiode at stille tilsvarende krav til de importerede produkter;

Europa-Parlamentet har med denne ændring i afsnittet om betragtninger præciseret at effektiv zoonosebekæmpelse på det indre marked kun er mulig, hvis de regioner, der gennem godkendte bekæmpelsesprogrammer har opnået en høj beskyttelsesstatus, gives mulighed for i en overgangsperiode at stille tilsvarende krav til produkter, der indføres i deres område.

Ændring 3

Forbud mod at anvende antibiotika i forebyggelsesøjemed eller som vækstfremmer;

Ændringen omfatter et forbud mod anvendelse af antibiotika til forebyggelse og som vækstfremmer.

Ændring 14

Hensyntagen til de økonomiske konsekvenser for primærproducenter, samt foder- og fødevareproducenter ved vedtagelse af de nationale programmer;

Europa-Parlamentet foreslår, at medlemslandene ved udarbejdelse af nationale bekæmpelsesprogrammer også tager økonomiske konsekvenser af en effektiv zoonose-bekæmpelse i betragtning.

Ændring 16

Forarbejdning af vegetabilsk oprindelse;

Europa-Parlamentet foreslår, at de nationale bekæmpelsesprogrammer også skal omfatte fødevarer af vegetabilsk oprindelse.

Ændring 17

Foder- og fødevareproducenter tilskyndes til at udarbejde et eller flere bekæmpelsesprogrammer;

Europa-Parlamentet foreslår, at medlemslandene tilskynder foderproducenter eller organisationer, som repræsenterer disse til at udarbejde et eller flere bekæmpelsesprogrammer, som i videst muligt omfang omfatter alle produktions-, forarbejdnings- og distributionsled.

Ændring 24

Forbud med samhandel for de lande der ikke har fået godkendt deres nationale programmer indenfor tidsfristen;

Europa-Parlamentet foreslår, at et medlemsland, der ikke inden for 12 måneder fra fastlæggelsen af EF-målene har fået sit nationale bekæmpelsesprogram godkendt i henhold til art. 6 ikke i Fællesskabet må handle med dyr og produkter, der er omfattet af bilag 2, førend programmet er godkendt.

Ændring 29 + 36 + 38

Medtagelse af alle salmonellatyper af betydning for folkesundheden samt medtagelse af slagtesvin, kvæg, får og kalve;

Europa-Parlamentet foreslår, at der opstilles krav om fastlæggelse af EF-mål og nationale bekæmpelsesprogrammer for slagtesvin, kvæg, får og kalve.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg udtalte sig den 20. februar 2002 positivt om Kommissionens forslag og mener, at zoonoser og antibiotikaresistens skal have en høj prioritet.

Gældende dansk ret

Lov om sygdomme og infektioner hos dyr (lov nr. 351 af 2. juni 1999), Lov om fødevarer m.m. (fødevareloven) (lov nr. 471 af 1. juli 1998) og følgende bekendtgørelser:

1) Salmonella hos fjerkræ

- a) Bekendtgørelse nr. 245 af 22. april 1999 om overvågning af Salmonella i fjerkræ og fersk fjerkrækød og om fund af multiresistent Salmonella Typhimurium DT 104.
- b) Bekendtgørelse nr. 984 af 2. november 2000 om overvågning for Salmonella i fersk fjerkrækød af slagtekyllinger.
- c) Bekendtgørelse nr. 74 af 6. februar 2001 om fjerkrækontrol.
- d) Bekendtgørelse nr. 366 af 23. maj 2000 om drifttabserstatning ved aflivning af høns i forbindelse med bekæmpelse af salmonella.
- e) Bekendtgørelse nr. 863 af 1. oktober 2001 om bekæmpelse af salmonella i konsumægshønsehold og opdræt hertil.
- f) Bekendtgørelse nr. 862 af 1. oktober 2001 om bekæmpelse af salmonella i rugeægssprode- rende høns og opdræt hertil.
- g) Bekendtgørelse nr. 869 af 7. september 2000 om indretning og drift af virksomheder med opdræt af hønniker i konsumægproduktion.

2) Salmonella hos dyr

- a) Bekendtgørelse nr. 1225 af 18/12-00 om Salmonella hos kvæg og svin m.m.
- b) Bekendtgørelse nr. 123 af 05/03- 96 om salmonellose og fund eller serologisk påvisning af salmonellabakterier hos dyr.

3) Ornitose

- a) Bekendtgørelse nr. 78 af 30. januar 1997 om ornitose.

4) *Brucellose*

- a) Bekendtgørelse nr. 305 af 3. maj 2000 om brucellose.
- b) Bekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2001 om brucellose hos får og geder

5) *Tuberkulose*

- a) Bekendtgørelse nr. 306 af 3. maj 2000 om kvægtuberkulose.
- b) Bekendtgørelse nr. 28 af 14. januar 1997 om kvægtuberkulose hos hjortedyr

6) *Rabies*

- a) Bekendtgørelse nr. 914 af 15. december 1987 om bekæmpelse af rabies.

Konsekvenser

Forslaget kan gennemføres uden lovændring. Det kan dog blive nødvendigt at revidere en række bekendtgørelser. Der skal udstedes nye bekendtgørelser, hvis der senere vedtages bekæmpelsesprogrammer for områder, som i dag ikke er dækket af gældende bekendtgørelser.

En implementering af de foreliggende forslag til zoonosedirektivet og –forordningen vil indebære visse økonomiske konsekvenser. Nedenfor redegøres for de anslåede konsekvenser, idet der tages forbehold for, at forslagene endnu ikke er endeligt vedtaget.

Direktiv om overvågning

I henhold til direktivet skal der iværksættes overvågning af de i bilag 1 del A nævnte zoonoser. Det drejer sig om 8 zoonoser og deres agenser. Visse af disse (brucellose, tuberkulose, trichinellose og salmonellose) er allerede inkluderet i de eksisterende overvågningsprogrammer i Danmark. *Campylobacter* overvåges dog ved stikprøver, som betales af CO2 midler. Overvågningen af de resterende zoonoser vil medføre yderligere omkostninger. Hvor store disse omkostninger vil blive, afhænger af kravene til, hvor omfattende overvågningen skal være.

Direktivet fastsætter endvidere regler om overvågning af mikrobiologisk resistens, hvilket vil indebære udgifter til indberetning og kontrol.

Det bemærkes, at der på et senere tidspunkt vil kunne blive stillet krav om overvågning af andre zoonoser, jf. at medlemslande er forpligtet til at overvåge zoonoserne listet i bilag I del B, såfremt de vurderes at udgøre et sundhedsmæssigt problem. En udvidelse af overvågningen til andre zoonoser vil indebære yderligere omkostninger.

Der vil, udover udgifterne til overvågning og dataindsamling, blive en mindre udgift til efteruddannelse af medarbejdere i Fødevarerregionerne og i fødevarerregionerne.

De samlede udgifter i forbindelse med implementering af direktivet, inkluderer undersøgelse, prøveudtagning, registrering samt indberetning af; antimikrobiel resistens, E.coli (Verotoxinproducerende), Echinococcose samt Listeriose, og skønnes at medføre udgifter på ca. 1 mio. kr. årligt. Der-til kommer campylobacterovervågningen der p.t koster 1.000.000 kr. En central efterkontrol på alle områderne skønnes at koste 500.000 kr. Hertil kommer efteruddannelse som skønnes at koste omkring 100.000 kr.

Forordningen;

I henhold til forordningen vil der være offentlige udgifter til tilpasning af overvågningsprogrammerne og evt. udarbejdelse af nye overvågnings- samt bekæmpelsesprogrammer. Det er i forordningen fastlagt, at der skal iværksættes bekæmpelsesprogrammer for salmonella serotyper af betydning for folkesundheden, for avlsflokke af fjerkræ, æglæggere, slagtefjerkræ, kalkuner, slagtesvin og so-besætninger (avlssvin). Det vil via komiteprocedure være muligt på et senere tidspunkt at udvide antallet af zoonoser (fx Campylobacter og andre serotyper af Salmonella), og de dyregrupper, (fx for kvæg), der skal iværksættes bekæmpelsesprogrammer for.

I Danmark er der allerede programmer for salmonella for alle de nævnte dyregrupper, men de skal formodentligt tilrettes yderligere, hvilket vil medføre udgifter. Der er i forslaget krav om indberetninger og central kontrol, hvilket vil indebære visse offentlige udgifter. Denne centrale overvågning skal bl.a. indeholde indsamling af data, indberetning til EU, regelmæssige kontrolcheck af erhvervet samt en central efterkontrol.

Under forudsætning af, at de godkendte kontrolprogrammer finansieres af erhvervene, vil offentlige udgifter til overvågning, kontrol og indberetning antageligt kunne gennemføres for 1 mio. kr. årligt.

Med hensyn til fjerkræ er der krav om nedslagning af forældredyr samt opdræt hertil smittet med S. Typhimurium og S. Enteritidis. Udgifterne til erstatninger hertil var i 2001 2,7 mill. kr før refusion på 50% fra EU.

Såfremt EU-kravene til bekæmpelsesprogrammer vil kræve omkostningskrævende tilpasninger i forhold til de nugældende krav til overvågning og bekæmpelsesprogrammer, vil dette indebære yderligere omkostninger udover de ovenfor nævnte. Erhvervet har overtaget finansieringen af salmonellahandlingsplanerne og omkostninger til tilpasning af planerne vil derfor som udgangspunkt blive pålagt erhvervet.

Det skal tages i betragtning, at overvågning ifølge direktivet skal starte straks, mens at forordningens krav kommer trin for trin i perioden 2004-2008.

Sammenfattende må det således vurderes, at en implementering af forordningen og direktivet vil indebære nye omkostninger på 2-3 mill. kr. for det offentlige, i det omfang disse ikke finansieres ved brugerbetaling. Det er vanskeligt at skønne over de samlede erhvervsøkonomiske konsekven-

ser, men disse må formodes at være relativt begrænsede i lande, der som Danmark har implementeret det gældende direktiv, og i forvejen har gennemført en betydelig zoonoseindsats.

Et lavere infektionsniveau i de levende dyr i Fællesskabet forventes at reducere de samfundsøkonomiske omkostninger som følge af færre sygedage og hospitalsophold. En samordnet indsats mod zoonotiske agenser forventes at øge beskyttelsesniveauet ved handel med levende dyr og rugeæg.

Høring

Forslagene har været i høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg, §2-udvalget (landbrug) samt den bredere høringskreds som fastsat i medfør af Fødevarelovens § 6.

Specialarbejderforbundet i Danmark har meddelt, at de støtter forslaget, og har i øvrigt ikke andre kommentarer til forslagene.

COOP Danmark tilslutter sig forslagene og finder de opstillede principper hensigtsmæssige. Af hensyn til forbrugerbeskyttelsen i Danmark i forbindelse med indtagelse af importerede kød- og fjerkræprodukter, mener man dog, at det er helt uacceptabelt, at de opstillede tidsfrister for salmonella bekæmpelse er så lange. COOP Danmark finder endvidere, at det må sikres, at tidshorisonten for obligatorisk kontrol og certificering ved samhandel afkortes væsentligt. Alternativt må Danmark sikres særstatus på linie med de ordninger der er for kød til Sverige og Finland. Endelig mener COOP Danmark, at forslagene også bør forholde sig konkret til andre zoonoser end Salmonella, herunder Campylobacter.

Fødevareindustrien i Dansk Industri finder det rigtigt, at der sker en samordnet indsats i hele EU indenfor zoonoseområdet. I forslaget opstilles krav til nationale bekæmpelsesprogrammer, som skal godkendes i EU. Fødevareindustrien finder det i den forbindelse rigtigt, at der tages udgangspunkt i de enkelte landes situation, så der bliver sat ind med bekæmpelse, der hvor problemerne er i de enkelte lande. Bekæmpelsen bør således baseres på risikoanalyser. Fødevareindustrien har noteret sig, at der ved bekæmpelse af zoonoser bør ske en offentlig medfinansiering og herunder tilskud på EU-plan, således at bekæmpelsesindsatsen i de enkelte lande kan foregå på forholdsvis ensartede økonomiske vilkår. Fødevareindustrien frygter imidlertid, at udgifterne til kontrol fortsat vil være uensartet i forskellige lande, og anfører i den forbindelse, at man i Danmark betaler for de faktiske kontroludgifter, hvilket kan være væsentlig højere beløb, end der betales i andre lande.

Forbrugerrådet mener overordnet set, at der på mange måder er tale om et ambitiøst og godt forslag, som kan medføre en forbedring af zoonosesituationen til fordel for forbrugerne i EU, hvis det gennemføres inden for en overskuelig fremtid.

Forslaget om systematisk indsamling af data og forslaget om inddragelse af resistensproblematikken samt at der lægges op til en øget åbenhed i form af offentliggørelse af data og rapporter mv. er positive tiltag og på mange måder en klar forbedring af det tidligere direktiv.

Forbrugerrådet finder imidlertid - i lyset af erfaringerne med den manglende implementering af det nuværende direktiv - at der er et stort behov for at tilføje direktivet sanktionsmuligheder over for lande, der ikke overholder de tidsfrister, direktivet måtte ende op med.

Forbrugerrådet finder endvidere, at det er beklageligt, at forslaget ikke tager højde for, at nogle lande i EU har implementeret det tidligere direktiv og dermed opnået væsentlige forbedringer. Forslaget giver således ingen "gulerod" i form af indrømmelser, særstatus eller handelsmæssig goodwill til disse lande. Det skaber en ulige konkurrence, som hverken gavner forbrugerne eller primærproducenterne. Problemet forstærkes af det meget lange tidsperspektiv, som direktivet har. Således kan der gå op til 10 år, før direktivets intentioner om forbedret fødevarer sikkerhed kan forventes opnået. Det er uacceptabelt, og tidsfristerne må efter Forbrugerrådets mening skærpes.

Forbrugerrådet anfører, at forslaget ikke indeholder en konsekvent "jord til bord"-strategi, men sigter primært på primærproduktionen. De efterfølgende led kan inddrages, men det fremgår ikke, hvornår det bør ske. Forbrugerrådet er for så vidt enig i vigtigheden af at begrænse og bekæmpe zoonoser i primærproduktionen som den grundlæggende strategi, men der bør i både overvågning og bekæmpelse lægges vægt på at inddrage hele "jord til bord"-kæden.

I modsætning til det tidligere direktiv stiller forslaget ingen krav til metoden, som skal bruges til forebyggelse / bekæmpelse af zoonoser. Der er dermed åbnet mulighed for at anvende "alternative" metoder som f.eks. vaccination. Vaccination kan forhindre udbrud af sygdom hos de fleste dyr, men da dyrene stadig kan være raske smittebærere, vil spredning af zoonoser stadig kunne forekomme og nå forbrugerne, hvorfor Forbrugerrådet finder metoden uhensigtsmæssig i denne sammenhæng. Men hvis vaccination alligevel anerkendes som metode, finder Forbrugerrådet, at der bør stilles krav om anvendelse af en metode, der kan differentiere mellem antistofferne hos dyrene, så man kan identificere de raske smittebærere som led i registrerings- og overvågningsarbejdet og træffe de relevante forholdsregler.

I sine mere specifikke kommentarer anfører Forbrugerrådet, at det er Forbrugerrådets holdning, at der også bør knyttes minimumskrav til overvågningen med henblik på at sikre en bedre dataindsamling, end tilfældet er i øjeblikket i mange lande. Det må formodes, at overvågningen, sammen med humandata om antal sygdomstilfælde, indgår i den risikovurdering, der skal medvirke til at prioritere, hvilke bekæmpelsesprogrammer der skal iværksættes. Det er derfor vigtigt, at der er valide data – som også er sammenlignelige landene imellem. Og at direktivets intentioner i den retning kan opnås.

Forbrugerrådet opfordrer til, at der hurtigst muligt tilvejebringes en status for, hvilke overvågningsprogrammer der allerede er eller planlægges iværksat i de enkelte medlemslande, og det bør også i direktivet præciseres, hvad Kommissionen agter at gøre i de tilfælde, et medlemsland ikke etablerer de fornødne overvågningssystemer samt tidsfrister for at etablere overvågningssystemer.

Endvidere finder Forbrugerrådet at der foruden registrering af fødevarebårne udbrud tillige bør ske en registrering (som minimum) af sporadisk forekommende sygdomstilfælde forårsaget af zoonoser.

Endelig finder Forbrugerrådet, at det i forordningen bør præciseres, hvem der har ansvar for at opstille de omtalte mål. Forbrugerrådet mener, at målene bør fastsættes ud fra en egentlig risikovurdering baseret på de enkelte landes relevante data, set i relation til befolkningens spise- og tilberedningsvaner mv. samt at målene kobles til en række mikrobiologiske kriterier, der sikrer et ensartet lavt niveau i fødevarer og dermed alle forbrugere uanset deres spisevaner.

De Samvirkende Købmænd har meddelt, at de ikke har kommentarer til forslagene.

Landbrugsraadet, der fremsætter sine bemærkninger på vegne af Det Danske Fjerkræråd, Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd, Mejeriforeningen, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug, mener, at formålene og hensigten i det foreslåede direktiv og forordning generelt er gode. Landbrugsraadet anfører dog, at forslagene generelt er for upræcist formuleret og gennemgående mangler anvisninger på, hvorledes målene skal nås samt anvisninger på handlemuligheder for Kommissionen til at sikre implementering i medlemslandene.

Landbrugsraadet foreslår, at Kommissionen opfordres til at fremlægge en klar beskrivelse af, hvorledes den vil sikre, at de nationale handlingsplaner bliver udarbejdet og implementeret med hensyn til bl.a. indhold og tidshorisont. Landbrugsraadet stiller sig endvidere tvivlende overfor, om en gennemførelse af forslagene på europæisk plan vil medføre samme beskyttelsesniveau som i Danmark, og man opfordrer på den baggrund til, at der fra dansk side arbejdes for væsentlige opstramninger i de fremlagte forslag.

Til direktivforslaget om overvågning bemærker Landbrugsraadet, at det ikke er specificeret, hvilke dyrearter der skal indgå i overvågningen samt, at der mod Landbrugsraadets forventning mangler overvejelser om multiresistente bakterier. Landbrugsraadet mener, at der i direktivet bør være krav om overvågningssystemer for alle husdyrarter.

Til forslaget til forordning om bekæmpelse anfører Landbrugsraadet, at de foreslåede tidsfrister for opstilling af mål og udarbejdelse af bekæmpelsesplaner er alt for lange. I forhold til samhandel giver forslaget kun sikkerhed i forhold til dyr og rugeæg, og man mener, at der bør indarbejdes flere regler for samhandel for produkter. Reglerne for samhandel bør udarbejdes således, at der ikke bliver mulighed for nye tekniske handelshindringer, ligesom kravene skal have en lødighed, som kan accepteres i WTO.

I det nye forslag gives der i forbindelse med bekæmpelse af Salmonella i fjerkræ mulighed for at benytte andre principper for dekontaminering end sanering. Landbrugsraadet finder, at det bør være muligt at signalere den valgte strategi til markedet, fx gennem en mærkningsordning.

I forbindelse med godkendelse af tredjelande er det princippet, at man alene baserer sig på oplysninger fra tredjelande. Landbrugsraadet mener ikke, at dette er tilstrækkeligt, og opfordrer til, at der indføres krav om stikprøvekontrol.

Endelig har Landbrugsraadet noteret, at Kommissionen erkender, at der på nuværende tidspunkt ikke er et tilstrækkeligt vidensgrundlag til udarbejdelse af bekæmpelsesplaner for *Campylobacter*. Landbrugsraadet opfordrer til, at den nødvendige forskning og udredning iværksættes, således at denne viden fremskaffes.

Den Danske Dyrlægeforening har meddelt, at man ikke har kommentarer til forslagene.

Dyrenes Beskyttelse anfører, at man principielt er imod, at levende dyr transporteres over lange afstand, og tager derfor afstand fra en øget eksport af dyr som følge af forslaget. Foreningen udtrykker betænkelighed ved konsekvenserne af forslaget om, at al kød skal kunne spores tilbage til slagteriet og producenten, idet forslaget kan føre til, at slagtingerne centraliseres på få større enheder, hvilket kan betyde, at transporttiden for dyrene øges med velfærdsproblemer for dyrene til følge. I de tilfælde, hvor det er nødvendigt at slagte al fjerkræ i en flok for at mindske risikoen for spredning af *Salmonella*, mener man, at det skal sikres, at dyrene aflives på en forsvarlig måde, der sikrer, at de ikke udsættes for unødigt lidelse.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 2. oktober 2002, hvor Landbrugsraadet støttet af Forbrugerrådet har understreget, at ambitionsniveauet samt tidsplanen findes for svag. Begge organisationer kan dog støtte formandskabets kompromisforslag og finder, at formandskabet skal understrege vigtigheden af vedtagelsen af forslaget.

Sagen har på ny været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet har udtrykt betænkelighed overfor kompromisforslagets element af medfinansiering, som man finder konkurrenceforvridende. Landbrugsraadet har påpeget, at man fra dansk side allerede har gennemført bekæmpelsesprogrammer. Landbrugsraadet gav endvidere udtryk for, at man finder overgangsordningerne for lange. Set i lyset af ønsket om at opnå en fælles regulering i EU med fælles niveauer for bekæmpelse af zoonoser, gav Landbrugsraadet dog udtryk for samlet set at kunne støtte det foreliggende kompromisforslag.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat om sagen den 30. august 2001.

Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. oktober 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug) den 23. oktober 2001, jf. aktuelt notat af 12. oktober 2001, den 14. december 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug) den 19.-20. december 2001, jf. aktuelt notat 12. december 2001 den 21. juni 2002 i forbindelse med forelæggel-

se af rådsmøde (landbrug) den 27. juni 2002, jf. aktuelt notat af 13. juni 2002 og den 12. juli 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2002, jf. aktuelt notat af 5. juli 2002. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af den 3. oktober 2002.

**2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 96/22/EF vedrørende forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug.
KOM dok. (2000) 320 endelig og KOM dok. (2001) 131 endelig**

Revideret genoptryk af grundnotat af 28. august 2000. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 131 endelig udgave af 6. marts 2001 fremsendt ændret forslag om ændring af Rådets direktiv 96/22/EF vedrørende forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-agonister i husdyrbrug. Forslaget er oversendt til Rådet den 6. marts 2001.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 152, stk. 4, litra b) og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251, da forslaget vedrører veterinærforhold og berører folkesundheden.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Vedtagelse af forslaget vil bringe Fællesskabet et skridt videre i retning af indfrielse af sine internationale forpligtelser således som fastlagt af WTO i striden mellem Fællesskabet og USA og Canada om forbuddet mod indførsel af hormonbehandlet oksekød fra USA og Canada. Forslaget vedrører et allerede fællesskabsreguleret område, og er begrundet i en fornyet risikovurdering, hvorfor det efter dansk vurdering er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

I direktiv 96/22/EF er der nedlagt forbud mod anvendelse af en række stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af beta-antagonister i husdyrbrug. Indgift af disse stoffer i husdyr og aquakulturdyr til vækstfremmende formål er forbudt, ligesom det er forbudt fra tredjelande at indføre husdyr, der har fået indgivet disse stoffer eller kød eller produkter af sådanne dyr. Dog tillades anvendelse til zootekniske (avlsmæssige) og terapeutiske formål.

WTO har på amerikansk foranledning vurderet bestemmelserne i direktiv 96/22/EF, hvorefter blandt andet omsætning af oksekød behandlet med seks vækstfremmende hormonstoffer, som tilla-

des i USA og Canada, forbydes i EU. De seks stoffer er østradiol 17-beta, testosteron, progesteron, trenbolonacetat, zeranol og melengestrolacetat. WTO's appelorgan konkluderede i sin afgørelse af 16. januar 1998 blandt andet, at EU har sandsynliggjort, at visse af hormonstofferne har skadelige virkninger, men at EU ikke har udført en tilstrækkeligt specifik vurdering af risici ved indtag af disse hormoner gennem hormonbehandlet kød.

På denne baggrund tog Kommissionen en række initiativer. Den Videnskabelige Komité for Veterinærforanstaltninger med henblik på Folkesundheden blev anmodet om en risikovurdering baseret på de nyeste tilgængelige data. Endvidere blev der iværksat 17 videnskabelige undersøgelser til belysning af en række af de uafklarede spørgsmål.

Den 30. april 1999 afgav den Videnskabelige Komité for Veterinærforanstaltninger med henblik på Folkesundheden på anmodning af Kommissionen en udtalelse om vurderingen af de potentielt negative virkninger for menneskers helbred af hormonstoffer til væksthjælp i husdyr.

Komitéens hovedkonklusion var, at overdreven indtagelse af de seks hormoner og deres metabolitter potentielt kunne have en række negative indvirkninger på menneskers sundhed, ligesom Komitéen fandt, at visse befolkningsgrupper, specielt præpubertale børn, udgjorde særlige risikogrupper. Komitéen fandt ikke, at det var muligt på baggrund af den nuværende viden at fastsætte tærskelværdier for nogen af hormonerne, når de blev indgivet til væksthjælp.

Særligt hormonet østradiol 17-beta anså Komitéen for at have potentiel sundhedsskadelig virkning, med mulighed for både kræftfremmende og kræftfremkaldende virkning.

Den 3. maj 2000 udtalte Komitéen, at den efter gennemgang af en række senere fremlagte videnskabelige rapporter ikke fandt anledning til at ændre på konklusionerne i rapporten af 30. april 1999. For så vidt angår de 17 videnskabelige undersøgelser oplyser Kommissionen, at Komitéens udtalelse af 3. maj 2000 er udarbejdet med fuldt kendskab til de 17 projekter og med direkte videnskabelig feedback fra de involverede forskere. Komitéen har senest bekræftet risikovurderingen i en udtalelse af 10. april 2002.

Veterinærlægemiddelkomitéen har endvidere i en udtalelse fra december 1999 vurderet effekterne af anvendelse af østradiol 17 beta til terapeutisk og zooteknisk anvendelse, og komitéen har konkluderet, at østradiol 17 beta kun er kræftfremkaldende, når det anvendes i væsentligt større mængder, end det der er nødvendigt for at opnå den ønskede terapeutiske eller zootekniske effekt.

Det foreliggende forslag er baseret på disse risikovurderinger. Forslaget opretholder det hidtil gældende forbud mod markedsføring af thyreostatika og stilbener (samt stilbenderivater, salte og estere heraf) samt af beta-agonister til indgift i dyr af alle arter, som fastsat i artikel 2, litra a) i direktiv 96/22/EF. For trenbolonallyl og beta-agonister tillades fortsat en begrænset terapeutisk anvendelse til hovdyr, selskabsdyr og kælvende køer på hidtil gældende betingelser.

Forslaget indebærer, at det hidtidige permanente forbud mod anvendelse til indgift i husdyr og aquakulturdyr af de ovennævnte seks stoffer med østrogen (bortset fra østradiol 17-beta), androgen eller gestagen virkning, erstattes af et midlertidigt forbud. Det midlertidige forbud mod disse fem hormoner skal gælde, mens Fællesskabet indhenter mere fuldstændige videnskabelige oplysninger fra enhver kilde, som kan kaste lys over og udfylde hullerne i den aktuelle viden om disse stoffer, jf. artikel 5, stk. 7, i SPS-aftalen, hvorefter medlemslande i situationer, hvor den eksisterende viden ikke tillader endelige konklusioner, af hensyn til folkesundheden kan indføre et midlertidigt forbud.

Det vil dog fortsat være tilladt at anvende disse stoffer i zooteknisk eller terapeutisk øjemed, på de betingelser, der indtil nu har været gældende i henhold til direktiv 96/22/EF.

For østradiol 17-beta opretholdes det hidtil gældende permanente forbud mod indgift i husdyr, men samtidig begrænses anvendelse af østradiol 17-beta og esterlignende derivater heraf også til zooteknisk terapeutisk behandling. Det bestemmes endvidere, at østradiol 17 beta kun må indgives af dyrlæger, og at det ikke vil være lovligt at have stoffet stående hos landmanden.

Det fremgår endvidere, at der for så vidt angår de stoffer, der er omfattet af et midlertidigt forbud, løbende af Fællesskabet vil blive søgt yderligere oplysninger, og at foranstaltningerne løbende vil blive taget op til ny overvejelse.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har i sin udtalelse af 1. februar 2001 støttet hensigten i forslaget, men samtidig foreslået en række mindre præciseringer samt en væsentlig ændring af forslaget, idet Parlamentet ikke ønsker, at der skal indføres en forskriftskomiteprocedure ved fremtidige ændringer af bestemmelserne vedrørende de konkrete stoffer.

Gældende dansk ret

Direktiv 96/22/EF er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 184 af 23. marts 1998 om forbud mod anvendelse af visse hormoner m.v. til dyr og om kontrol i besætninger.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget, hvorefter anvendelsen af østradiol 17-beta begrænses til zootekniske og terapeutiske formål, vil sikre et fortsat højt beskyttelsesniveau i Danmark.

Forslaget vil ikke kræve lovændringer, men vil kunne gennemføres ved en bekendtgørelsesændring.

Forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Forslaget har været sendt i høring hos en bred række af organisationer.

Der er modtaget høringssvar fra Forbrugerrådet, Biodynamisk forbrugersammenslutning, Landbrugsraadet, Veterinærmedicinsk Industriforening, FDB, Fødevareindustrien (DI), Den Danske Dyrlegeforening, Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, Kødbbranchens Fællesråd, Danske Slagterier, Landsudvalget for Svin, Brancheforeningen af Farmaceutiske Industrivirksomheder i Danmark og Specialarbejderforbundet i Danmark.

Landbrugsraadet og Danske Slagterier anfører, at man ikke har indvendinger mod det konkrete forslag, men at man finder beslutningsgrundlaget mangelfuldt.

Af de øvrige høringssvar fremgår, at flere af organisationerne har udtrykt tilfredshed med forslaget, og at ingen af dem har indvendinger mod forslaget.

Endvidere har forslaget været sendt i høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg og i §2-udvalget (landbrug).

Det fremgår af denne høring, at Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet, Forbrugerrådet, Landbrugsraadet samt SID støtter forslaget. FDB har ikke haft mulighed for at tage stilling til forslaget. Danske Slagterier har ikke specifikke kommentarer til forslaget, men finder, at beslutningsgrundlaget er utilstrækkeligt, og støtter derfor, at Fællesskabet indhenter mere fuldstændige videnskabelige oplysninger om de aktuelle stoffer. Danske Slagterier og Landbrugsraadet henviser i øvrigt til, at Fællesskabets internationale forpligtelser i forhold til WTO bør overholdes. Landbrugsraadet anfører endelig, at en længerevarende regulering af området på basis af SPS-aftalens artikel 5, stk. 7, næppe vil være i overensstemmelse med disse forpligtelser.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet gentog tidligere fremsatte bemærkninger vedrørende vigtigheden af overholdelse af Fællesskabets internationale forpligtelser i forhold til WTO. Landbrugsraadet satte dog spørgsmålstegn ved, hvorvidt det foreliggende forslag ville løse WTO-striden.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 28. august 2000.

3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer

KOM dok. (2001) 425 endelig

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 3.oktober 2002. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 425 af 25. juli 2001 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer. Forslaget er oversendt til Rådet den 30. juli 2001.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktatens artikel 37, 95 og 152, stk. 4, litra b, og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagning i artikel 251.

Forslagets fremsættelse skal ses i sammenhæng med KOM (2001) 182 af 25. juli 2001 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF. Kommissionen ser vedtagelse af de to forslag som et skridt på vejen til at få ophævet moratoriet for markedsføring af GMO i EU.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget støtter ønsket om en forbedret og sammenhængende politik fra jord til bord, som blev udtrykt i Kommissionens "Hvidbog om fødevaresikkerhed".

Der skal sikres et højt beskyttelsesniveau for menneskers liv og sundhed ved gennemførelsen af Fællesskabets politikker, og dette nødvendiggør, at produkterne sikkerhedsvurderes før markedsføring. Sådanne procedurer kan være forskellige i medlemsstaterne, og herved udgøre hindringer for genetisk modificerede fødevarer og foderstoffers frie bevægelighed i det indre marked. Fra dansk side skønnes en harmoniseret og horisontal lovgivning at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

Med forslaget justeres de gældende regler for markedsføring og mærkning af GMO-fødevarer, og der indføres tilsvarende regler for GMO-foder. Det vil herefter være forbudt at markedsføre såvel GMO baserede fødevarer som foder i EU, medmindre der foreligger en markedsføringstilladelse.

Forordningens anvendelsesområde foreslås at vedrøre fødevarer og fødevareingredienser, som i sig selv er, som indeholder eller som er fremstillet af en GMO, inklusive GMO-baserede tilsætningsstoffer og aromaer, som i øvrigt er godkendt i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen til denne brug. Vedrørende foder omfattes GMO'er til foderbrug samt foderstoffer, der består af, in-

deholder eller er fremstillet af GMO'er, inklusiv tilsætningsstoffer til foder, der er fremstillet af GMO, og som er godkendt i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen.

Som en undtagelse til ovennævnte krav om markedsføringstilladelse giver forordningen mulighed for, at produkter med en utilsigtet tilstedeværelse på op til 1 pct. af GMO'er må anvendes, såfremt det i henhold til en videnskabelig undersøgelse i EU-systemet er vurderet, at den pågældende GMO ikke udgør en risiko for sundheden eller miljøet. Denne tærskelværdi kan reduceres i komitéprocedure.

Forudsætningen for at opnå markedsføringstilladelse er, at produkterne ikke udgør en sundhedsrisiko for mennesker og dyr eller en miljørisiko, at de ikke vildleder forbrugeren/brugeren, at de ikke afviger fra det sammenlignelige produkt i en grad, som gør det ernæringsmæssigt ufordelagtigt, og at foderstoffer ikke skader forbrugeren ved at ændre de særlige kendetegn for animalske produkter.

Ifølge princippet om "one door – one key" vil en ansøgning om markedsføringstilladelse i henhold til nærværende forslag samtidig være en ansøgning om markedsføring i henhold til det nye udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18/EF). Dette fremgår også af det nye udsætningsdirektivs art. 12.

For at opnå tilladelse til markedsføring skal en ansøgning indsendes til den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet. Det er nærmere beskrevet, hvilke oplysninger ansøgningen skal indeholde for at opnå en endelig godkendelse til markedsføring inden for fællesskabet. De foreskrevne krav til oplysninger bygger på en forudsætning om, at alle nødvendige godkendelser for markedsføring, herunder miljømæssig godkendelse, skal kunne opnås i samme ansøgning. I så fald skal ansøger for produkter, som er eller indeholder genetisk modificerede organismer, fremlægge en komplet teknisk dokumentation, konklusion om risikovurderingen, samt en overvågningsplan for de miljømæssige konsekvenser af anvendelsen svarende til kravene herom i direktiv 2001/18/EF (udsætningsdirektivet).

Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet skal foretage den videnskabelige risikovurdering af ansøgningen (eller eventuelt anmode en national kompetent myndighed om at foretage sikkerhedsvurderingen for henholdsvis fødevarer/foderet eller anmode de nationale myndigheder jf. udsætningsdirektivet art. 4, om at udføre miljørisikovurderingen), og afgive en udtalelse – som hovedregel inden seks måneder – herom til Kommissionen, medlemsstaterne og ansøgeren. Autoriteten offentliggør udtalelsen, og enhver kan herefter kommentere den inden for 30 dage.

Kommissionen skal fremsætte et forslag til beslutning inden for tre måneder. Endelig afgørelse træffes herefter i en forskriftskomitéprocedure. En eventuel godkendelse vil blive udstedt for en periode på 10 år. Et år inden udløbet af denne periode skal der ansøges om fornyelse af godkendelsen. Kan der ikke træffes afgørelse inden periodens udløb, forlænges godkendelsen automatisk, indtil Kommissionen træffer en afgørelse, såfremt den manglende beslutning skyldes forhold, som ikke kan tilskrives indehaveren af tilladelsen.

Vedrørende mærkning foreslås, at produkter, der består af, indeholder eller er fremstillet af GMO, skal mærkes med oplysninger om anvendelsen af de genetisk modificerede organismer. For så vidt angår fødevarer ophæves herved den gældende undtagelse for produkter fremstillet af GMO, hvor modifikationen ikke kan måles analytisk. Derimod er animalske produkter fra dyr, der er fodret med GMO-foder, ikke omfattet.

Såvel fødevarer som foder, der utilsigtet indeholder GMO under en grænseværdi, som fastlægges i komitéprocedure, skal ikke mærkes. Aktørerne skal kunne dokumentere over for myndighederne, at de fornødne foranstaltninger er truffet for at undgå tilstedeværelsen. Det foreslås, at det nye udsætningsdirektiv (2001/18/EF) ændres tilsvarende for produkter, der skal anvendes som fødevarer eller foder.

Et genmodificeret produkt, der afviger væsentligt fra det tilsvarende konventionelle med hensyn til sammensætning, ernæringsværdi, anvendelsesområde eller indflydelse på sundhedstilstanden, eller som kan give anledning til etiske eller religiøse betænkeligheder, skal mærkes med en beskrivelse af afvigelserne.

Vedrørende de ved ansøgning fremlagte data foreslås, at myndighederne i 10 år ikke må anvende disse evalueringsdata til fordel for anden ansøger, medmindre den anden ansøger har opnået aftale herom.

Kommissionens Fælles Forskningscenter ISPRA udpeges som referencelaboratorium, som skal modtage og opbevare kontrolprøver samt teste og validere analysemetoder for produkter, som ønskes markedsført i Fællesskabet. Opgaven tænkes løst i samarbejde med et netværk af nationale referencelaboratorier.

Forslaget indeholder en beskyttelsesklausul, omhandlende både miljø og sundhed, hvorefter en medlemsstat skal notificere Kommissionen, såfremt den får oplysninger om, at et allerede godkendt produkt kan indebære en risiko. Kommissionen kan på denne baggrund, eller efter eget skøn, gribe ind over for produktet. Medlemsstaterne kan indbringe en afgørelse om et indgreb for Rådet, som med kvalificeret flertal kan træffe anden afgørelse. Det skal bemærkes, at Formandskabet har udarbejdet et kompromisforslag om nødforanstaltninger, hvori der henvises til procedurene i artikel 53 og 54 i forordning (EF) nr. 178/2002 (den generelle fødevarelov). Dette vil betyde, at medlemsstaterne har ret til at gribe ind over for et produkt på markedet i tilfælde af fremkomst af oplysninger, som gør dette nødvendigt.

I lyset af drøftelserne i gruppen af Formandskabets Venner har formandskabet endvidere fremlagt en række kompromisforslag for bl.a. at imødekomme Europa-Parlamentet. De væsentligste vedrører

- En overgangsordning for tilladelse af utilsigtet eller teknisk uundgåelig iblanding af ikke-godkendte GMO'er, d.v.s. GMO'er, der endnu ikke er godkendt til markedsføring, men hvor

der foreligger en positiv risikovurdering fra den Videnskabelige Komité eller Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet.

- På grund af at Rådets Juridiske Tjeneste har afgivet udtalelse om, at den korrekte hjemmel er artikel 308 i Traktaten, hvilket kræver enstemmighed, arbejder formandskabet med et kompromisforslag, som decentraliserer godkendelsesproceduren og som svarer til det eksisterende system for Novel Food. Formandskabets forslag kan gennemføres uden anvendelse af Traktatens artikel 308.

Udtalelser

Europa-Parlamentet behandlede den 3. juli 2002 Kommissionens forslag og vedtog 110 ændringsforslag. Af hovedpunkterne kan nævnes:

Parlamentet ønsker

- at det bliver præciseret, at der ved gennemførelsen af forordningen skal tages hensyn til forsigtighedsprincippet,
- ikke regler, som tillader utilsigtet eller teknisk uundgåelig iblanding af ikke-godkendte GMO'er, der kun er risikovurderet,
- generelt større åbenhed i ansøgnings- og godkendelsesproceduren. Der ønskes ligeledes opstramninger vedrørende bl.a. tidsfrister og inddragelse af medlemsstaternes kompetente myndigheder,
- at det tydeliggøres i forslaget, at de krav, der følger af direktiver, forordninger m.v. om evaluering og godkendelse af fødevarer, foderstoffer og råvarer til fremstilling heraf, er de samme som for varer der importeres til Den Europæiske Union, og
- at medlemsstaterne skal have mulighed for i en afgrænset periode at indskrænke eller forbyde brugen af fødevarer eller foderstoffer, såfremt der er en begrundet formodning om, at anvendelsen af varen er til fare for menneskers eller dyrs sundhed eller for miljøet.

Gældende dansk ret

Markedsføring af nye levnedsmidler er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 258/97 af 27. januar 1997 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser.

For så vidt angår levende formeringsdygtigt materiale i foder, er området, når det gælder den miljømæssige vurdering, reguleret i Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af forsøgsudsætning og markedsføring af genetisk modificerede organismer. Herudover er der p.t. ingen national regulering, for så vidt angår indhold af GMO i foder, udover foderstoflovgivningens generelle regler om, at foderstoffer skal være af god handelsmæssig kvalitet og ikke ved hensigtsmæssig anvendelse må udgøre nogen fare for dyrs og menneskers sundhed.

Konsekvenser

Forslaget vil forbedre forbrugerinformationen og hæve beskyttelsesniveauet i Danmark i kraft af styrkelse af bestemmelser om mærkning af fødevarer og indførelse af krav om forhåndsgodkendelse og mærkning på foderstofområdet.

På fødevareområdet vil en vedtagelse af forslaget hverken medføre lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

For så vidt angår foder, skønnes en vedtagelse af forslaget ikke at medføre behov for ny lovgivning, men der vil blive behov for tilpasninger på bekendtgørelsesniveau. Finansieringen af kontrollen vil i lighed med den øvrige foderstofkontrol skulle brugerfinansieres.

Forslaget vil medføre ekstraomkostninger for virksomhederne i forbindelse med skærpede krav til adskillelse ved transport, oplagring og mærkning. Der må regnes med ekstra omkostninger i forbindelse med prøvetagning i tilfælde, hvor der ikke foreligger pålidelig dokumentation fra eksportende tredjelande.

Høring

Forslaget har været forelagt §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg samt en bred kreds af organisationer i henhold til fødevarelovens § 6, stk. 1. Høringen har givet anledning til følgende høringssvar:

Landbrugsraadet, som svarer på vegne af Landboforeningerne, Dansk Familielandbrug, Danske Slagterier, Mejeriforeningen, Kødbranchens Fællesråd, Fjerkræraadet og Dansk Erhvervsgartnerforening, finder det positivt, at der etableres gennemsigtige og harmoniserede regler for risikovurdering af GMO'er. Desuden støtter man, at denne opgave lægges hos den kommende Fødevareautoritet. Man kan acceptere de foreslåede mærkningsregler, hvor animalske produkter udelades fra mærkningskravet. Man påpeger dog, at det kan være vanskeligt at efterleve kravene om angivelse af den unikke kode, når der endnu ikke er etableret et regelsæt til sikring af produkternes sporbarhed.

Danske Slagterier har herudover fremsendt et selvstændigt høringssvar på vegne af forædlingsvirksomhederne. DS oplyser, at for visse ingredienser kan det blive meget svært at skaffe den fornødne dokumentation hertil kommer, at der er stor usikkerhed om, hvor meget dokumentation der kræves. DS foreslår, at det er tilstrækkeligt, at en fødevareproducent har dokumentation et led tilbage. DS ønsker klare regler for, hvornår overskridelser af en fastsat grænseværdi fører til sanktioner overfor de pågældende virksomheder. Endvidere efterlyses en afklaring af, hvordan man skal deklarere de ingredienser, hvor det ikke er muligt at indhente den fornødne vished om, hvorvidt der er tale om GMO'er. DS anbefaler afslutningsvis, at forordningen følges op af en fyldestgørende vejledning.

Landsforeningen Økologisk Jordbrug er grundlæggende imod tilladelse til salg af genmodificerede fødevarer eller udsætning af GMO'er i naturen. Med det udgangspunkt finder foreningen det dog

positivt, at der nu tages initiativ til en gennemgribende mærkningsordning, dog bør de foreslåede mærkningsbestemmelser udvides til også at omfatte de tilfælde, hvor GMO har været brugt direkte i fremstillingen - uden at være til stede i slutproduktet (f.eks. osteløbe og GMO-foder). Foreningen finder det positivt, at offentligheden inddrages i godkendelsesproceduren. I den forbindelse bør der arbejdes for, at etiske kriterier får en reel indflydelse.

Forbrugerrådet finder det positivt, at godkendelsen af GMO'er tidsbegrænses. Samtidig er det imidlertid en forudsætning, at man tager godkendelsen op til fornyet revision efter periodens udløb, og at tilladelsen ikke blot forlænges, indtil der træffes beslutning om eventuel ophævelse. Rådet er af den opfattelse, at tidsgrænsen på 10 år er for lang i betragtning af, hvor hurtigt teknologien udvikler sig, og foretrækker derfor en femårig tilladelse. Rådet finder det positivt, at der med forslaget kræves mærkning af fødevarer og foder, som er fremstillet ved hjælp af GMO. For at forbrugeren får et reelt valg i indkøbssituationen understreges det, at mærkningen skal være tydelig og letlæselig. Man foreslår derfor, at der indføres en obligatorisk mærkning på "forsiden" af produkterne med et genkendeligt symbol, som kan anvendes på tværs af varegrupper og producenter. Denne mærkning skal supplere de uddybende oplysninger i varedeklarationen. Rådet mener, at grænseværdien gældende for utilsigtet tilstedeværelse af godkendte GMO'er skal nedsættes fra 1 pct. Det foreslås, at denne værdi nedsættes i takt med, at de tilgængelige analysemetoder videreudvikles. Herudover bør grænseværdien for ikke-godkendte GMO'er (men som er sikkerhedsvurderede), være detektionsgrænsen, idet der skal være forskel på om en GMO er godkendt eller kun sikkerhedsvurderet. Rådet finder det i øvrigt uacceptabelt, at det foreslås, at en videnskabelig vurdering kan stå alene, idet man herved forbigår hele risikohåndteringsfasen. Endvidere mener rådet, at mærkningskravet bør udvides til også at omfatte animalske produkter som kød, mælk og æg, hvor dyrene har fået GMO-foder. Endelig fremføres, at tekniske hjælpestoffer, herunder enzymer, fremstillet ved hjælp af genteknik bør omfattes af forslaget.

Fødevarerindustrien støtter en centraliseret godkendelsesprocedure under den kommende Fødevarerautoritet. Man er af den opfattelse, at det foreslåede mærkningsprincip er problematisk at håndtere i praksis, da det vil stille store krav til sporbarhed i hele produktionskæden. Man er nervøs for, at det vil være vanskeligt at indhente fyldestgørende dokumentation fra de første led i produktionskæden, hvilket pålægger især importøren af produkter fra tredjelande en betydelig ansvarsbyrde. Desuden frygter man, at der i situationer, hvor der ikke kan påvises genmodificeret materiale eller protein stammende fra genmodifikationen i et produkt, vil ske svindel med handelsdokumenterne for produktet. Det anføres, at princippet om teknologimærkning ikke gennemføres konsekvent, idet animalske produkter er undtaget fra mærkningskravet. På den anden side vurderer FI, at en konsekvent teknologimærkning vil medføre, at hovedparten af alle fødevarer skal mærkes, og dermed er fravalg ikke længere en reel mulighed for forbrugeren. For så vidt angår fastsættelse af grænseværdi for utilsigtet iblanding er det vigtigt, at den fastsættes ud fra praktiske erfaringer hos aktørerne i fødevarerekæden, og at der sker en løbende justering. FI opfordrer til, at der arbejdes for internationale standarder for godkendelse af GMO, at der her trækkes paralleller fra de erfaringer, der er gjort med ækvivalensaftaler på det veterinære område.

DAKOFO hilser umiddelbart forslaget velkomment. Imidlertid henvises der samtidig til Den Videnskabelige Komité's konklusion, hvorefter det kan blive nødvendigt at revidere en eventuel grænseværdi på 1 pct. i takt med stigningen i produktionen af genmodificerede afgrøder. Derudover er organisationen i tvivl om nytteværdien af at anføre "den genetiske proces" i forbindelse med import af levende GMO-produkter (f.eks. sojabønner og majs), der er bestemt til forarbejdning. Tilsvarende findes den foreslåede mærkning med en særlig kode uden værdi for den endelige forbruger, idet det må forventes, at adskillige koder må påføres hvert enkelt ledsagedokument, da der er i løbet af leveringsprocessen formentlig vil finde flere sammenblandinger af partier sted. Organisationens foreslår, et der arbejdes for en enklere løsning ved f.eks. en éngangskontrol/registrering i importhavnene. Endelig efterspørges en afklaring af analyse- og kontrolproblematikken.

De Samvirkende Købmænd er tilfredse med, at mærkningskravet udvides, så en fødevare skal mærkes uanset, om der kan påvises genetisk materiale eller protein stammende fra genmodifikationen. Man mener, at den nuværende grænseværdi, som tillader 1 pct. utilsigtet iblanding af genmodificeret materiale skal bibeholdes og udvides til at omfatte genmodificeret materiale, der endnu ikke er godkendt i EU. Desuden efterlyses klarhed om, hvorvidt mærkningskravene for uemballerede fødevarer også gælder for restaurationer og tilsvarende steder, eller om dette udelukkende er møntet på detailhandlen.

FDB tilslutter sig etableringen af et referencelaboratorium på fællesskabsplan. Man støtter endvidere de foreslåede mærkningsregler for fødevarer, herunder udvidelsen af den eksisterende grænseværdi til også at gælde GMO'er, som er godkendt i tredjelande, men ikke i EU.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark går ind for den foreslåede fællesskabsprocedure for vurdering, godkendelse og overvågning af fødevarer og foder indeholdende eller fremstillet ud fra GMO'er. Man er dog af den opfattelse, at forslagets krav om korrekt mærkning risikerer at pålægge industrien et omkostningstungt og bureaukratisk system, der kan være svært at leve op til i praksis. Det påpeges, at det ikke er klart om enzymer til foder er omfattet af forordningen eller ej. Man foreslår derfor, at forslaget gøres tydeligere på dette punkt.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning er modstandere af en yderligere forurening af fødevarer og foder med GMO'er.

Økonomaforeningen støtter fastlæggelsen af en central godkendelsesprocedure for fødevarer indeholdende eller fremstillet af GMO'er og støtter forslaget om et centralt register indeholdende data om alle godkendte GMO'er, hvor offentligheden har adgang til de data, som ikke er fortrolige. Man mener dog for at registret er anvendeligt og troværdigt, at det skal afklares, hvornår data er fortrolige, samt hvem der afgør dette. Man finder, at der i forordningen lægges op til en for omfattende godkendelse. Det er foreningens holdning, at godkendelser bør gives til et specifikt anvendelsesområde, der er defineret af ansøgeren. Det fremføres, at Fødevareautoriteten i samarbejde med referen-

celaboratoriet bør vurdere en forlængelse af godkendelsen ud fra den viden, som er tilført efter 10 års godkendelse. Derfor kan man ikke tilslutte sig forslaget om automatisk godkendelse.

Bryggeriforeningen/Danske Læskedrik Fabrikanten finder det positivt, at der med forslaget fremsættes harmoniserede procedurer for vurdering og godkendelse af GMO i fødevarer og foder. Man støtter, at risikovurderinger skal foregå under Fødevareautoritetens ansvar, og at godkendelser skal ske centralt og kan omfatte såvel udsætning af en GMO i miljøet samt senere anvendelse af den pågældende GMO i fødevarer. De påpeger, at et effektivt sporingssystem i den samlede produktionskæde er forudsætningen for overholdelse af forslagets mærkningsprincip. Man finder umiddelbart, at det bliver vanskeligt at gennemføre et sådant sporingssystem i praksis, især ved importvarer fra tredjelande, og vil kommentere dette forhold nærmere, når det kommende direktiv om sporbarhed foreligger. Desuden fremføres, at forslagets teknologimærkningsregler er ulogiske, idet produkter fra dyr, fodret med GMO-foder ikke skal mærkes, mens højt raffinerede produkter, som f.eks. sukker fra en GMO-plante, skal mærkes. Bryggeriforeningen/Danske Læskedrik Fabrikanten finder det tilfredsstillende, at der accepteres et vist indhold af genmodificeret materiale, der er utilsigtet til stede. Imidlertid bør det i forslaget præciseres, at 1 pct. grænsen ikke kun gælder for GMO'er, der er vurderet af og godkendt efter fællesskabslovgivningen, men også for GMO'er, som ikke er blevet godkendt i henhold til fællesskabslovgivningen.

KAD kan ikke støtte en centraliseret godkendelsesprocedure eller et fælles referencelaboratorium. Man foretrækker en godkendelsesperiode på 3 til 5 år frem for 10 år og kan ikke acceptere en automatisk forlængelse af en godkendelse, indtil den er revurderet. KAD er af den opfattelse, at alle fødevarer, som indeholder eller er fremstillet af GMO, skal mærkes. Af denne årsag støtter man ikke den eksisterende grænseværdi og kan ikke acceptere en udvidelse af grænseværdien til også at omfatte GMO'er, der er godkendt i tredjelande, men ikke i EU.

SID ønsker en så lav grænseværdi som mulig, hvilket vil sige under detektionsgrænsen. Desuden finder forbundet, at godkendelsesperioden bør ændres fra 10 til 5 år, og denne periode kan ikke automatisk forlænges. Forbundet lægger vægt på at det sikres, at der ikke er nogen som helst risiko for mennesker eller dyr ved indtagelse af fødevarer eller foder, der er fremstillet ved hjælp af GMO. Endelig støtter forbundet, at animalske produkter fra dyr opfodret med GMO-foder, omfattes af mærkningskravet.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd støtter forslaget og mener i øvrigt, at Den Europæiske Fødevareautoritet bør vurdere risikoen i forbindelse med fremstillingsprocessen både for mennesker og miljø.

NOAH finder det positivt, at den forenklede godkendelsesprocedure afskaffes med det nuværende forslag. Man støtter, at et mærkningskrav ikke alene udløses som følge af tilstedeværelsen af genetisk materiale eller protein stammende fra genmodifikation, men er af den opfattelse, at mærkningskravet også skal omfatte animalske produkter og enzymer fremstillet vha. genteknik. Det på-

peges desuden, at der bør være krav i forslaget om, at mærkningen skal være tydelig, informativ og letlæselig. Det kritiseres, at der uden videre accepteres en grænseværdi på 1 pct., da man er af den opfattelse, at grænseværdien skal nedsættes til 0,1 pct. Desuden skal såsæd og frø holdes fuldstændigt fri for genmodificeret materiale. NOAH går ind for tidsbegrænsede godkendelser af GMO til brug for fødevarer og mener, at disse bør have en udstrækning på 5 år.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 12. september 2002, hvor Landbrugsraadet har understreget, at der længe har været behov for handling på området. Landbrugsraadet har oplyst, at man kan støtte Europa-Parlamentets udtalelse i forhold til, at der ikke skal ske mærkning af animalske produkter. Landbrugsraadet har endvidere fremhævet, at en grænseværdi på 1% vedr. utilsigtet iblanding af ikke godkendte GMO'er er den mest realistiske grænseværdi.

Sagen har endvidere været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 2. oktober 2002, hvor Fødevareindustrien har udtrykt undren over, at Den Juridiske Tjeneste på et så fremskredent tidspunkt er blevet i tvivl om hjemmelsgrundlaget. Fødevareindustrien har udtrykt bekymring for, at der ved den decentrale procedure kunne opstå risiko for forsinket samt uensartet behandling medlemslandene imellem. Endelig har Fødevareindustrien efterlyst en konsekvensanalyse af kravet om sporbarhed og har tilkendegivet at kunne leve med en grænseværdi på 1%.

Landbrugsraadet gentog sin principielle holdning til grænseværdi på 1%.

Økologisk Landsforening betragtede grænseværdien på 1% som foreløbig og kunne støtte en mærkning af animalske produkter.

Sagen har på ny været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet har tilkendegivet at kunne støtte en decentral godkendelsesprocedure, såfremt dette 1) fortsat ville betyde inddragelse af EFSA (Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet) således, at der blev tale om en fælles europæisk godkendelsesprocedure og 2) såfremt det ikke ville medføre forsinkelser i godkendelsesproceduren.. Landbrugsraadet gentog sin principielle holdning til en grænseværdi på 1%. Fødevareindustrien gentog tidligere fremsatte bemærkninger om vigtigheden af en vedtagelse af forslaget af hensyn til fælles regler i Fællesskabet samt en accept af en grænseværdi på 1%. Handelskammeret har tilkendegivet at kunne støtte grænseværdien på 1% og har bemærket, at forslaget vil medføre omkostninger for virksomhederne.

Økologisk Landsforening har i et skriftligt høringssvar af 12. november 2002 krævet tydelig mærkning på produkternes emballage og mærkning af alle animalske produkter, hvor der har været anvendt GMO'er i produktionen. Det fastholdes endvidere, at grænseværdien for utilsigtet forurening i såsæd og frø skal være nul. Desuden kræves, at der skal vurderes på, hvorvidt frigivelse af GMO'er vil have negative konsekvenser for andre producenters økonomi og udviklingsmuligheder. I denne forbindelse gør Økologisk Landsforening opmærksom på, at man ønsker præciseret, hvilken type virksomheder, der pålægges ekstraomkostninger. Producenter af GMO'er samt virksomheder, der

håndterer GMO'er, pålægger andre producenter og virksomheder en økonomisk belastning, som ikke kan indtjenes som en merværdi. Dette vil være konkurrenceforvridende. Det forventes, at virksomhederne lader hele eller dele af merudgifterne gå videre til landmændene som slutbrugere, hvilket vil pålægge økologerne urimelige udgifter. På denne baggrund finder Økologisk Landsforening, at placeringen af det økonomiske ansvar både i forhold til virksomheder og landbrugere skal fastlægges forud for forordningens vedtagelse.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 22. august 2001 til Folketingets Europaudvalg.

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 21. september 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (indre marked) den 27. september 2001, jf. aktuelt notat af 13. september 2001 samt den 19. oktober 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug) den 23. oktober 2001, jf. aktuelt notat af 12. oktober 2001. Forslaget har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 20. september 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002 og senest den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

4. EU's hygiejne-regler:

- a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (II)
KOM dok. (2000) 438 (II) endelig
 - b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum (III)
KOM (2002) 377 endelig
 - c) Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum. (IV)
KOM dok. (2000) 438 endelig
-

a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer (II)

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 13. juni 2002. Ændringerne er markeret i marginen

Baggrund

Kommissionen fremsendte ved KOM (2000) 438 endelig af 14. juli 2000 forslag til en hygiejnepakke bestående af 5 enkeltforslag:

- Forslag 1: Forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevarehygiejne.
- Forslag 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer.
- Forslag 3: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om nærmere bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum.
- Forslag 4: Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum og
- Forslag 5: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophævelse af visse direktiver om levnedsmiddelhygiejne og sundhedsbetingelser for produktion og afsætning af visse animalske produkter til konsum og om ændring af direktiv 89/662/EØF og 91/67/EØF.

Forslagene blev oversendt til Rådet den 14. juli 2000.

Forslag 2 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer er fremsat med hjemmel i TEF artikel 152, stk. 4, litra b, og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Hygiejnepakken skal erstatte den eksisterende EU-lovgivning og de enkelte dele/forslag er resultatet af en omarbejdning og sammenskrivning af EF-retsfor skrifter for fødevarehygiejne, dyresundhed og kontrol. Omarbejdningen begrundes primært med behovet for at sikre et højt beskyttelsesniveau. Regeringen finder, at nærheds- og proportionalitetsprincippet er opfyldt.

Formål og indhold

Hygiejnepakken er udarbejdet som led i den handlingsplan, der fremgår af bilaget til Kommissionens Hvidbog om Fødevaresikkerhed (handling 8 og 28).

Hygiejnepakken har til formål at opfylde 3 målsætninger:

- Fødevarerisici skal håndteres fra "jord til bord".
- Virksomhedslederne bærer det fulde ansvar for, at de fødevarer, de producerer eller forhandler, er sikre. Gennemførelse af risikoanalyser og kontrolprincipper samt overholdelsen af hygiejnebestemmelser skal give den sikkerhed.
- Der skal sikres sporbarhed af alle fødevarer og fødevareingredienser.

Hygiejnepakken er et resultat af en omarbejdning og sammenskrivning af EF-retsfor skrifter for:

- fødevarehygiejne som omhandlet i det generelle rådsdirektiv om levnedsmiddelhygiejne og i en række rådsdirektiver om folkesundhed og om produktion og afsætning af animalske produkter,
- dyresundhedsaspekter ved afsætning af animalske produkter som omhandlet i en række af de rådsdirektiver om animalske produkter, der er nævnt ovenfor, og
- officiel kontrol af animalske produkter i ovennævnte produktspecifikke direktiver.

Disse direktiver (17 i alt) er blevet udarbejdet hen ad vejen siden 1964 i takt med det indre markeds behov under hensyntagen til et højt beskyttelsesniveau. Det store antal direktiver, sammenblandingen af forskellige discipliner (hygiejne, dyresundhed og officiel kontrol) og det forhold, at der i dag findes forskellige hygiejneordninger for animalske produkter og for andre fødevarer, har ført til en kompleks situation.

Kommissionen anfører, at situationen vil kunne forbedres, hvis retsfor skrifterne blev omarbejdet, og hvis fødevarehygiejneaspekter blev adskilt fra spørgsmål vedrørende dyresundhed og officiel kontrol.

Forslag 1 om fødevarehygiejne gælder for alle fødevarevirksomheder, herunder primærproduktionen.

Forslag 2 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, som beskrives nærmere nedenfor, stiller supplerende krav til animalsk fødevareproduktion, som dermed både skal opfylde kravene i forslag 1 og i forslag 2.

Forslag 2: Forslaget om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer

Siden 1964 er der vedtaget 14 direktiver om hygiejne inden for det animalske område. Disse særlige bestemmelser har medvirket til at opretholde et højt sundhedsbeskyttelsesniveau, sikre fri omsætning inden for EU og gennemføre ensartede procedurer for import af animalske produkter fra tredjelande. Imidlertid er det erkendt, at direktiverne er unødigt komplicerede og indeholder gentagelser af tilsvarende eller identiske krav og dermed overlapper hinanden, og i enkelte tilfælde endog er modstridende. Alle disse mangler har givet fortolknings- og gennemførelsesvanskeligheder.

I forslaget om særlige hygiejnebestemmelser for animalsk produktion er der sket en omarbejdning af de forskellige direktiver, og det er forsøgt at undgå gentagelser og overlapninger. Reglerne skal, som før nævnt, gælde som supplement til bestemmelserne i den generelle forordning om fødevarehygiejne.

DETAILSALG

I detailledet skal hygiejnen sikres ved hjælp af de generelle hygiejnebestemmelser, der er indeholdt i forslaget om fødevarehygiejne. Fastlæggelse af definitionen på detailhandel har afgørende betydning for, om en virksomhed, der fremstiller animalske produkter, alene skal opfylde reglerne i det generelle hygiejneforslag, eller om den også skal opfylde kravene i forslaget om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer. Virksomheder, der kategoriseres som detailvirksomheder, skal som hovedregel alene opfylde kravene i det generelle hygiejneforslag. De særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer har også tidligere været anset for at være for detaljerede til at kunne blive gennemført i detailledet.

DEFINITIONER

Med forslaget udformes definitionerne på animalske produkter på en ensartet måde. Animalske produkter inddeles i uforarbejdede (rå) produkter, fx kød, rå mælk, æg fisk og bløddyr, og forarbejdede produkter, fx kødprodukter, ægprodukter og forarbejdet fisk.

For sammensatte produkter, dvs. produkter, der udover forarbejdede animalske produkter også indeholder vegetabiliske produkter, betyder forslaget, at hygiejnen skal sikres ved, at produkterne alene skal fremstilles i overensstemmelse med de generelle bestemmelser i det generelle forslag om fødevarehygiejne, mens de forarbejdede animalske produkter, som indgår i de sammensatte produkter, skal overholde de supplerende bestemmelser i det animalske forslag.

AUTORISATION AF VIRKSOMHEDER

Systemet med, at virksomheder, der producerer og forarbejder animalske fødevarer, skal autoriseres af myndighederne, forinden de må afsætte deres produkter, videreføres. Dog er der undtagelse for visse virksomheder, som udfører aktiviteter, der ikke skønnes at indebære særlige hygiejnerisici, f.eks. opbevaring af produkter, som ikke kræver køling, idet disse virksomheder dog stadig skal registreres iht. reglerne i forslag 1.

MÆLK

Forslaget giver mulighed for at afsætte mælk og mælkeprodukter fremstillet af rå mælk under overholdelse af de fastsatte mikrobiologiske kriterier (som fastsættes i forskriftkomitéprocedure). Hvis virksomhederne foretager varmebehandling af produkterne fastsættes specifikke krav til varmebehandlingen, f.eks. krav til pasteuriseringen af mælken.

SUNDHEDSMÆRKNING

Det foreslås indtil videre at opretholde kravet om, at animalske produkter forsynes med et sundhedsmærke. Sundhedsmærket er en officiel anerkendelse af, at produkterne er fremstillet og kontrolleret på virksomheder, som er i overensstemmelse med de foreskrevne sundhedsbestemmelser.

MIRKOLOGISKE KRITERIER OG OPLAGRINGS- OG TRANSPORTTEMPERATURER

Med forslaget videreføres de eksisterende mikrobiologiske kriterier og oplagrings- og transporttemperaturer. Det er dog samtidig blevet besluttet at forelægge kriterierne og temperaturerne for de relevante videnskabelige komitéer til vurdering. Kriterierne og temperaturerne vil efter høring af den relevante videnskabelige komité kunne ændres efter forskriftskomitéprocedure.

MINDRE VIRKSOMHEDER

Forslaget giver mulighed for, at medlemsstaterne kan tilpasse visse bestemmelser for at tilgodese virksomheder, der ligger i områder med særligt vanskelige geografiske forhold, eller som har forsyningsvanskeligheder eller leverer til det lokale marked, under forudsætning af, at det er hygiejnisk forsvarligt.

IMPORT

Forslaget indeholder en ensartet procedure for import af animalske produkter til konsum fra tredjelande.

KVALITET OG MÆRKNING

Forslaget viderefører visse bestemmelser vedrørende kvalitet og mærkning, der egentlig ikke anses at have direkte hygiejnemæssig betydning. Kommissionen anfører, at det skal undersøges, hvordan bestemmelserne kan indarbejdes i andre EU-bestemmelser.

KOMITÉPROCEDURER

Forslaget indeholder en række hjemler til, at Kommissionen kan fastsætte nærmere bestemmelser efter forskriftskomitéprocedure i henhold til artikel 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF om komitéprocedurer. Kommissionen kan i forskriftskomitéprocedure:

- ophæve, ændre, tilpasse eller supplere bestemmelserne i bilagene for at tage hensyn til udarbejdelsen af kodekser for god praksis, virksomhedsledernes gennemførelse af fødevarer sikkerhedsprogrammer, nye risikovurderinger og eventuel fastsættelse af fødevarer sikkerhedsmål og præstationsstandarder,

- vedtage gennemførelsesforanstaltninger og overgangsforanstaltninger med henblik på en ensartet gennemførelse af bestemmelserne, herunder de specifikke bestemmelser i bilagene,
- godkende stoffer, udover drikkevand, der bruges på produkter for at mindske sundhedsfaren,
- ændre og ajourføre medlemsstaternes operationelle programmer samt status vedr. specifikke fødevarer med hensyn til Salmonella, som svarer til de tiltag, der er godkendt for Sverige og Finland,
- fastsætte detaljerede regler for fødekædeoplysninger, der skal afgives for slagtedyr,
- fastsætte betingelser for transport af hele kroppe, halve kroppe og visse andre engrosudskæringer af kød, når disse transporteres ved højere temperaturer end dem, der er anført i forordningen,
- fastsætte for maskinsepareret kød den grænse for indhold af kalk (calcium), der skal anvendes til at skelne mellem blødt og hårdt separeret kød,
- fastsætte andre behandlingsmetoder end kogning af levende toskallede bløddyr, der stammer fra visse områder, og som ikke er blevet rensat eller genudlagt,
- godkende analysemetoder og grænseværdier for algetoxiner generelt og specielt for levende toskallede bløddyr, samt i øvrigt fastsætte særlige sundhedsbestemmelser for levende toskallede bløddyr, herunder regler for virusindhold
- fastsætte særlige grænseværdier og analysemetoder, hvor den videnskabelige udvikling viser det er nødvendigt for at beskytte forbrugernes sundhed,
- give en medlemsstat tilladelse til at anvende produktionsmåden for kammuslinger også for andre muslingearter (dvs. fange uden for klassificerede områder, når der ikke er risiko for at fangstområderne er forurenet, fordi de ligger langt fra land),
- fastsætte grænseværdier for histamin og total flygtig nitrogen i fiskevarer,
- tillade medlemsstater at anvende rå mælk som råvare til visse mælkeprodukter (især visse langtidsmodnede oste), selv om mælken ikke opfylder de normale krav,
- fastsætte en grænseværdi for det samlede indhold af antibiotikarester i mælk, og
- at godkende andre produktionsprocesser for gelatine og kollagen.

Nye EU-retsakter og kommende forslag, som har betydning for de fremlagte forslag om hygiejne:

Der er siden fremsættelsen af forslaget i juli 2000 vedtaget nye EU-retsakter, og endvidere forventes der at blive fremsat og vedtaget nye EU-retsakter på fødevareområdet, som vil have betydning for det fremsatte hygiejneforslag.

- Kommissionen har med dokument KOM(2001) 749 endelig af 11. december 2001 oversendt en meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om tilbagetrækning af forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om nærmere bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum (forslag 3). Kommissionen fremsatte med KOM(2002) 377 endelig af 11. juli 2002 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum. Der foreligger endnu ikke bemærkninger fra Europa-Parlamentet til forslaget. Forslaget om kontrol af animalske fødevarer spiller tæt sammen med forslag 2 om særlige hygiej-

nebestemmelser for animalske fødevarer, især spørgsmålet om sundheds- og identifikationsmærkning og procedure for autorisation af virksomheder, der er omfattet af forslag 2, og der har været et tæt forbundet forhandlingsforløb under det dansk formandskab.

- "EU-fødevarerforordningens"¹ vedtagelse har indvirkning på hygiejneforslaget på en række punkter. Det er enighed om, at "EU-fødevarerforordningens" regler om sporbarhed og regler om tilbagetrækning fra markedet ved sundhedsfare er tilstrækkelig dækkende, og disse regler er derfor taget ud af hygiejneforslaget. Den Stående Komité for Levnedsmidler, Den Stående Veterinærkomité, Den Stående Komité for Foderstoffer samt Den Stående Fytosanitære Komité er blevet sammenlagt til en Stående Komité for Fødevarerekæden og Dyresundhed, jf. "EU-fødevarerforordningens" artikel 58 og 62. En række af "EU-fødevarerforordningens" definitioner vil også komme til at gælde for hygiejneforslaget. I hygiejneforslaget vil der blive lavet en generel henvisning til, at definitionerne i "EU-fødevareloven" også gælder.
- Forslag om en forordning om offentlig kontrol af foder og fødevarer. Der har været afholdt indledende arbejdsgruppemøder i Kommissionen, hvor de helt overordnede principper for den fremtidige kontrol er drøftet. Der er på nuværende tidspunkt ikke fremsat forslag, men et sådan forventes fremsat i slutningen af november 2002.
- Forslag om zoonoser, der skal afløse det eksisterende zoonosedirektiv. Kommissionen fremsatte ved KOM (2001) 452 af 1. august 2001 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om overvågning af zoonoser og zoonotiske agenser, om ændring af Rådets beslutning 90/424/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 92/117/EØF og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bekæmpelse af salmonella og andre fødevarerbårne zoonotiske agenser og om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF, 72/462/EØF og 90/539/EØF.
- Diverse forslag om ændring af foderstoflovgivningen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har på plenarsamlingen den 14. maj 2002 afgivet udtalelse (1. læsning) om forslag 1 om fødevarerhygiejne og om forslag 2 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer. Europa-Parlamentet har således fremsat en række ændringsforslag, herunder en række forslag til tekniske ændringer i forslag 2. Europa-Parlamentet har herudover især ønsket at gøre mere brug af subsidiaritetsprincippet under henvisning til lejlighedsvis og mindre fødevarerproduktion med lokal afsætning (landmanden, fiskeren eller jægeren, der afsætter produkter til den endelige forbruger, evt. via lokale detailbutikker, markeder e.l.). Under forhandlingssituationen redegøres nærmere for rådsarbejdsgruppens holdninger til disse ændringsforslag.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed.

Gældende dansk ret

2 love og 25 bekendtgørelser:

- Lov nr. 471 af 1. juli 1998 om fødevarer m.m. (fødevareloven)
- Lov nr. 351 af 2. juni 1999 om sygdomme og infektioner hos dyr
- Bek. nr. 626 af 14. juli 1992 om ægprodukter
- Bek. nr. 202 af 15. april 1993 om sundhedsmæssige betingelser for fiskeri, behandling, tilvirkning og omsætning af levende, toskallede bløddyr
- Bek. nr. 418 af 23. juni 1993 om produktion og transport af mælk
- Bek. nr. 902 af 29. november 1993 om mælkeprodukter m.v.
- Bek. nr. 1001 af 14. december 1993 om kød af vildt, opdrættet vildt og kaniner
- Bek. nr. 464 af 27. maj 1994 om kontrol med levnedsmidler m.m. bestemt til eksport
- Bek. nr. 878 af 20. oktober 1994 om fersk fjerkrækød
- Bek. nr. 1022 af 3. december 1996 om virksomheder, der indvejer, tilvirker eller engrosopbevarer mælk, mælkeprodukter m.v., eller som tilvirker eller engrosopbevarer margarine m.v.
- Bek. nr. 1072 af 10. december 1996 om oplagring m.v. i forbindelse med visse godkendelser meddelt under henvisning til levnedsmiddelovens § 34
- Bek. nr. 155 af 19. februar 1997 om helbreds kontrol m.v. på visse levnedsmiddelvirksomheder
- Bek. nr. 806 af 22. oktober 1997 om omsætning, tilvirkning m. v. af fisk og fiskevarer i land
- Bek. nr. 155 af 27. februar 1998 om behandling og opbevaring m. v. af fisk og fiskevarer om bord i fartøjer
- Bek. nr. 881 af 6. december 1999 om hakket kød og tilberedt kød
- Bek. nr. 1033 af 16. december 1999 om opdræt af fisk og hygiejneforhold ved strygning af rogn til konsum
- Bek. nr. 656 af 3. juli 2000 om kødprodukter m.v.
- Bek. nr. 723 af 25. juli 2000 om veterinærkontrol ved indførsel af animalske fødevarer
- Bek. nr. 852 af 11. september 2000 om hønseæg til konsum
- Bek. nr. 74 af 6. februar 2001 om fjerkrækontrol
- Bek. nr. 198 af 22. marts 2001 om fødevarehygiejne
- Bek. nr. 26 af 18. januar 2002 om autorisation m.v. ved behandling og salg af fødevarer m.v. samt kontrolmærkning af animalske fødevarer
- Bek. nr. 94 af 21. februar 2002 om uddannelse i fødevarehygiejne
- Bek. nr. 352 af 30. maj 2002 om egenkontrol i fødevarevirksomheder m.v.
- Bek. nr. 670 af 14. august 2002 om indretning og drift af virksomheder med opdræt af hønniker til konsumægproduktion
- Bek. nr. 775 af 16. september 2002 om fersk kød m.v.
- Bek. nr. 826 af 3. oktober 2002 om mikrobiologiske grænseværdier for fødevarer

Konsekvenser

Da forslaget i væsentlig grad er en sammenskrivning af eksisterende bestemmelser, vil en vedtagelse af forslaget ikke i sig selv ændre beskyttelsesniveauet. Det bemærkes dog, at det forhold, at der

ikke altid vil være krav om, at mælk og mælkeprodukter skal varmebehandles, forudsætter, at virksomheder, der fremstiller mælkeprodukter fremover skal kunne leve op til kravene om egenkontrol i forhold til at fastlægge de kritiske kontrolpunkter for produktionen af mælkeprodukter baseret på ikke varmebehandlet mælk.

Hvad angår forslaget om, at medlemsstaterne kan anvende de generelle hygiejnebestemmelser fleksibelt for mindre traditionelle virksomheders lokale afsætning i områder med særlige geografiske vanskeligheder må en vurdering af konsekvenserne for beskyttelsesniveauet afvente en præcisering af kriterierne for den foreslåede fleksible anvendelse af hygiejnebestemmelserne.

Vedtages forslagene som forordninger, vil det medføre, at en række danske bekendtgørelser skal ophæves eller ændres. En vedtagelse af forslagene vil ikke kræve lovændring.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser, da der i langt overvejende grad er tale om en sammenskrivning og forenkling af eksisterende forskrifter. Indførelse af egenkontrollsystemer i primærproduktionen kan medføre mindre erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet landmanden som noget nyt løbende skal kontrollere kritiske punkter i sin egen produktion. Det er endnu uvist om indførelse af egenkontrol i primærproduktionen vil kræve øget offentlig ressourceanvendelse.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i en bred kreds af organisationer og myndigheder umiddelbart efter fremsættelsen af forslaget.

Forslaget har endvidere været sendt i høring i det Rådgivende Fødevareudvalg og §2-udvalget (landbrug).

Der er fra det Rådgivende Fødevareudvalg indkommet følgende høringssvar:

Økonomaforeningen kan tilslutte sig en sammenskrivning af reglerne og håber, at de danske regler om autorisation, godkendelse og registrering af fødevarevirksomheder ikke svækkes ved sammenskrivningen. Økonomaforeningen anbefaler, at der i størst muligt omfang anvendes direktiver i modsætning til forordninger og tilslutter sig, at der indføres samme hygiejnekrav til fødevarer, som fremstilles med henblik på udførsel til tredjelande, som er gældende for fremstilling af fødevarer til EU. Økonomaforeningen støtter, at alle virksomheder tildeles et autorisationsnummer, der gør det muligt at spore fødevarer tilbage til producenten. Endelig finder Økonomaforeningen, at hygiejnebestemmelserne bør gælde for alle virksomheder og gør især opmærksom på, at små offentlige institutioner også bliver omfattet af bestemmelserne.

Specialarbejderforbundet i Danmark, SID og Nærings- og Nydelsesmiddelforbundet, NNF understreger, at fastsættelse af regler for hygiejne i fødevarevirksomheder kan have væsentlig indflydelse

på arbejdsmiljøet for fødevarearbejdere. Arbejdstagere og repræsentanter for arbejdstagere på nationalt som på europæisk niveau bør derfor inddrages i udviklingen af de endelige regler. SID og NNF ser positivt på den større anvendelse af HACCP (hazard analysis of critical control points), som forslaget lægger op til. Det er dog en forudsætning, at der ved anvendelsen lægges vægt på uddannelse af alle i produktionsprocessen. SID og NNF kan støtte, at produktion til udførsel til tredjelande underlægges samme hygiejnekrav som produktion til salg i EU. SID og NNF kan støtte, at alle virksomheder tildes et autorisationsnummer og finder, at hygiejnebestemmelserne bør gælde for alle virksomheder og anser specielt, at lempeligere krav til virksomheder, der alene afsætter til det lokale marked vil føre til lavere fødevarer sikkerhed og desuden virke konkurrenceforvridende. SID og NNF finder, at der bør foretages en samlet gennemgang af sammenhængen mellem hygiejne og arbejdsmiljø i fødevarevirksomheder, samt finder desuden, at alle forslag på hygiejneområdet bør ledsages af en offentlig tilgængelig vurdering af de arbejdsmiljømæssige konsekvenser.

Mejeriforeningen finder, at direktiver i modsætning til forordninger vil være mere gennemskuelige for virksomhederne. Mejeriforeningen finder principielt ikke, at EU skal stille krav til produkter, der eksporteres til tredjelande. Det bør være importlandets lovgivning, som skal følges. Mejeriforeningen støtter imidlertid, at der for hygiejne og sundhed opstilles grundregler og gør opmærksom på, at indførelse af sundhedsmærke vil indebære en ikke ubetydelig omkostning for erhvervet. Mejeriforeningen finder, at oplægget til fleksibilitet med traditionelle produktionsmetoder er svagt formuleret, og opfordrer til, at begrebet ”traditionel” defineres nærmere. Til forslaget om særlige vilkår for små virksomheder finder Mejeriforeningen, at det må være en absolut forudsætning, at der opnås en fødevarer sikkerhed svarende til den, der opnås ved at følge forordningens øvrige bestemmelser. Mejeriforeningen finder, at eventuelle lempelser begrænses til, at så få forbrugere som muligt vil blive berørt, såfremt skaden alligevel skulle ske. Detailsalg bør således alene ske fra egen forretning i direkte tilknytning til virksomheden til et velafgrænset lille geografisk område. Produktionen bør være størrelsesmæssigt begrænset. Hvad angår HACCP, finder Mejeriforeningen, at det er en forudsætning for et effektivt system, at den offentlige kontrol er fortrolig med HACCP-grundtanken, og at den offentlige kontrol i højere grad end i dag er en auditering af virksomhedens egenkontrol.

Danske Slagterier ser frem til en mere effektiv og målrettet lovgivning. Danske Slagterier finder, at forslagene kunne være mere ambitiøse og ser et stort behov for en modernisering af regelsættet med inddragelse af HACCP-princippet og internationalt anerkendte risikoanalyser. Danske Slagterier støtter, at mål for fødevarer sikkerhed afløser detaljerede bestemmelser og finder, at forslaget om lempelse i kravene til visse mindre virksomheder kan være konkurrenceforvridende. Danske Slagterier finder det væsentligt, at alle fødevarer inden for samme fødevarergruppe lever op til samme hygiejnestandard uanset typen af virksomhed. Danske Slagterier finder, at bestemmelserne om kvalitet og mærkning bør overføres til andre direktiver og finder, at regelsættet bør vedtages som forordninger.

§2-udvalget (landbrug) er den 5. december 2001 blevet orienteret om status for behandlingen af forslagene. Det blev aftalt at følge tæt op på eventuelle ændringer i Kommissionens oprindelige forslag, der måtte opstå som følge af kommende forhandlinger.

I januar 2002 udsendte Fødevaredirektoratet til orientering om status konsoliderede versioner af det foreløbige udfald af de drøftelser, der har været i Rådsarbejdsgrupperne om forslaget om fødevarehygiejne (generelle hygiejneforordning) og forslaget om særlige bestemmelser for animalske fødevarer. Fødevaredirektoratet har endvidere løbende afholdt orienteringsmøder for brancheorganisationerne om forslaget.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet har givet udtryk for generel støtte til forslaget også f.s.v.a. mælk.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat om forslaget den 11. september 2000.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. juli 2000 og den 17. november 2000 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmøde (landbrug) den 17.-18. juli 2000 og den 20.-21. november 2000, jf. aktuelt notat af 6. juli 2000 samt af den 6. november 2000. Sagen har desuden været forelagt Folketingets Europaudvalg den 22. september 2000 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmøde (indre marked) den 28. september 2000, jf. aktuelt notat af 11. september 2000. Endvidere har sagen været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. marts 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug), jf. aktuelt notat af 8. marts 2001 samt den 14. december 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug) den 19.-20. december 2001, jf. aktuelt notat af 6. december 2001. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 21. juni 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug) den 27. juni 2002, jf. aktuelt notat af 13. juni 2002.

b) Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum. (III)

Uændret genoptryk af grundnotat af 10. september 2002

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2002) 377 endelig af 11. juli 2002 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum.

Forslaget er oversendt til Rådet den 11. juli 2002.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 152, stk. 4, litra b og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Forslaget er en revideret udgave af forslag 3 i hygiejnepakken bestående af 5 enkeltforslag, som Kommissionen ved KOM (2000) 438 endelig af 14. juli 2000 har fremsendt. Pakken består af:

Forslag 1: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevarehygiejne;

Forslag 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer;

Forslag 3: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om nærmere bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum;

Forslag 4: Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum; og

Forslag 5: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophævelse af visse direktiver om levnedsmiddelhygiejne og sundhedsbetingelser for produktion og afsætning af visse animalske produkter til konsum og om ændring af direktiv 89/662/EØF og 91/67/EØF.

Forslagene blev oversendt til Rådet den 14. juli 2000.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget skal erstatte eksisterende EU-lovgivning om offentlig kontrol med animalske produkter til konsum for at gøre dem mere konsekvente og baserede på videnskabelige data om risikoanalyser og i overensstemmelse med andre kommende EU-bestemmelser om hygiejne, zoonoser og offentlig kontrol generelt. Området for offentlig kontrol med animalske produkter er allerede fuldt harmoniseret, og omarbejdningen sker primært for at sikre et højt beskyttelsesniveau. Generelt er fælles regler for offentlig kontrol af fødevarer hensigtsmæssigt, idet det er med til at sikre et højere niveau af fødevarer sikkerhed i hele EU samt sikre lige konkurrencevilkår. Regeringen vurderer, at nærheds- og proportionalitetsprincippet er opfyldt.

Formål og indhold

Forslaget er en del af den såkaldte hygiejnepakke, som består af 4 forslag til forordninger samt et forslag til direktiv. Forslagene regulerer fødevarehygiejne, kontrol og dyresundhed og behandles for øjeblikket i Europa-Parlamentet og Rådet i overensstemmelse med de gældende procedurer. Hvor forslag 1 og 2 henvender sig til ledere af fødevarevirksomheder (borgere), henvender forslag 3 sig primært til myndighederne i de enkelte medlemsstater.

Den 11. december 2001 besluttede Kommissionen at trække det oprindelige forslag 3 i hygiejnepakken tilbage, da det var blevet nødvendigt at lave en gennemgribende revision af forslaget. Den vigtigste begrundelse herfor var for det første, at der siden 2000 er kommet ny videnskabelig rådgivning, der har gjort det muligt at tilrettelægge kødkontrollen på et grundlag, hvor der tages hensyn til de farer, der i dag truer menneskers sundhed, dvs. at kontrollen i højere grad baseres på viden-

skabelig rådgivning og risikoanalyser. Det betyder samtidig, at det bliver muligt at integrere jord-til-bord-strategien, hvilket forventes at blive af stor betydning for især køds sikkerhed. Anden del af begrundelsen var, at Kommissionen (i overensstemmelse med Hvidbog om Fødevarer sikkerhed) er ved at udarbejde et forslag til en generel kontrolforordning, hvor principperne for offentlig foderstof- og fødevarekontrol fastsættes horisontalt. Disse principper skal også gælde for kødkontrollen.

Nærværende forslag er en revideret version af det tilbagetrukne forslag og erstatter fuldt ud dette forslag. Forslaget omhandler offentlig kontrol med kød, levende toskallede bløddyr, fiskevarer samt mælk og mejeriprodukter. De ændrede afsnit vedrører primært offentlig kontrol af fersk kød. Foranstaltningerne for risikostyring vedrørende levende toskallede bløddyr, mælk og mejeriprodukter er imidlertid også blevet klarere.

Kødkontrol

De gældende detaljerede procedurer for kontrol før og efter slagtning er meget tekniske. Nogle af dem har fungeret i over 30 år uden større ændringer. Selvom de har vist sig effektive til bekæmpelse af visse sygdomme, revideres de i forslaget, så de bliver orienteret mod de risici, som er knyttet til moderne fødevareproduktionsmetoder.

Det foreslåede system for offentlig kontrol af fersk kød består af følgende hovedelementer:

- Det er baseret på videnskabelig rådgivning.
- Det omfatter alle kendte farer, der er relevante for køds sikkerhed.
- Embedsdyrlægen spiller en central rolle.
- Det består af offentligt tilsyn med virksomhedernes egenkontrol, samt af de offentlige inspektionsopgaver.
- Det integrerer jord-til-bord-strategien.
- Det vedrører relevante dyresundheds- og dyrevelfærdsspørgsmål.
- Den offentlige kontrols hyppighed og omfang er baseret på risikoanalyser.
- Det indebærer mulighed for at implicere virksomhedens personale i visse sektorer og på visse betingelser.
- Det omfatter uddannelseskrav til alt personale, der udfører offentlig kontrol.

De nævnte hovedelementer uddybes i det følgende:

Baseret på videnskabelig rådgivning

Forslaget er udformet på grundlag af de nyeste udtalelser fra Den Videnskabelige Komité for Veterinærforanstaltninger med henblik på Folkesundheden. Endvidere er kravene til inspektionsprocedurer fleksible, idet der kan tages hensyn til videnskabelige udtalelser, så snart de foreligger. Det kan bl.a. dreje sig om nye videnskabelige data om farer, anvendelse af teknologi og særlige inspektionsprocedurer.

Relevante farer

Det foreslåede system omfatter procedurer for kontrol af alle relevante mikrobiologiske, kemiske og fysiske farer for fødevarer sikkerheden. Forslaget omfatter normer for en række af disse farer, og der henvises til normer, der er fastlagt i andre EF-forskrifter. Kun sundt kød, der overholder normerne i EF-forskrifterne, kan erklæres egnet til konsum.

Embedsdyrlægen

Embedsdyrlægen spiller en central rolle i systemet. Embedsdyrlægen gennemfører tilsyn og inspektion og træffer alle relevante beslutninger. For at kunne fungere optimalt indenfor et system, hvor kødkontrollen baseres på risikoanalyser, har embedsdyrlægen behov for en særlig uddannelse. Forslaget indeholder krav om uddannelse af embedsdyrlæger og af de officielle medhjælpere (herefter tilsynsteknikere), som kan bistå embedsdyrlægen.

Tilsyn med virksomhedernes egenkontrol

Ifølge de nye bestemmelser om hygiejne i forslag 1 og 2 i hygiejnepakken skal virksomhedslederen ved anvendelse af god hygiejnepraksis og HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point)-procedurer sikre, at det kød, der produceres, overholder gældende regler. Embedsdyrlægen fører løbende tilsyn med, om virksomhedsledernes hygiejnepraksis og HACCP-procedurer er i overensstemmelse med reglerne.

Inspektionsopgaver

Ud over tilsyn (nævnt ovenfor) gennemfører embedsdyrlægen inspektion – den såkaldte kødkontrol. Inspektionsopgaverne omfatter kontrol med registre fra den bedrift, dyrene kommer fra, undersøgelse før slagtning, dyrevelfærd, undersøgelse efter slagtning, specificeret risikomateriale, laboratorieundersøgelser samt sundhedsmærkning.

Jord-til-bord-strategi

Dyr skal med det foreslåede system i højere grad "kvalificere" sig til slagtning. Dyr kan kun godtages til slagtning, hvis de fra bedriften ledsages af oplysninger, der er relevante for fødevarer sikkerheden. Disse oplysninger om fødevarekæden skal bestå i oplysninger om status for den besætning dyrene kommer fra, dyrenes sundhedstilstand, medicinforbrug, sygdomsudbrud, zoonoser og restkoncentrationer, data fra tidligere slagtninger af dyr fra samme besætning, produktionsdata, bedriftens praktiserende dyrlæge samt oplysninger om den ansvarlige embedsdyrlæge. Nærmere bestemmelser om måden, hvorpå disse oplysninger skal udarbejdes og fremlægges, skal fastsættes af Kommissionen efter forskriftskomiteéprocedure.

Ved inspektionen tager embedsdyrlægen ovennævnte oplysninger i betragtning, og resultaterne af inspektionen meddeles den ansvarlige for de pågældende dyr. I nogle tilfælde kan undersøgelse før slagtning endvidere delvist finde sted på bedriften.

Dyresundhed og dyrevelfærd

Undersøgelse før slagtning skal foretages af embedsdyrlægen, men embedsdyrlægen kan bistås af tilsynsteknikere til udførelse af dele af kontrollen. Der skal bl.a. undersøges for, om der forekommer dyresygdomme, og om de relevante dyrevelfærdsregler er overholdt. Kun sunde dyr, som er rene, identificerede efter EF-reglerne og ledsaget af de relevante fødevarekædeoplysninger, godtages til slagtning.

Den offentlige kontrols hyppighed og omfang er baseret på risikoanalyser

Den offentlige kontrols hyppighed og omfang skal baseres på en vurdering af de sundhedsrisici, dyretypen og procestypen frembyder. Mindst én embedsdyrlæge skal være til stede under undersøgelsen før og efter slagtning. Der findes dog visse lempelser for små virksomheder og for fjerkræsektoren.

Inddragelse af virksomhedens personale

Medlemsstaterne kan på visse betingelser tillade, at virksomhedens personale udfører bestemte inspektionsopgaver, som normalt udføres af tilsynsteknikere ved kontrol af fjerkræ, kaniner, slagtesvin og slagtekalve. Virksomhedens personale skal forinden have modtaget en uddannelse, der svarer til tilsynsteknikernes uddannelse.

Kun virksomhedsledere, som stabilt har overholdt reglerne, og som er motiverede hertil, kan under strenge betingelser få tilladelse til, at virksomhedens eget personale varetager tilsynsteknikernes opgaver. Dette sker under embedsdyrlægens tilsyn.

Levende toskallede bløddyr

Levende toskallede bløddyr kan som følge af deres særlige levevis udgøre visse risici for menneskers sundhed. Da de filtrerer føden, kan de akkumulere mikroorganismer (bakterier og vira), toksiner fra alger i vandmiljøet og andre forurenende stoffer. Der er derfor behov for særlige risikostyringsforanstaltninger.

Forslaget gør det klarere, hvilke foranstaltninger den ansvarlige myndighed skal træffe for at sikre produkternes sikkerhed. Foranstaltningerne omfatter etablering af et program for overvågning af produktionsområder med henblik på at kontrollere:

- den mikrobiologiske kvalitet af levende toskallede bløddyr,
- indhold af algetoksiner i levende toskallede bløddyr,
- forekomst af toksiske alger i produktionsområderne,
- forekomst af kemiske forureninger i levende toskallede bløddyr, herunder fastlæggelse af sæsonvariationer for både human og animalsk forurening af produktionsområderne, samt
- kammuslinger, som fiskes udenfor mikrobiologisk klassificerede produktionsområder.

Myndighederne skal endvidere opstille et kontrolsystem med analytiske undersøgelser til verifikation af, at færdigvarerne er i overensstemmelse med kravene, især skal det verificeres at algetoksiner, den mikrobiologiske status og forureninger ligger indenfor de gældende grænseværdier.

Fiskevarer

Forslaget skal gøre det klarere, hvilke foranstaltninger den ansvarlige myndighed skal træffe for at sikre den sundhedsmæssige sikkerhed af fiskevarer.

Kontrollen skal omfatte sensorisk overvågning, kemiske analyser til måling af friskhed (TVB-N analyser), hvor sensoriske stikprøver giver anledning til tvivl, overvågning for histamin, overvågning af forureninger, mikrobiologiske stikprøver, overvågning af endoparasitter samt kontrol af om giftige fisk markedsføres.

Mælk og mejeriprodukter

Forslaget søger at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem henholdsvis myndighederne og virksomhedslederne.

Kontrol med rå mælk og mejeriprodukter skal ske på følgende områder:

- Kontrol med besætninger
- Kontrol med den rå mælk ved afhentning
- Kontrol med mejeriprodukter

Kontrol med besætninger skal bestå i regelmæssige tilsyn med henblik på kontrol af dyresundhed, anvendelse af veterinære lægemidler samt hygiejneregler.

For så vidt angår kontrol med den rå mælk, skal myndighederne tilrettelægge en kontrolordning med henblik på at sikre, at normerne for rå mælk overholdes. Kontrolordningen kan udarbejdes i samarbejde med virksomhedsledere eller en brancheorganisation, der repræsenterer disse. Forslaget skal sikre, at der i tilfælde af at den rå mælk ikke overholder sundhedsnormerne, laves korrigerende handlinger på bedriften, og at mælk, der kan udgøre en fare for menneskers sundhed, ikke frigives til konsum.

Kontrol med mejeriprodukter skal i det væsentligste udføres som kontrol med virksomhedens egenkontrol efter generelle kontrolprincipper. Kontrollen skal inkludere verifikation af egenkontrollen.

Sammenhæng med øvrige EU-regler om kontrol

Forslaget skal ses i sammenhæng med de øvrige EU-regler, der udformes som følge af Kommissionens Hvidbog om fødevarer sikkerhed. Det drejer sig for det første om den i januar 2002 vedtagne "EU-fødevarelov" forordning om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed. For det andet drejer det sig om det forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om officiel foderstof- og fødevarekontrol (den generelle kontrolforordning), som er under udarbejdelse. Den

generelle kontrolforordning beskriver de generelle principper for kontrol og suppleres af forslaget om kontrol med animalske produkter. De af forslaget omhandlede produkter kan indebære en række særlige farer, hvorfor det anses for nødvendigt at lave mere specifikke kontrolbestemmelser for disse produkttyper.

Forslaget beskriver den særlige kontrol, medlemsstaterne skal udføre for at påse, at reglerne i bl.a. forslag 1 og 2 i hygiejnepakken følges. Forslag 1 indeholder de generelle hygiejnebestemmelser, mens forslag 2 indeholder særlige bestemmelser om hygiejne for animalske produkter. Forslag 1 og 2 er rettet til virksomhedslederne, og beskriver de regler de skal overholde, hvorimod forslag 3 primært er rettet til medlemsstaterne, og stiller krav om udførelse af kontrol. Der er således en tæt sammenhæng mellem specielt forslag 2 og forslag 3

Komitéprocedurer

Forslaget indeholder en række hjemler til, at Kommissionen kan fastsætte nærmere bestemmelser efter forskriftsproceduren, jf. art. 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen.

Ifølge art. 5, kan Kommissionen:

- ændre eller supplere bilagene for at tage hensyn til den videnskabelige og tekniske udvikling,
- vedtage eventuelle gennemførelsesbestemmelser, der er nødvendige for at sikre en ensartet anvendelse af forordningen samt
- fastsætte mikrobiologiske kriterier for hygiejnekontrol i produktionsanlæg.

Herudover gives der i bilaget hjemmel til at fastsætte regler på en række specifikke områder.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Gældende dansk ret

Forordningens område er i dag reguleret i følgende regelsæt (2 love, 21 bekendtgørelser og 2 cirkulærer):

Lov nr. 471 af 1. juli 1998 om fødevarer m.m. (fødevareloven)

Lov nr. 351 af 2. juni 1999 om sygdomme og infektioner hos dyr

Bek. nr. 469 af 12. august 1982 om trikinkontrol med kød af vildsvin og bjørne m. m.

Bek. nr. 202 af 15. april 1993 om sundhedsmæssige betingelser for fiskeri, behandling, tilvirkning og omsætning af levende, toskallede bløddyr.

Bek. Nr. 201 af 16. april 1993 om beskyttelse af dyr under transport

Bek. nr. 418 af 23 juni 1993 om produktion og transport af mælk

Bek. nr. 902 af 29. november 1993 om mælkeprodukter

Bek. nr. 1001 af 14. december 1993 om kød af vildt, opdrættet vildt og kaniner

Bek. nr. 464 af 27. maj 1994 om kontrol med levnedsmidler m.m. bestemt til transport

Bek. nr. 878 af 20 oktober 1994 om fersk fjerkrækød
Bek. Nr. 1037 af 14. december 1994 om slagtning og aflivning af dyr
Bek. nr. 1022 af 3. december 1996 om virksomheder, der indvejer, tilvirker eller engrosopbevarer mælk, mælkeprodukter m.v. eller som tilvirker eller engrosopbevarer margarine m.v.
Bek. nr. 1072 af 10. december 1996 om oplagring m.v. i forbindelse med visse godkendelser meddelt under henvisning til levnedsmiddelovens § 34
Bek. nr. 10 af 9. januar 1997 om kvalitetsbedømmelse og kvalitetsafregning af mælk leveret til mælkeproducerende virksomheder
Bek. nr. 155 af 19. februar 1997 om helbreds kontrol m.v. på visse levnedsmiddelvirksomheder
Bek. nr. 806 af 22. oktober 1997 om omsætning, tilvirkning m. v. af fisk og fiskevarer i land
Bek. nr. 155 af 27. februar 1998 om behandling og opbevaring m.v. af fisk og fiskevarer om bord i fartøjer
Bek. nr. 723 af 25. juli 2000 om veterinærkontrol ved indførsel af animalske fødevarer
Bek. nr. 74 af 6. februar 2001 om fjerkrækontrol
Bek. nr. 198 af 22. marts 2001 om fødevarehygiejne m. v.
Bek. nr. 26 af 18. januar 2002 om autorisation m.v. ved behandling og salg af fødevarer m.v. samt kontrolmærkning af animalske fødevarer
Bek. nr. 125 af 15. marts 2002 om fersk kød m.v.
Bek. nr. 352 af 30. maj 2002 om egenkontrol i fødevarevirksomheder m.v.
Cirkulære om udøvelse af fjerkrækontrol af 14. maj 1991
Cirkulære om udøvelse af kødkontrol af 6. maj 1996

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes at styrke beskyttelsesniveauet i Danmark. Kontrollen med animalske produkter skal ifølge forslaget bestå i en risikobaseret kontrol fra jord til bord. Det skønnes, at kontrollen i højere grad vil kunne rettes mod risikofyldte områder og dermed give forbrugerne sundere fødevarer.

Vedtages forslaget som forordning, vil det betyde, at en række danske bekendtgørelser og cirkulærer skal ophæves eller ændres. En vedtagelse af forslaget vil ikke kræve lovændring.

Som følge af HACCP-kravene, som generelt indføres for alle fødevarevirksomheder, bortset fra primærproduktion, vil virksomhedslederne fremover få et øget og mere klart ansvar for at kontrollere fremstillingsprocessen, så produktionen af sikre fødevarer sikres. Myndighederne skal føre tilsyn med den løbende kontrol, som virksomheden gennemfører.

Det er vanskeligt udfra det foreliggende forslag at vurdere, om dets gennemførelse vil medføre højere eller lavere samlede omkostninger ved den offentlige kontrol. Forslaget synes på nogle områder at lægge op til en intensiveret og dermed mere omkostningstung kontrol, mens der på andre områder lægges op til en mere "smidig" og dermed potentielt billigere kontrol. Endelig går visse fornyelser i retning af, at kontrolomfanget i højere grad tilpasses virksomhedernes hidtidige præstationer

og derved opnåede troværdighed. I hvilket omfang virksomhederne på denne måde vil kvalificere sig til en lettere eller tungere kontrolbyrde er formentlig ret vanskeligt at forudse.

I forslaget gives der endvidere mulighed for at lempe kontrollen med mindre virksomheder samt at overdrage dele af kontrollen til visse typer virksomheder, samt udvidet adgang til anvendelse af egenkontrol. Samtidig stilles der yderligere uddannelseskrav til embedsdyrlæger og tilsynsteknikere.

Hvis forslaget på nogle områder medfører højere kontrolomkostninger, forudsættes disse som hidtil at påhvile erhvervet.

Høring

Fødevareministeriet har sendt forslaget i høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg samt i § 2-udvalget. Endvidere har Fødevaredirektoratet i medfør af Fødevarelovens § 6, stk. 1 sendt forslaget i høring til en bred kreds af organisationer og myndigheder. I den anledning skal det bemærkes at: Danske Slagterier (DS) finder, at forslaget er et skridt på vejen til en længe tiltrængt modernisering af kontrollen med animalske produkter, og forslaget viser, at den ny videnskabelige rådgivning gør det muligt at tilrettelægge kontrollen på grundlag af videnskabelige data og risikoanalyser. DS finder dog, at denne mulighed kun i nogen grad udnyttes i forslaget, og dette forhindrer ikke, at der fortsat lægges op til kontrolprocedurer, som ikke er baseret på videnskabelige data og risikoanalyser. For eksempel skal slagtesvin, der ikke er opdrættet under kontrollerede opstaldningsforhold i integrerede besætninger, undersøges på traditionel vis med indsnit i lymfeknuder, uanset at denne procedure under alle omstændigheder er uhygiejnisk, og uanset at indsnittene er uden fødevaresikkerhedsmæssig betydning, med mindre der er tale om områder med bovin tuberkulose.

Desuden finder DS, at det i relation til oplysninger om fødevarekæden er i overensstemmelse med moderne kontrolprincipper at inddrage hele fødevarekæden. DS mener dog ikke, at teksten afspejler, at kontrollen baseres på videnskabelige data og risikoanalyser. Hvis forslagets krav skal føres ud i praksis, frygter DS etablering af et meget bureaukratisk kontrolsystem uden relevans for fødevaresikkerheden. Kravene til den ønskede information bør baseres på en konkret vurdering af, hvilke informationer der er nødvendige for at sikre kødets fødevaremæssige sikkerhed.

DS finder endvidere, at tilsynsteknikere bør kunne benyttes til levende syn på nærmere angivne betingelser.

Hvad angår post mortem (PM)-kontrol, mener DS, at den normale kontrol bør være en visuel kontrol, og at krav om yderligere palpering og indsnit bør baseres på en risikoanalyse.

Endelig anfører DS, at hvis virksomhedens eget personale kun må sortere unormalt fra normalt, er det tilstrækkeligt med en mindre omfattende træning end den, der gives tilsynsteknikerne.

Kødbranchens Fællesråd (KF) glæder sig over, at den overordnede filosofi er, at kødkontrollen skal tilrettelægges på et grundlag af videnskabelige data og risikoanalyser, selvom dette ikke umiddelbart afspejles i kap. 3, B om specifikke krav til PM-kontrollen.

KF finder, at kravene til oplysninger om fødevarekæden ifølge forslaget helt overordnet virker som et meget stort bureaukrati, der iværksættes, idet et stort dansk kreaturslagteri dagligt slagter 300 dyr, hvoraf en stor del vil være enkeltdyrs leverancer. KF mener, at det som minimum må være i orden, at disse oplysninger indhentes via CKR-databasen, som alligevel konsulteres. Desuden virker oplysningskrav om behandlinger i produktionsperioden umiddelbart overflødige ikke mindst set i lyset af de meget sjældent forekommende fund af restkoncentrationer. Endvidere efterlyser KF i høj grad en begunstiggelse af de producenter, som igennem en vis fastsat periode har dokumenteret, at de har orden i eget hus. KF mener, at kravene på denne måde ville være mere i tråd med ånden i forslaget om, at krav skal være baseret på en risikovurdering.

Endelig finder KF, at der mangler overvejelser om, hvordan primærbrug kan opnå en form for certificering, sådan at kravene til information om fødevarekæden kan tilpasses den reelle risiko.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) opfordrer Fødevaredirektoratet til at tage kontakt til Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) for at undersøge, om KVL kan tilrettelægge et uddannelsesforløb (eventuelt i form af en Master-uddannelse), som kan tilgodese det store efteruddannelsesbehov, der vil opstå for de ansatte embedsdyrlæger i kødkontrollen i forbindelse med forordningens vedtagelse. DDD finder, at indsyning af dyrene (ante mortem(AM)-kontrol) skal foretages af en embedsdyrlæge, som har den fornødne veterinærdiagnostiske uddannelse og ikke af en ikke-kliniker, som ikke har de faglige redskaber, der skal til for at afsløre alvorlige sygdomme (jf. Mund- og Klovesyge-udbruddet i England).

DDD finder endvidere, at såfremt embedsdyrlægen ikke hele tiden er tilstede på små slagterier, kan tilsynsteknikerens arbejde ikke overvåges, og her er definitionen af "små virksomheder" essentiel. Foreningen kan ikke bedømme, om bestemmelsen vil svække forbrugerbeskyttelsen i forhold til nu, medmindre denne definition er fastlagt. Udgangspunktet må være, at dyrlægen skal være tilstede ved undersøgelsen både før og efter slagtning.

Endelig finder DDD, at bestemmelsen om, at virksomhedens eget personale kan inddrages i kontrollen, er i strid med princippet om en uafhængig offentlig kontrol (jf. forslag til forordning om officiel foderstof- og fødevarekontrol). For eksempel kan kontrol med virksomhedens egenkontrol ikke varetages af virksomhedsansatte, uden at der vil være en interessekonflikt. Hvis man ønsker, at forbrugerne får en høj grad af sikkerhed og tillid til kontrollen, skal denne være helt uafhængig af virksomheden, og det udelukker muligheden for at have virksomhedsansatte til at varetage de offentlige kontrolopgaver, uanset hvilken uddannelse de virksomhedsansatte måtte have.

COOP Danmark (COOP) finder, at omlægningen af kødkontrollen fra den traditionelle og rutineprægede kontrol med fokus på sygdomme hos dyrene til en mere målrettet kontrol mod farer, der kan true konsumenternes sundhed og sikkerhed, længe har været tiltrængt.

Større ansvar for kontrolopgaven hos virksomhederne selv hilses også velkomment, især da dette stiller krav til bedre uddannelse af virksomhedens personale. Uddannelseskravet for kontrolpersonale skal selvfølgelig også gælde i fjerkræsektoren.

Endvidere finder COOP ikke, at ordningen, hvor virksomhedens eget personale kan varetage kontrollen, bør kunne udvides til slagtekalve på grund af det særlige kontrolbehov med specificeret risikomateriale (SRM).

COOP bemærker, at kontrollen med levende toskallede bløddyr er blevet skærpet, men finder at der fortsat mangler fokus på zoonotiske agenser (både bakterier og virus), idet kontrol med fækal forurening ikke er tilstrækkelig. Endvidere findes begrænsningen, i hvilke områder der må høstes levende toskallede bløddyr, ikke restriktiv nok. Endelig mener COOP ikke, at levende toskallede bløddyr fra klasse C områder bør kunne sælges til konsum heller ikke efter rensning.

Hvad angår mælk finder COOP, at suspendering af leverance af rå mælk i alvorlige tilfælde skal ske øjeblikkeligt eller med meget kort frist. De nævnte 3 måneder til at bringe forholdene i orden, er i alvorlige tilfælde for lang tid.

Fødevarerindustrien i Dansk Industri (FI) bifalder gennemførelsen af Hvidbogens generelle målsætninger om sammenskrivning af de eksisterende EF-bestemmelser om fødevarerhygiejne og veterinærspørgsmål og finder det positivt, at den officielle kontrol baseres på virksomhedernes egenkontrol.

FI finder, at det bør indskræpes, at embedsdyrlægens opgaver beskrevet i forslaget kapitel 1.1 så vidt muligt skal baseres på tilsynet af HACCP-procedurene, og at disse består af dokumentkontrol suppleret med stikprøver af kritiske kontrolpunkter.

Endelig er FI enig i, at virksomhedens eget personale kan inddrages i udførelsen af den officielle kontrol uden sundhedsmæssige risici. FI står dog uforstående overfor, at ordningen kun kan udvides til svine- og slagtekalvesektorerne, såfremt medlemsstaterne har mindst 5 års erfaring med lignende opgaver fra fjerkræ- og kaninsektorerne. Udover at de tekniske erfaringer ikke kan overføres fra det hvide til det røde kød, påpeger FI, de konkurrencemæssige fordele andre medlemsstater dermed vil opnå, da ordningen har været anvendt i årevis i fjerkræsektoren i blandt andet Frankrig.

Mejeriforeningen finder, at bilag 4, afsnit C om kontrol af mejeriprodukter bør udgå, idet afsnittet ikke bidrager med supplerende bestemmelser i forhold til den generelle kontrolforordning, og da der ikke synes at være behov for, at mejerier håndteres anderledes end andre fødevareraktiviteter. Mere generelt finder Mejeriforeningen, at der eksisterer et vist overlap mellem præamblerne til for-

slaget samt præamblerne til det kommende forslag om officiel kontrol af foder og fødevarer. Såvel præambler som bestemmelser i forslaget bør ikke overlappe eller divergere i forhold til præambler og bestemmelser i det kommende forslag om officiel kontrol af foder og fødevarer.

Landbrugsraadet finder overordnet, at der er behov for en modernisering af kontrollen med produkter til konsum af animalsk oprindelse. I den sammenhæng bør det dog sikres, at der foretages en harmonisering af de forskellige bestemmelser og forslag vedrørende kontrol af fødevarer og foder. Landbrugsraadet vurderer, at de i forslaget nævnte inspektionsopgaver, der skal udføres inden slagtning, virker omfattende og bureaukratiske. Det bør i forslaget sikres, at de oplysninger, der bliver krævet om fødevarekæden, har direkte relation til fødevaresikkerhed og er baseret på et videnskabeligt grundlag samt en risikoanalyse. Landbrugsraadet finder det ganske uacceptabelt, hvis de lempelser, der foreslås i inspektionen på slagterierne, automatisk medfører ekstra kontrol i primærproduktionen. Med hensyn til embedsdyrlægens inspektionsopgaver indenfor fjerkræområdet, bør det sikres, at de tilpasses, så de ligner de nuværende krav til AM-rapporter.

Forbrugerrådet er overvejende positiv overfor forslaget og dets intentioner om at gøre kontrollen mere tidssvarende og baseret på risikoanalyser. For så vidt angår kapitel 2 afsnit III om, at virksomhedens personale under bestemte betingelser kan fungere som officielle medhjælpere ved kontrollen af produktion af fjerkrækød og kaninkød, finder Forbrugerrådet det problematisk at uddelegere egentlige kontrolopgaver til virksomhederne selv, selv om der er tale om velfungerende virksomheder samt stram styring af de medarbejdere, der overtager opgaven. Dette skyldes overvejende hensynet til kontrollens habilitet, der skal være troværdig i forbrugerens øjne. Forbrugerrådet vurderer, at kontrollen ikke nødvendigvis er troværdig, hvis virksomheden kontrolleres af sig selv. Såfremt der er opgaver, som naturligt kan ligge i virksomhedens regi, finder Forbrugerrådet det mere regulært, at disse defineres som en del af egenkontrollen, hvor så myndighederne herefter har ansvar for at kontrollere egenkontrollen. I forlængelse heraf finder Forbrugerrådet, at der er behov for mere klart at definere, hvilke opgaver der ligger indenfor egenkontrollen, og hvilke opgaver der ligger indenfor den offentlige kontrol med egenkontrollen. Herved bliver der et mere klart skel mellem egenkontrol og myndighedskontrol og herigennem større habilitet og tillid til kontrollen.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet støttet af Dansk Familielandbrug og Den Økologiske Landsforening har støttet princippet om en højere grad af egenkontrol, men har samtidig understreget, at reglerne om videregivelse af oplysninger fra bedrifterne til virksomhederne findes for bureaukratiske og ikke vil højne fødevarekvaliteten. Virksomhederne bør have ansvaret for slutproduktet og bør i den anledning stille krav overfor leverandøren.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg om sagen den 20. august 2002 samt den 10. september 2002.

c) Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum. (IV)

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen fremsendte ved KOM (2000) 438 endelig af 14. juli 2000 forslag til en hygiejnepakke bestående af 5 enkeltforslag:

- Forslag 1: Forslag om Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevarehygiejne.
- Forslag 2: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer.
- Forslag 3: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om nærmere bestemmelser for tilrettelæggelsen af den officielle kontrol af animalske produkter til konsum.
- Forslag 4: Forslag til Rådets forordning om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum og
- Forslag 5: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophævelse af visse direktiver om levnedsmiddelhygiejne og sundhedsbetingelser for produktion og afsætning af visse animalske produkter til konsum og om ændring af direktiv 89/662/EØF og 91/67/EØF.

Forslagene blev oversendt til Rådet den 14. juli 2000.

Forslag 4 om dyresundhedsbestemmelser for produktion, afsætning og import af animalske produkter til konsum er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Forslaget skal erstatte den eksisterende EU-lovgivning og er resultatet af en omarbejdning og sammenskrivning af EF-retsfor skrifter om dyresundhed. Omarbejdningen begrundes primært med behovet for at sikre et højt beskyttelsesniveau. Regeringen vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Formål og indhold

Kommissionens forslag har som formål at fastsætte dyresundhedsbestemmelser, der skal forebygge spredning af dyresygdomme som f.eks. svinepest og mund- og klovsyge via animalske produkter til konsum. Bestemmelserne er p.t. indeholdt i en række hygiejnedirektiver inden for det animalske område. Bestemmelserne om dyresundhed er overført fra disse direktiver og i omarbejdet form indsat i forslaget.

Med forslaget stilles der krav til sikring mod spredning af dyresygdomme i alle led under produktion, forarbejdning, afsætning og indførsel af animalske produkter til konsum. Desuden stilles der krav om offentlig kontrol og forfølgelse af overtrædelse. Kommissionen vil kunne foretage kontrol

af reglernes overholdelse. Mere specifikke krav er fastsat i bilagene, som vil kunne ændres ved komiteprocedure.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har den 15. maj 2002 afgivet udtalelse til Kommissionens forslag i form af en række ændringsforslag. De væsentligste ændringsforslag består af forbehold, der har til formål at forhindre eventuelle sygdomsudbrud hos dyr, som f.eks. bovin spongiform encephalopati og mund- og klovesyge, samt forhindre dioxinforurening af fødevarer. Det skal bemærkes, at disse forhold allerede reguleres i anden lovgivning.

Gældende dansk ret

- Lov nr. 351 af 2. juni 1999 om sygdomme og infektioner hos dyr
- Bekendtgørelse nr. 1001 af 14. december 1993 om kød af vildt, opdrættet vildt og kaniner
- Bekendtgørelse nr. 878 af 20. oktober 1994 om fersk fjerkrækød
- Bekendtgørelse nr. 856 af 12. september 2000 om afsætning af akvakulturdyr og -produkter inden for Den Europæiske Union (EU) samt indførsel heraf fra tredje lande
- Bekendtgørelse nr. 26 af 18. januar 2002 om autorisation m.v. ved behandling og salg af fødevarer m.v. samt kontrolmærkning og betingelser i forbindelse hermed ved behandling og salg af animalske fødevarer
- Bekendtgørelse nr. 125 af 15. marts 2002 om fersk kød m.v.
- Bekendtgørelse nr. 723 af 25. juli 2000 veterinærkontrol ved indførsel af animalske fødevarer

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil ikke kræve lovændring.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser, da der i langt overvejende grad er tale om en sammenskrivning og forenkling af eksisterende forskrifter.

Ligeledes vil forslaget derfor ikke i sig selv ændre beskyttelsesniveauet.

Høring

Den samlede hygiejnepakke har været sendt i høring i en bred kreds af organisationer og myndigheder.

Hygiejnepakken har endvidere været sendt i høring i det Rådgivende Fødevareudvalg og §2-udvalget (landbrug). Der er i den forbindelse ikke indkommet specifikke bemærkninger til nærværende forslag.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat om forslaget den 11. september 2000.

Den samlede hygiejnepakke har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. juli 2000 og den 17. november 2000 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmøde (landbrug) den 17.-18. juli 2000 og den 20.-21. november 2000, jf. aktuelt notat af 6. juli 2000 samt af den 6. november 2000. Hygiejnepakken har desuden været forelagt Folketingets Europaudvalg den 22. september 2000 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmøde (indre marked) den 28. september 2000, jf. aktuelt notat af 11. september 2000. Endvidere har hygiejnepakken været forelagt Folketingets Europaudvalg den 16. marts 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug), jf. aktuelt notat af 8. marts 2001. Endeligt har hygiejnepakken været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug), jf. aktuelt notat af 6. december 2001.

5. BSE

KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

Baggrund

På mødet d. 27.-29. november 2002 i Rådet (landbrug og fiskeri) forventes Kommissionen at give en mundtlig status over BSE foranstaltningerne, således som det er sket på tidligere rådsmøder.

Kommissionen forventes bl.a. at redegøre for udviklingen i antallet af positive BSE fund ved test af slagtedyr i medlemslandene. Endvidere vil Kommissionen formentlig orientere om, at Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed på mødet den 19.-20. november 2002 har drøftet og måske vedtaget et avlsprogram for får, hvorefter rene fåreracer vil skulle testes for genotyper, som er resistente mod TSE sygdomme.

Konsekvenser

Statusdrøftelsen om BSE har ingen lovgivningsmæssige, samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

BSE-sagen som sådan har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 1. december 2000, den 26. januar 2001 samt den 23. februar 2001, jf. aktuelt notat af 30. november 2000, 18. januar 2001, 1. februar 2001 samt supplerende aktuelt notat af 19. februar 2001 (oksekødspakken). Orienterende notat om udfaldet af mødet i Forvaltningskomitéen for Oksekød den 12. december 2000 er fremsendt den 15. december 2000. Orienterende notat om udfaldet af mødet i Den Stående Veterinærkomité den 7. februar 2001 er fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 14. februar 2001. Sagen har desuden været forelagt Folketingets Europaudvalg den 20. marts, den 20. april, den 18. maj, den 15. juni 2001, den 20. juli 2001, 19. oktober 2001, 16. november 2001, 14. december 2001, 19. april 2002 og 21. juni 2002 jf. aktuelt notat af henholdsvis 8. marts, 17. april, 10. maj, supplerende aktuelt notat af 17. maj (oksekødspakken), aktuelt notat af 8. juni 2001,

12. juli 2001, 12. oktober 2001, 9. november 2001, 6. december 2001, 11. april og 13. juni 2002.. Senest har sagen været forelagt Folketingets Europaudvalg den 20. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002.

6. Midtvejsevalueringen

a) Afkobling

b) Modulation

c) Cross compliance

KOM dok. (2002) 394 endelig

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 3.oktober 2002. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2002) 394 af 10. juli 2002 fremsendt meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om midtvejsevalueringen af den fælles landbrugspolitik. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 10. juli 2002.

Det Europæiske Råd traf med Agenda 2000 i Berlin den 24.-26. marts 1999 beslutning om den finansielle ramme samt om en reform af den fælles landbrugspolitik for perioden 2000-2006, idet Kommissionen samtidig blev anmodet om at udarbejde en midtvejsevaluering i 2002. Midtvejsevalueringen indeholder en række oplæg til den fremtidige landbrugspolitik. Egentlige forslag i form af juridiske tekster forventes ikke fremsat før senere på året.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke nærmere redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der ikke er tale om stillingtagen til egentlige forslag i form af juridiske tekster og da midtvejsevalueringen er et led i den løbende vurdering og opfølgning på den fælles landbrugspolitik.

Formål og indhold

Kommissionen blev i forbindelse med aftalen om Agenda 2000 anmodet om at udarbejde en midtvejsevaluering i 2002/03, som skulle belyse udviklingen og eventuelt komme med passende forslag vedr. korn og oliefrø og budgettet, samt en rapport om fremtiden for mælkekvotesystemet med henblik på at lade den nuværende kvoteordning udløbe efter 2006.

Formålet med Agenda 2000 på landbrugsområdet var at sikre øget markedsorientering, øget konkurrenceevne, fødevarer sikkerhed, fødevarer kvalitet, stabile indkomster, miljøintegration, udvikling af landdistrikterne, forenkling og subsidiaritet. Kommissionen finder, at EU med midtvejsevalueringen gives mulighed for at tilpasse politikken således at målsætningerne i større grad opfyldes. Samtidig indarbejdes interne og eksterne mål for bæredygtighed (her tænkes på såvel Bæredygtig-

hedsstrategien aftalt på Det Europæiske Råd i Gøteborg i 2001, samt det forestående Verdenstop-møde i Johannesburg om bæredygtig udvikling).

Kommissionen finder, at der er behov for en række tilpasninger for at leve op til målsætningerne i Agenda 2000 og sikre en Bæredygtig udvikling af landbruget og landdistrikterne. Hovedtrækkene i tilpasningerne er:

- Markedsordningerne skal tilpasses således, at intervention (opkøb af produkter under en garanteret mindstepris) kun udgør et sikkerhedsnet.
- Den direkte støtte skal ikke være afgørende for producenteres produktionsbeslutninger.
- Fødevarerikkerhed skal fuldt ud integreres gennem cross-compliance.
- Støtte og stabilitet af landbrugets indkomster er en basal målsætning. Direkte støtte skal fortsat støtte en rimelig levestandard i landområder.
- Der skal være mere målrettet støtte til den traditionelle landbrugsproduktion og produktion med høj naturværdi.
- Der er behov for en yderligere indsats i forhold til miljø, reduktion af det negative pres fra støttesystemerne, og dyrevelfærd skal fuldt ud integreres.
- Der skal opnås en bedre balance mellem de to søjler (markedspolitikken og landdistriktspolitikken) gennem en øget vægt på landdistriktspolitikken m.h.p. at opfylde samfundets forventninger om "at få noget for pengene", en socialt mere acceptabel fordeling af støtten og forbedre samhørigheden/kohæsionen. Endvidere skal der indarbejdes nye/udvidede indsatsområder i landdistriktspolitikken.
- Budgetstabilitet må og skal fortsat være en grundforudsætning i implementeringen.
- Endelig er der behov for yderligere reformtiltag for at opnå en mere enkel lovgivning/implementering. Ligesom det er nødvendigt at klargøre, hvad der skal beslutes på europæisk niveau, og hvad der kan beslutes på medlemsstatsniveau.

Baggrunden for, at Kommissionen finder behov for disse tilpasninger, skal findes i den nuværende situation samt den hidtidige og forventede fremtidige udvikling, som beskrives i det følgende:

Markedsudsigterne, stabilisering og forbedring af markedsordningerne

Korn

Ved Agenda 2000 er der blevet gennemført et prisfald på 15 pct., fordelt på to gange 7,5 pct. i markedsårene 2000/01 og 2001/02. De månedlige tillæg til interventionsprisen blev opretholdt. EU er en af de største forbrugere og eksportører af korn, og det anses derfor for vigtigt, at de interne priser stort set er på linie med verdensmarkedspriserne for at undgå afhængighed af eksportstøtte. Samtidig skal intervention alene udgøre et reelt sikkerhedsnet.

Kommissionen foreslår derfor en generel nedsættelse af interventionsprisen med 5 pct. fra 2004/05 kompenseret som i Agenda 2000, hvilket svarer til ca. halvdelen (herved opnås en samlet reduktion på 20 pct. som oprindeligt foreslået af Kommissionen i Agenda 2000). Endvidere foreslår Kommis-

sionen at overveje at fjerne de månedlige tillæg til interventionsprisen. Dette vil forenkle forvaltningen af markedet og medvirke til at forbedre markedsstrømmen over året.

Grænsebeskyttelse for korn og ris

Det er Kommissionens vurdering, at den nuværende importordning for korn og ris har vist sig at medføre problemer i relation til den praktiske anvendelse af systemet. Kommissionen har derfor til hensigt at forhandle sig frem til en ændring og forenkling af EU's beskyttelse af de ydre grænser for import af korn og ris.

Rug

For rug foreslås interventionsordningen afskaffet (svarende til hvad der allerede i dag gælder for havre). Baggrunden er ubalancen i rugsektoren, herunder de store lagre, som i henhold til Kommissionens markedsudsigter frem til 2009 forventes at stige voldsomt uden ændringer i EU-politikken.

Durumhvede

Revisionsretten har påpeget, at der finder en overkompensation sted, ligesom der er visse problemer i forhold til kvaliteten af durumhvede. Kommissionen foreslår derfor over en 3-årig periode at reducere den nuværende specifikke støtte til durumhvede fra 344,50 €/ha i traditionelle produktionsregioner til 250 €/ha. Endvidere foreslås det helt at fjerne den særlige støtte, som efter de nuværende regler ydes til andre regioner med en veletableret produktion af durum hvede på 138,90 €/ha.

For at fremme kvaliteten af durum foreslås det fra første reform-år at indføre en ny særlig højkvalitetspræmie på 15 €/t durumhvede, som sælges til forarbejdningsindustrien inden for en kontrakt med specifikke kvalitetskriterier. Minimumskravene til kvaliteten skal fastsættes på EU-niveau. Denne kvalitetspræmie skal ikke inkluderes i den afkoblede støtte.

Oliefrø

Ved Agenda 2000 blev støtten til oliefrø nedsat gradvist, således at den fra 2002/03 svarer til hektarstøtten for korn dvs. 63 €/t. Det er Kommissionens vurdering, at der ikke er behov for ændringer i denne støtte p.t., men man vil fortsat følge markedsudviklingen tæt.

Proteinafgrøder

Kommissionen foreslår, at det hidtidige tillæg til hektarstøtten til proteinafgrøder (bønner, lupiner mm) på 9,5 €/t afløses af et separat tillæg på 55,57 €/ha. Dette tillæg skal ikke indgå i den afkoblede støtte, men skal ydes som en særskilt støtte til den enkelte produktion.

Ris

For at stabilisere rismarkedet i lyset af udsigterne på lang sigt og implementeringen af "Everything But Arms"-initiativet foreslår Kommissionen en 50 pct.'s reduktion i interventionsprisen til en "basispris" på 150 €/t for 2004/05. Der foreslås indført et system med privat oplagring, som udløses, når markedsprisen falder under basisprisen, samt intervention i form af et sikkerhedsnet, hvis prisen

falder til 120 €/t. Prisreduktionen vil blive kompenseret med 88 pct. Dette fører til en kompensation på 177 €/t inkl. den eksisterende betaling på 52 €/t. Af de 177 €/t vil de 102 € gange referenceudbyttet blive udbetalt i form af direkte støtte pr. bedrift, mens de resterende 75 € gange referenceudbyttet udbetales som en afgrøderelateret støtte, som afspejler den rolle, risproduktionen spiller i de traditionelle produktionsområder. Garantiarealet vil blive reduceret til niveauet for dyrkede arealer i gennemsnittet for årene 1999-2001 eller det nuværende garantiareal – idet det laveste finder anvendelse.

Kommissionen har i et selvstændigt arbejdsdokument SEK(2002)788 af 10. juli 2002 analyseret situationen i rissektoren.

Tørret foder

Der ydes efter de gældende regler en fast støtte til tørret foder på 68,83 € pr. ton til kunstdørret foder til en maksimal samlet produktionsmængde på 4.412.400 t. (Danmarks maksimale garantimængde er på 334.000 t.) Til soltdørret foder ydes en fast støtte på 38,64 € pr. ton til en maksimal samlet produktionsmængde på 443.500 t. Støtten er ydet til forarbejdningsvirksomhederne.

Der har været rejst kritik af ordningen på grund af energiforbruget (fossilt brændsel) ved kunstdørningen og anvendelsen af kunstvanding i nogle medlemsstater.

Kommissionen foreslår at erstatte den nuværende ordning med en indkomststøttekonvolut til landmænd på 160 mio. €. Konvolutten vil blive fordelt blandt medlemsstaterne i forhold til nationale garantimængder for henholdsvis kunst- og soltdørret foder. Producenternes rettigheder skal beregnes på historisk baggrund af leverede mængder til industrien.

For at sikre en blid overgang for industrien vil der blive fastholdt en forenklet støtteordning for kunst- og soltdørret foder med en reduceret støttesats på 33 €/t.

Nødder

Til erstatning for de nuværende foranstaltninger foreslås en "flat rate" betaling på 100 €/ha. Denne kan "toppes" op med 109 €/ha af medlemsstaterne. Det vil sige i alt maksimalt 209 €/ha. Det maksimale garantiareal vil blive 800.000 ha.

Kommissionen har i et selvstændigt arbejdsdokument SEK(2002)797 af 10. juli 2002 analyseret situationen i nøddesektoren.

Oksekød

I Agenda 2000 blev det besluttet af reducere oksekødsprisen med 20 pct., og intervention kan fra 1. juli 2002 kun ske i form af opkøb under sikkerhedsnettet på 1560 €/t.

Kommissionen konstaterer, at de nuværende markedsinstrumenter i oksekødsektoren har været tilstrækkelige til at klare kriserne som følge af både BSE og mund- og klovesyge. Markedet har siden været i bedring, og trods forventninger om en stigende produktion frem til 2004 forudses det, at lagrene vil være helt væk i 2005, hvor også eksporten har fundet sit normale niveau. Men præmie-systemet er temmelig kompliceret og giver incitamenter til intensiv produktion.

Kommissionen foreslår derfor en afkobling af støtten, som i dag ydes på basis af dyrene, og i stedet iværksætte en enkelt indkomststøtte baseret på historiske rettigheder. Dette vil sammen med cross compliance betingelser reducere incitamentet til en intensiv produktion og skabe en mere balanceret markedssituation (jf. nedenfor om afkobling og cross compliance).

Oksekødssektoren er fortsat afhængig af eksportstøtte. Omkring en sjettedel af eksporten består af levende dyr, hvilket rejser bekymringer i forhold til dyrevelfærd; Kommissionen ønsker derfor at intensivere kontrollen og skærpe betingelserne for denne EU-støttede eksport af levende dyr.

Endelig påpeges det, at udviklingen i mælkesektoren også har stor indflydelse på oksekødssektoren, idet en væsentlig del (2/3-del) af oksekødsproduktionen hidrører fra malkekvægsracer.

Mælk- og mejeriprodukter

Kommissionen bemærker, at man i Agenda 2000 oprindeligt havde foreslået et prisfald på 15 pct. startende i 2000, som delvist skulle kompenseres, samt foreslået, at mælkekvoten blev forhøjet med 2 pct. Dette blev ændret af Rådet, således at prisfaldene først begynder i 2005/06 og kvoten øges med samlet 2,4 pct.

Der forventes et fortsat stigende forbrug af ost og surmælksprodukter, hvilket grundet kvotesystemet betyder, at mælken vil dirigeres væk fra bulkproduktionen af skummetmælkspulver og smør. Den subsidierede eksport forventes at falde ligesom støtten til internt forbrug og eksport vil mindskes. Mælkeprisen forventes at blive højere end det aftalte prisfald på 15 pct. i interventionsprisen.

I et selvstændigt arbejdsrapport SEK(2002)789 af 10. juli 2002 har Kommissionen redegjort for 4 forskellige optioner for fremtidens mælkepolitik. Disse optioner er a) en uændret politik, b) en gentagelse af Agenda 2000 inkl. prisfald, kvoteforhøjelse og compensation, c) et system med a og c kvoter (hvor a-kvoten svarer til det støttede forbrug i EU, mens c-kvoten er en ubegrænset og ustøttet eksportkvote) og d) en fuld liberalisering.

Kommissionen påpeger, at den allerede vedtagne reform indebærer forbedringer i form af en forbedret markedssituation, lavere interventionslagre, lavere eksportstøtte og støtte til internt forbrug. Men som følge af den forsinkede implementering af reformen vil disse fordele først komme til udtryk i 2008 og de følgende år. Dette rejser spørgsmålet om prisfaldene (reformen) skal fremrykkes. Ligesom det kan overvejes at øge prisfaldet på smør (fedt-delen) og mindske det på mælkepulver

(proteindelen). En sådan skævvridning af prisfaldene vil føre EU's priser for disse to dele tættere på verdensmarkedet.

På baggrund af optionspapiret konkluderer Kommissionen, at analysen viser, at sektoren er i en positiv udvikling i.f.t. balance på markedet og producentpriser, men at sektoren grundet kvoterne ikke vil kunne fordel af den stigende efterspørgsel på verdensmarkedet. Tab af eksportmuligheder kunne omvendt undgås under en mere liberal ordning.

Afkoblet støtte

Gennem såvel 92- som 99-reformen har der været et skifte i støtten i retning af en delvis afkoblet støtte, hvilket ifølge Kommissionen har medført større markedsorientering, stabilisering af indkomsten i landbruget og reduktion af de negative miljøpåvirkninger. Disse positive elementer kommer imidlertid kun til fuldt udtryk ved en reel afkobling. Kommissionen afviser en ensartet arealpræmie, idet man herved vil blande målet om afkobling med indkomstfordeling. I stedet foreslår Kommissionen at indføre en samlet afkoblet indkomststøttepræmie pr. bedrift. Bedriftsstøtten skal beregnes ud fra de historiske betalinger og tage hensyn til den fulde implementering af Agenda 2000 og dække over så mange sektorer som muligt.

Afkoblingen vil medføre fuld fleksibilitet for landmanden ved beslutning af, hvad der skal produceres. Produktionen bliver derved mere markedsorienteret og styret af forbrugernes efterspørgsel. Udbetalingen af den afkoblede støtte vil være betinget af overholdelse af miljø-, dyrevelfærds- og fødevarestandarder (cross compliance).

Kommissionen påpeger, at den afkoblede støtte vil lette integrationen af de nye medlemslande i den fælles landbrugspolitik, ligesom den vil være en stor fordel i relation til WTO grundet dens kompatibilitet med Grøn Boks. Samtidig kan der også være en risiko for ændringer i produktionen med følgevirkning for forarbejdningsindustrien og de marginale landbrugsområder, men disse risici skal reduceres ved brugen af målrettede instrumenter.

I første omgang foreslås det, at systemet dækker over alle afgrøder, som indgår i hektarstøttesystemet såvel som bælplanter, kartoffelstivelse, oksekød og får. De reviderede betalinger for ris, durum hvede og tørret foder vil også blive integreret i systemet. Mælkesektoren vil blive integreret på baggrund af Agenda 2000-beslutningerne, dvs. fra 2005. Andre sektorer, for hvilke reform er planlagt (sukker, olivenolie og nogle former for frugt og grønt etc.) vil kunne inkorporeres senere. Kommissionen understreger, at jo flere sektorer, der inkluderes, desto større administrative fordele vil man opnå i relation til forenkling.

For de omfattede produkter vil den nye støtteordning erstatte al eksisterende (eller nyligt introducerede) direkte støtte til producenterne – dog med en række undtagelser. Der nævnes særligt:

- Den nye højkvalitetspræmie til durum hvede
- Det nye separate tillæg til proteinafgrøder på 55,57 €/ha

- Den afgrødespecifikke støtte til ris
- Arealbetalingen til nødder
- Frugt og grønt

Selvom det nye støttesystem ikke umiddelbart dækker alle sektorer, vil landmænd, som modtager den nye afkoblede præmie have mulighed for at dyrke alle afgrøder på deres arealer inkl. dem, som stadig er dækket af en ikke-afkoblet støtte, undtagen hvis disse produktioner undtagelsesvist eller eksplicit er udelukket her fra. Reglerne for ikke-afkoblet støtte, f.eks. produktionskvoter vil fortsat gælde (fx mælkekvoter).

Den afkoblede støtte foreslås fastsat på bedriftsniveau. Denne bedriftsstøtte skal opdeles i betalingsrettigheder for at give mulighed for delvis overførsel af støttebeløbet, når kun en del af en bedrift bliver solgt eller bortforpagtet. Der anføres en række betingelser for sådanne overførsler, som skal medvirke til at undgå spekulative overførsler m.m.

For at sikre tilpas fleksibilitet lægger Kommissionen op til, at medlemslandene skal have mulighed for fx at definere en balance mellem de individuelle betalinger pr hektar i forhold til regionale eller nationale gennemsnit.

Cross compliance

Udbetalingen af den afkoblede støtte samt anden direkte støtte skal ske på betingelse af overholdelsen af EU-lovbestemte krav indenfor miljø, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhedsstandarder samt arbejdsmiljø for landmænd. Disse obligatoriske krav skal støtte håndhævelsen af ”god landmandspraksis”.

Reglerne om cross compliance skal afspejle de regionale forskelle, men der skal udarbejdes en fælles ramme for disse krav og implementeringskriterier. Kommissionen vil i løbet af de kommende måneder udarbejde en sådan ramme.

Cross compliance reglerne vil blive udarbejdet ud fra en helhedsbetragtning, hvor fokus er på hele bedriften, og betingelserne vil vedrøre såvel dyrket som udyrket land. På den udyrkede jord vil der være krav om, at den fortsat opretholdes i god ”landbrugs-skik”.

Hvis reglerne om cross compliance ikke overholdes skal der ske en reduktion af støtten, som står i forhold til den risiko eller skade, som overtrædelsen har medført.

Farm auditing ”bedriftsregnskabssystem”

For at imødegå samfundets forventninger og samtidig støtte landmændene, anser Kommissionen det for nødvendigt, at der skabes et system fælles for hele EU til kontrol af professionelle landmænd (som skal defineres af medlemsstaterne ud fra økonomiske størrelser). Under en sådan kontrol skal der fokuseres på produktionsprocessen, input, udstyr i relation til miljø, fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd.

færd og arbejdsmiljø. Kontrollen af cross compliance vil dermed blive kombineret i én fælles ramme. Der skal således være større åbenhed om processerne på bedriften, hvilket Kommissionen også anser for at være et vigtigt element til at genskabe forbrugernes fulde tillid. Støtte til disse kontroller skal kunne opnås under landdistriktspolitikken.

I første omgang foreslår Kommissionen, at disse kontroller bliver en tvungen del af cross compliance-reglerne for bedrifter, der modtager mere end 5.000 € i støtte. Andre landmænd kan frivilligt indgå i kontrollen.

Miljø-brak

Kommissionen foreslår, at det nuværende krav om braklægning på 10 pct. under hektarstøtteordningen afløses af en obligatorisk ordning med langtidsbraklægning (10 år) af dyrkbar jord. Det vil være et krav at modtagere af den afkoblede støtte langtids-braklægger et areal af samme størrelse, som i dag.

Støtte til energiafgrøder

Med indførelsen af den nye braklægningsordning vil det ikke være muligt at dyrke non food afgrøder på braklagte arealer. Kommissionen bemærker imidlertid, at energiafgrøder fremover vil blive af øget betydning, såfremt det bliver obligatorisk at anvende biobrændstoffer. Kommissionen foreslår på den baggrund den nuværende non food ordning erstattet af en "CO₂-kredit" – dvs. en ikke-afgrøde specifik støtte på 45 €/ha for energiafgrøder med henblik på at opnå CO₂-erstatning. Det maksimale garantiareal skal være på 1,5 mio. hektar, og støtten forudsætter, at producenten har indgået en kontrakt med en forarbejder. Arealfordelingen mellem medlemsstaterne vil tage højde for en historisk produktion af energiafgrøder på udtagne arealer og CO₂-forpligtelser.

Statsstøtte

Med henblik på at accelerere godkendelsesproceduren for statsstøtte og med henblik på forenkling undersøger Kommissionen muligheden for at undtage visse områder indenfor landbrug for før-notificeringen, som den kendes i dag. Notificeringen skal på disse gruppe-fritagelsesområder i stedet afløses af en efterfølgende rapport og monitoring.

Obligatorisk modulation

Kommissionen foreslår indførelse af obligatorisk modulation af den direkte støtte i alle EU's medlemsstater fra 2004. Dermed gøres der op med nuværende frivillighedsprincip for modulation af den direkte støtte på nationalt plan. Kommissionen lægger op til, at der indføres obligatorisk modulation på 3 pct. årligt fra 2004 over 7 år i hele EU, i alt 20 pct., hvilket svarer til det fastsatte maksimum for modulation i Agenda 2000. Modulationen skal omfatte både koblede og afkoblede betalinger.

Tillige med indførelsen af en årlig modulation på 3 pct. foreslår Kommissionen en bundgrænse pr. bedrift på 5.000 €, der ikke omfattes af modulation. Endvidere vil Kommissionen give medlemsstaterne mulighed for at give et yderligere fradrag på 3.000 € for hver yderligere beskæftiget (fuldtids)

års-arbejdsenhed udover de to første. Med anvendelse af bundgrænse, fradrag og modulation skal der maksimalt kunne udbetales 300 000 € til en bedrift. Den direkte støtte ud over dette beløb vil blive beskåret og overført til søjle II (landdistriktsstøtte) i den pågældende medlemsstat.

Kommissionen finder, at provenuet fra modulationen på de 3 pct. skal samles i en fælles fond, hvorefter midlerne skal fordeles mellem medlemsstaterne ud fra objektive kriterier. De objektive kriterier foreslås baseret på medlemsstaternes andel af landbrugsarealet, landbrugsbeskæftigelsen og et velstandskriterium for at tilgodese specifikke behov i landdistrikterne. Kommissionen anfører, at det vil medføre en vis omfordeling fra lande med intensiv korn- og husdyrproduktion til fattigere og mere ekstensivt producerende eller bjergrige lande og samtidig opnå positive miljø- og samhørighedsvirkninger. Undtagelsen i Kommissionens oplæg er dog det provenu, der kommer fra indførelsen af støtteloftet på 300.000 €. Disse midler skal umiddelbart tilfalde de medlemsstater, hvori de er moduleret (dvs. inddraget).

Landdistriktsudvikling

Kommissionen understreger behovet for en bedre balance mellem de to søjler i den fælles landbrugspolitik, således at det bliver muligt at opfylde samfundets forventninger om en politik, som fremmer fødevarekvalitet, bæredygtighed, og som opnår bedre resultater gennem styrkede landdistriktsprogrammer. Der skal skabes mere samhørighed, og det er nødvendigt at leve op til nye behov og muligheder.

Efter Kommissionens opfattelse skulle der principielt ikke opstå behov for nye nationale midler for at anvende de genfordelte EU-midler under landdistriktspolitikken i den resterende programperiode 2005-2006.

Det foreslås konkret at konsolidere og styrke søjle II ved at udvide målet for ledsageforanstaltningerne og ved at udvide og præcisere nogle af de øvrige ordninger. De nuværende ledsageforanstaltninger, som er miljøvenlig jordbrug (mvj), defavoriserede områder, skovordningerne og ophørsordningen, foreslås udvidet med:

- Fødevaresikkerhed og - kvalitet
- Gennemførelse af nye standarder
- Styrkelse af dyrevelfærd.

Til gennemførelse af ovenstående foreslås indført et nyt afsnit om fødevarekvalitet i landdistriktsforordningen. Afsnittet vil være obligatorisk i landdistriktsprogrammet på linie med mvj-ordningen.

- Det drejer sig om deltagelse i kvalitetsordninger, oprindelsesordninger og økologiske ordninger. Der vil blive tale om en fast støtte pr. bedrift i op til 5 år.
- Det drejer sig også om støtte til promotion via producentsammenslutninger for produkter under kvalitetsordninger. Dette vil komplementere indsatsen under art. 33. Endvidere vil promotionsstøtte under søjle I fra 2005 blive koncentreret på tredjelandsmarkeder.

Der foreslås videre indført et nyt afsnit om opfyldelse af standarder i landdistriktsforordningen.

- Der indføres en midlertidig, degressiv støtte for at hjælpe landmænd med indførelse af høje standarder, der er baseret på fællesskabsregulering inden for fødevarer sikkerhed, miljø, dyrevelfærd og arbejdsmiljø med henblik på, at disse områder kan indgå i definitionen af god landbrugspraksis eller minimumsstandarderne. Betalingen strækker sig over højst 5 år og er max. 200 € pr. ha i det første år.
- Der indføres på flat rate basis støtte for anvendelse af bedriftsregnskaber, især med henblik på identifikation af omkostninger ved opfyldelse af en række standarder. Hensigten er videre, at professionelle bedrifter skal anvendes bedriftsregnskaber. Det vil under alle omstændigheder være et cross-compliance krav for producenter, der årligt modtager over 5.000 € i direkte støtte.

I det eksisterende afsnit om miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger (mvj) foreslås indført en særlig dyrevelfærdsordning for landmænd, der går længere end krævet i lovgivningen, på linie med princippet i mvj ordningerne. På det samlede mvj-område foreslås EU medfinansieringen i øvrigt hævet fra 50 pct. til 60 pct.

Det eksisterende afsnit om generel landdistriktsudvikling (Artikel 33) foreslås udvidet til at omfatte etablering af kvalitets- og mærkningsordninger. Der foreslås ligeledes indført støtte til etablering af de bedriftsregnskabssystemer (farm auditing), der som nævnt indføres støtte til anvendelse af.

Skovafsnittet foreslås at skulle omfatte bekæmpelsen af skovbrande i forlængelse af ophævelse af særlige forordninger på dette område.

Landbrugsbudgettet

Kommissionen forventer, at en afkobling af støtten vil medføre en besparelse på 200 mio. € på landbrugsbudgettet. Denne besparelse forventes at forbedre marginen til Berlin-loftet til 1,2 mia. € i årene 2004 til 2006. Kommissionen finder, at denne margin vil være tilstrækkelig til at dække eventuelle udgifter i forbindelse med nye reformer, udsving i €/ \$-kursen og et eventuelt udbrud af dyresygdomme. Kommissionen har endvidere udarbejdet et budgetoverslag uden implementeringen af midtvejsevalueringen. Det fremgår heraf, at der vil være en margin på ca. 1 mia. € til Berlin-loftet i årene 2004-2006. Forudsigelserne er relativt forsigtige, da de tager udgangspunkt i en fuld udnyttelse af produktionskvoterne, samt en €/ \$-kurs på 1 til 1. For den samlede finansielle periode 2000-2006 forventer Kommissionen, at de faktiske udgifter vil ligge 1,5 mia. € under det aftalte gennemsnit på 40,5 mia. €.

Udtalelser

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger ikke.

Gældende dansk ret

De nugældende forordninger om de enkelte markedsordninger er umiddelbart gældende ret i Danmark. I det omfang, der er mulighed for supplerende nationale regler, er dette sket med hjemmel i

lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer mv., jf. lovbekendtgørelse nr. 285 af 8. maj 2002 (Bemyndigelsesloven).

Landdistriktsforanstaltningerne på landbrugsområdet er implementeret ved lov nr. 338 af 17. maj 2000 om støtte til udvikling af landdistrikterne (landdistriktsstøtteleven).

Skovbrugsforanstaltningene på landbrugsområdet er implementeret ved Skovloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 959 af 2. november 1996.

Konsekvenser

Meddelelsen har umiddelbart ingen konsekvenser, da der ikke er tale om egentlige forslag i form af juridiske tekster. Nedenstående beskrivelse er derfor en foreløbig vurdering baseret på de forventede konsekvenser af Kommissionens oplæg til forslag i medfør af midtvejsevalueringen.

Beskyttelsesniveauet skønnes at blive forbedret grundet den bedre integrering af fødevarer sikkerhed og -kvalitet, dyrevelfærd og miljø i den fælles landbrugspolitik.

Det vurderes, at de umiddelbare konsekvenser på EU's landbrugsbudgettet i første år ved en obligatorisk modulation på 3 pct. vil være et provenu i EU på 500-600 mio. €, der overføres fra I. til II. søjle i landbrugspolitikken. Ved obligatorisk modulation på 20 pct. forventer Kommissionen således, at der vil opnås et årligt provenu i EU på 3-4 mia. €. Endvidere vurderer Kommissionen, at støtteloftet vil give et årligt provenu på 100-200 mio. €.

Kommissionen forventer, at de samlede besparelser som følge af midtvejsevalueringen årligt vil være på 200 mio. €. Kommissionen vurderer, at landbrugsbudgettet under kapitel 1a ved en uændret politik vil overholde det i Agenda 2000 aftalte udgiftsloft for perioden 2000-2006 på gennemsnitlig 40,5 mia. €.

De statsfinansielle konsekvenser af behovet for national medfinansiering af provenuet fra modulationen kan ikke fastslås, da behovet herfor ikke er afklaret i midtvejsevalueringen.

De administrative konsekvenser af en eventuel gennemførelse oplæggene i midtvejsevalueringen kan ikke umiddelbart vurderes, da der udestår en nærmere teknisk gennemgang.

En gennemførelse af Kommissionens oplæg som forordninger vil medføre behov for lovgivningsmæssige ændringer, i form af såvel lov- som bekendtgørelsesændringer

Midtvejsevalueringen vil have samfundsøkonomiske konsekvenser, men om påvirkningen af samfundsøkonomien bliver positiv eller negativ afhænger blandt andet af, om tilpasningsmulighederne i erhvervet og udnyttelsen af de dynamiske effekter af dels en større markedsorientering, større vægt på bl.a. fødevarer sikkerhed og miljø og øget tilnærmelse til verdensmarkedet vil opveje det umid-

delbare tab som følge af reducerede priser og reducerede støttesatser. Endvidere vurderes en afkobling af støtten at føre til en mere økonomisk optimal anvendelse af ressourcerne, hvilket på sigt vil have en positiv indflydelse på samfundsøkonomien.

Høring

§2-udvalget (landbrug) blev hørt i forbindelse med rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2002 før meddelelsen forelå og havde følgende foreløbige bemærkninger til det forventede udspil:

Landbrugsraadet har tilkendegivet en overordnet positiv indstilling til den forventede midtvejsevaluering og har udtrykt støtte til dekapitalisering af landbrugsstøtten, idéen om forenkling og en obligatorisk modulation på 3 pct. over en 7-årig periode men med begyndelse fra år 2007. Landbrugsraadet har endvidere anført at kunne støtte idéen med cross compliance, hvis udmøntningen kan finde sted på ensartet niveau i EU. Endvidere har Landbrugsraadet anført at kunne støtte obligatorisk modulation, men har udtrykt bekymring for manglende vilje til fra dansk side at yde national medfinansiering. Landbrugsraadet har anført, at timingen for behandlingen af midtvejsevalueringen ikke anses for optimal set i lyset af udvidelsen og WTO-forhandlingerne, og at landbrugspolitikken frem til år 2006 ligger fast. Landbrugsraadet har peget på behovet for at gennemføre sektorale analyser for at kunne kortlægge, om enkelte sektorer rammes hårdere end andre.

Økologisk Landsforening påpegede behovet for prioritering af økologi i midtvejsevalueringen.

Danmarks Naturfredningsforening har anført at være positivt indstillet overfor midtvejsevalueringen og deler Landbrugsraadets bekymring overfor manglende national medfinansiering. Danmarks Naturfredningsforening har tilkendegivet, at timingen for evalueringen synes god, idet ansøgerlandene ved optagelsen vil have klarhed over den fremtidige politik.

Mejeriforeningen har anført, at de enkelte forslag vil blive afgørende for udformningen og vil vende tilbage med en mere specifik holdning. Mejeriforeningen har påpeget, at der ved overflytningen af midler fra søjle I til II vil være problemer med forholdet mellem fuldtids- og deltidserhverv. Mejeriforeningen har opfordret til en afklaring af kvotesystemets fremtid.

Efterfølgende blev meddelelsen sendt i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og §2-udvalget (frugt og grønt), hvor der fremkom følgende høringssvar:

Landbrugsraadet finder, at den fælles landbrugspolitik bør ændres i retning af øget markedsorientering. Samtidig finder Landbrugsraadet dog, at beslutninger om så omfattende ændringer, som midtvejsevalueringen lægger op til, bør udskydes indtil første del af udvidelsesprocessen er afsluttet, og indtil der i WTO foreligger en ny landbrugsaftale. Af væsentlige punkter fra Landbrugsraadets høringssvar kan fremhæves:

Oplægget om afkobling vil ifølge Landbrugsraadet medføre en betydelig markedsorientering, ligesom det vil give mulighed for en forenkling af landbrugspolitikken. Oplægget rejser dog en række spørgsmål og problemstillinger. Ifølge Landbrugsraadet vil afkoblingen ændre det nuværende forhold mellem de enkelte produktioners rentabilitet. Ændringen vil blive særligt stor i forhold til produkter, som ikke afkobles. Problemer må ifølge Landbrugsraadet bl.a. forudses i forhold til produktionen af markfrø, frugt og grønt, tørret foder og kartoffelstivelse. Hertil kommer et behov for overgangsordninger ved forvridning mellem forskellige sektorer.

Landbrugsraadet finder det forståeligt, at man for at undgå spekulation ønsker at anvende en historisk periode for de fleste produkter. Af hensyn til bedrifter, der har omstillet produktionen, skal perioden dog ligge så sent som muligt. For enkelte produkter, herunder især mælk, vil det dog være særdeles problematisk at anvende en historisk periode, idet en række producenter har afhændet deres kvote, mens andre har købt. Begge parter har gjort det i klar forventning om, at støtten vil følge kvoten fremover. For mælk bør derfor fastlægges en fremtidig referenceperiode.

Med hensyn til cross compliance kan Landbrugsraadet acceptere, at der indføres obligatorisk cross compliance under forudsætning, at der bliver tale om ensartede regler i hele EU både hvad angår betingelser, kontrol og sanktioner, hvor retssikkerhed og proportionalitet indarbejdes.

Med hensyn til modulation kan Landbrugsraadet acceptere, at der overføres midler fra markedspolitikken til landdistriktspolitikken. Dog under forudsætning af, at der er tilstrækkelige midler under markedspolitikken til at imødekomme de behov, der vil blive for fortsatte reformer af markedsordningerne for bl.a. mælk og sukker i medfør af WTO-forhandlingerne. Hvad angår fordelingen af de opkrævede midler, understreger Landbrugsraadet, at fordelingen mellem medlemsstaterne skal være rimelig med en yderst minimal omfordeling. Landbrugsraadet kan acceptere den foreslåede bundgrænse på 5.000 €, men kan til gengæld ikke støtte det foreslåede støtteloft på 300.000 €, da det ifølge Landbrugsraadet vil betyde en væsentlig ændring af de berørte bedrifters økonomiske grundlag. Alene den foreslåede modulation vil ramme disse bedrifter væsentligt.

Landbrugsraadet finder, at der ligeledes er behov for en nærmere afklaring af indholdet i de to nye foreslåede afsnit i landdistriktsprogrammet om støtte til henholdsvis kvalitetsforbedring og opfyldelse af EU-standarder. Landbrugsraadet finder det endvidere vigtigt at sikre, at landdistriktsprogrammet bliver afbalanceret, så det indeholder rimelige tilbud til alle lande. I den forbindelse må der fra dansk side fortsat arbejdes for, at der bliver mulighed for at yde støtte til rådgivning og innovation. Endelig må det gennem såvel udformningen af EU-reglerne som ved den nationale gennemførelse sikres, at landdistriktsprogrammet ikke giver anledning til konkurrenceforvridning.

Vedrørende korn finder Landbrugsraadet ikke, at der er behov for en yderligere generel sænkning af interventionsprisen for korn. Landbrugsraadet kan tilslutte sig forslagene om afskaffelse af interventionsordningen for rug og om reduktion af støtten til hård hvede. Vedrørende brak finder Landbrugsraadet, at den foreslåede ordning om et produktionsregulerende instrument bliver meget uflek-

sibel, når arealet skal ligge fast i 10 år. Med hensyn til non food finder Landbrugsraadet, at den foreslåede støtteordning på 45 €/ha umiddelbart må vurderes som værende utilstrækkelig til at fremme produktionen af non food. Landbrugsraadet finder oplægget uklart med hensyn til frugt og grønt, men Landbrugsraadet er enig i, at der for disse produkter er brug for et system, som på den ene side sikrer, at rentabiliteten i disse produktioner ikke undermineres, og som på den anden side ikke unødigt hindrer produktionen. Med hensyn til mælk finder Landbrugsraadet umiddelbart scenariet med en gentagelse af Agenda 2000 som det mest realistiske. Med hensyn til oksekød forudser Landbrugsraadet, at oplægget vil føre til en kraftig reduktion i produktionen af handyr fra malkeracerne og til en betydelig reduktion i produktionen fra ammekøer.

Endelig påpeger Landbrugsraadet generelt, at der er et betydeligt behov for en nærmere afklaring af en række af Kommissionens oplæg samt konsekvensanalyser, før Landbrugsraadet kan afgøre om oplæggene er det rette grundlag for en ny reform af landbrugspolitikken. Især virkningerne af oplægget om afkobling af støtten er uoverskuelige, idet det vil ændre de økonomiske forudsætninger for landmændenes produktionsplanlægning drastisk.

Landboforeningerne henviser til Landbrugsraadets høringssvar, men anfører i et særskilt høringssvar vedrørende frugt og grønt, at afkoblingen af den direkte støtte kan føre til ændringer i den nuværende balance mellem de enkelte produkters rentabilitet. Landboforeningerne anfører, at der kan opstå problemer i forhold til en række afgrøder inden for frugt og gartneri, som ikke modtager nogen form for støtte, men som indirekte er sikret en vis rentabilitet gennem den nuværende produktbundne støtte til hovedafgrøderne. Landboforeningerne ønsker belyst, hvordan Kommissionen i praksis vil undtage frugt og grønt fra den afkoblede ordning.

Dansk Erhvervsgartnerforening understreger, at lige konkurrencevilkår er afgørende for afsættningen af danske gartneriprodukter. Dansk Erhvervsgartnerforening finder umiddelbart, at lige konkurrencevilkår kun kan opretholdes, hvis det i forbindelse med afkoblingen af den direkte støtte effektivt kan sikres, at gartneriprodukter i bredeste forstand ikke fremover kan dyrkes på arealer som direkte eller indirekte modtager støtte.

Danmarks Naturfredningsforening er i hovedtræk yderst tilfreds med Kommissionens midtvejsevaluering af den fælles landbrugspolitik. Danmarks Naturfredningsforening er enig i nødvendigheden af at afkoble den direkte støtte fra produktionen, men anfører at man i lighed med de øvrige miljøorganisationer i EU, foreslår en afkobling, som er baseret på et ensartet støttebeløb til al landbrugsjord i hele EU, inklusive græsmarker inden- og udenfor omdrift. Et ensartet støttebeløb vil sikre en overførsel af midler fra intensivt dyrkede landområder til de ekstensivt dyrkede. I oplægget er udbetaling af et årligt engangsbeløb til landmanden eller bedriften, baseret på den hidtidige støtte. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det er en fordel, at administrationen bliver enklere, men påpeger at det stadig vil være de samme landmænd, som kommer til at modtage langt størstedelen af den samlede støtte.

Danmarks Naturfredningsforening glæder sig over, at Kommissionen foreslår obligatorisk cross compliance indført og finder det helt naturligt og hensigtsmæssigt, at udbetalingen af store beløb i direkte støtte sker under overholdelse af visse miljø-, natur-, fødevare- og husdyrvelfærdsbetingelser. Danmarks Naturfredningsforening opfordrer til, at disse betingelser bliver strengere end den generelle miljøregulering, og at den bliver forvaltet ensartet i alle medlemsstaterne. Danmarks Naturfredningsforening støtter farm auditing (bedriftsregskaber), idet man anser farm audits, for at være en fornuftig metode til at redegøre for en bedrifts miljøpåvirkning og ressourcehåndtering. Endvidere støttes forslaget om 10 års miljøbrak, idet det anføres, at de hidtidige brakordninger har været med til at reducere komoverskuddet i EU og til at reducere den gennemsnitlige brug af pesticider og gødning i landbruget.

Med hensyn til forslaget om obligatorisk modulation anfører Danmarks Naturfredningsforening, at man støtter princippet om at overføre midler fra den direkte støtte til landdistriktsudvikling. Danmarks Naturfredningsforening foreslår et afviklingstempo, som er mindst dobbelt så højt som det foreslåede og foreslår endvidere, at mindst 50 pct. af de midler, der overføres til landdistriktsudvikling bliver øremærket til landbrugs-miljøordninger. Danmarks Naturfredningsforening støtter endvidere, at der indføres et støtteloft på 300.000 €, men finder, at det bør reduceres til det halve. Danmarks Naturfredningsforening anfører, at en hurtigere afvikling af den direkte støtte og et lavere loft for enkeltbedrifter, vil skaffe et stort provenu, som kan være medvirkende til at udjævne forskellene mellem de gamle og de nye medlemsstater.

Endelig påpeger Danmarks Naturfredningsforening bl.a., at Kommissionens udspil ikke berører spørgsmålet om eksportsubsidier. Danmarks Naturfredningsforening finder, at det er på høje tid, at muligheden for eksportsubsidier elimineres. Selvom subsidierne kun sjældent benyttes, finder foreningen det fuldstændigt uacceptabelt, at EU stadig holder muligheden åben for, at sælge landbrugsvarer til dumpingpriser i den 3. verden og således underminere den lokale landbrugsproduktion i disse lande.

FødevareIndustriens indtryk af Kommissionens midtvejsevaluering er positivt, og FødevareIndustrien finder, at der er tale om et ambitiøst oplæg til reorientering af den fælles landbrugspolitik mod en bæredygtig landbrugspolitik. FødevareIndustrien har med interesse noteret sig de foreslåede instrumenter til understøttelse af landdistriktsudvikling, fødevaresikkerhed og fødevarekvalitet og finder, at der er tale om oplæg, som kan medvirke til at ruste EU's landbrug til i større grad at kunne respondere på forbrugernes og fødevareindustriens behov. En omlægning af den fælles landbrugspolitik i retning af mere markedsorientering som foreslået af Kommissionen, er i tråd med FødevareIndustriens ønske om adgang til konkurrencedygtige råvarer fra EU's landbrug. Dette er nødvendigt, hvis europæiske producenter af forædlede fødevarer skal have gavn af den markedsudvikling, der i øjeblikket sker på tredje-landsmarkedene. Endelig bemærkes, at de foreslåede omlægninger fra direkte støtte til indkomststøtte vil give EU mulighed for at indtage en mere offensiv position i de igangværende WTO-forhandlinger.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd finder, at Kommissionens midtvejsevaluering udgør et godt grundlag for en reform af den fælles landbrugspolitik. Både ud fra generelle økonomiske hensyn, ud fra hensynet til u-landene, ud fra hensynet til forbrugerne og ud fra hensynet til den kommende østudvidelse af EU, finder Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at den fælles landbrugspolitik fortsat bør ændres i en mere markedsorienteret retning. Specielt finder Arbejderbevægelsens Erhvervsråd det vigtigt, at der vedtages en reform af den fælles landbrugspolitik før østudvidelsen træder i kraft. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan støtte en afkobling af den direkte støtte, samt at udbetalingen af støtten gøres betinget af overholdelse af regler vedrørende miljø, dyrevelfærd og fødevarer sikkerhed. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd mener dog, at der mangler egentlige besparelser i oplægget, så udgifterne til den fælles landbrugspolitik nedbringes, og kommer til at udgøre en væsentlig mindre andel af EU's budget.

Forbrugerrådet anfører, at man støtter en generel omlægning af landbrugsstøtten til at belønne de målsætninger, man som forbruger og samfundsborger kan opstille for landbrugets produktion og ressourceanvendelse. Det betyder, at Forbrugerrådet principielt ønsker at fjerne al produktionsafhængig landbrugsstøtte og belønne initiativer, der sikrer varieret produktion af høj kvalitetsfødevarer under størst mulig hensyn til miljø, fødevarer sikkerhed og dyrevelfærd. Samtidig støtter Forbrugerrådet enhver forandring af landbrugsstøtten, som vil øge markedstilpasningen, så landbrugets produktion kan bringes til reelt at afspejle markedets behov. Forbrugerrådet er derfor grundlæggende positiv over for mange af de prioriteringer, som nævnes i midtvejsvejs evalueringen: Øget markedsorientering og konkurrence, bedre fødevarer sikkerhed, højere dyrevelfærd og sikring af fødevarer kvaliteten er væsentlige temaer for forbrugerne, som alle tages op i midtvejsvejs evalueringen.

Dog mener Forbrugerrådet ikke, at midtvejsvejs evalueringen er ambitiøs nok. Efter Forbrugerrådets opfattelse bør der i en reform af landbrugspolitikken stiles mod en større grad af miljømæssig og økonomisk bæredygtighed. Ifølge Forbrugerrådet er det ikke ambitiøst nok, at budgetstabilitet skal være forudsætningen for implementering. Der ønskes en hurtigere reduktion i omkostningerne til den fælles landbrugspolitik. Forbrugerrådet støtter den foreslåede reduktion i interventionspriserne, som vil gøre dele af landbrugsproduktionen mere direkte afhængig af markedssituationen. Dog finder Forbrugerrådet, at målet må være en total udfasning frem for blot en nedsættelse til et niveau som "sikkerhedsnet". De bør erstattes af øget "grøn landbrugsstøtte" og direkte støtte i form af flatrate betalinger betinget af opfyldelse af miljø-, kvalitets-, fødevarer sikkerheds- og dyrevelfærdsmæssige krav.

Ifølge Forbrugerrådet er det ikke sikkert, at forbrugernes omkostninger til fødevarer vil påvirkes positivt af den foreslåede nedsættelse af interventionspriserne. Den nedsatte pris opvejes til en vis grad af stigende direkte betalinger, så situationen for forbrugerne/skatteyderne vil være uændret. Der mangler endvidere efter Forbrugerrådets opfattelse en klar vision for reformen af kvotesystemerne – for bl.a. mælk og sukker. Eksempelvis fremhæves, at sukkerproduktionen i EU støttes uforholdsmæssigt meget, samtidig med at eksportører fra 3. verdens lande holdes ude.

Konkret i forhold til forslaget om modulation af landbrugsstøtten ser man positivt på muligheden for at begrænse støtten til de største, mest effektive og konkurrencedygtige landbrug. Problemet med forslaget om at modulere landbrugsstøtten er imidlertid, at ordningen vil være vanskelig at håndhæve, og at større enheder, som ellers ville falde uden for støttegrænsen, vil kunne splittes op.

Forbrugerrådet fremhæver endvidere bl.a. forslaget om at udbrede anvendelsen af cross-compliance princippet til også at gælde dyrevelfærdskrav. Forbrugerrådet bifalder også, at anvendelsen af cross-compliance princippet – også på miljøområdet – skal gøres obligatorisk for alle lande. Samtidig understreger man dog nødvendigheden af, at kravene bliver så ambitiøse som muligt. Forbrugerrådet tvivler på effekten af anvendelsen af cross-compliance i forhold til fødevarer sikkerhed. Fødevarer sikkerhedsspørgsmålet er komplekst og vedrører hele fødevarekæden, hvorfor effekten af den ensidige anvendelse over for landbruget kun vil have lille effekt. Forbrugerrådet støtter tiltag, som styrker efterspørgsel og produktion af høj kvalitetsprodukter, støtte til regionale labels etc., men beklager, at en fælles europæisk strategi for styrkelse af økologisk fødevareproduktion ikke integreres som en del af den fælles landbrugspolitik.

Midtvejsevalueringen har på ny været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 12. september 2002, hvor Landbrugsraadet har påpeget, at drøftelserne om fremtidens landbrugspolitik er en kilde til usikkerhed blandt landmænd i hele Europa. Landbrugsraadet finder, at timingen er problematisk i forhold til afvejningen af behovet for en afklaring i foråret 2003 overfor en udskydelse til færdiggørelsen af forhandlingerne om udvidelsen samt WTO. Landbrugsraadet har anført at have påbegyndt overvejelser om en degressivtetsløsning, som en mere markedsorienteret løsning, der vil være meget enklere, ikke medføre skævvridning samt hurtigere at gennemføre. Som baggrund for overvejelserne har Landbrugsraadet endvidere anført, at det findes tvivlsomt, hvorvidt alle midlerne til landdistriktspolitikken i henhold til det nye forslag vil kunne blive anvendt. Endelig har Landbrugsraadet understreget, at Kommissionens fremsættelse af en midtvejsevaluering uden forudgående konsekvensanalyser er dybt betænkeligt og uigennemtænkt.

Sagen har været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 2. oktober 2002, hvor Landbrugsraadet gentog tidligere principielle holdninger og understregede behovet for støtte med en høj EU-medfinanseringssats, idet den fælles landbrugspolitik burde fungere ensartet på fællesskabsplan. Landbrugsraadet udtrykte endvidere støtte til målene for fødevarekvalitet og opfordrede til en bredere forståelse af begrebet end alene geografiske betegnelser. Landbrugsraadet udtrykte bekymring for en certificeringsordning grundet risikoen for det deraf følgende bureaukratiske system. Landbrugsraadet gav udtryk for, at udmøntningen af vandramme- og habitatdirektiverne, som står foran implementering, skulle medtages som støtteberettiget, mens nitratdirektivet ikke burde være det, idet direktivet allerede er implementeret i nogle medlemslande. Man påpegede sagens aktualitet for Danmark, idet Danmark er det land, der har den største procentuelle udnyttelse af landarealet af samtlige EU-lande, hvorfor implementeringen af vandramme- og habitatdirektiverne kan få store konsekvenser.

Sagen har senest været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet har tilkendegivet, at resultatet af Landbrugsraadets foreløbige analyser af konsekvenserne af midtvejsevalueringen viste, at der var mange uoverskuelige udestående elementer. Således viste Landbrugsraadets resultater blandt andet, at der i forbindelse med spørgsmålet om afkobling vil være behov for forskellige reference-perioder i de forskellige sektorer. Endvidere var der behov for afklaring af spørgsmålet om, hvem den afkoblede støtte skal følge m.v. Landbrugsraadet gav udtryk for, at der måtte kunne findes simple løsninger. I forhold til den finansielle ramme til 2013, som blev besluttet på DER i Bruxelles, var det Landbrugsraadets opfattelse, at der med optagelse af Rumænien og Bulgarien inden 2013 ikke ville være tilstrækkelige midler til rådighed ved modulering. Man var af den opfattelse, at løsningen derfor skulle være indførelse af degressivitet i den fælles landbrugspolitik. Landbrugsraadet gentog endelig tidligere fremsatte bemærkninger om, at færdiggørelsen af midtvejsevalueringen skulle afvente WTO-forhandlingerne.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er tidligere oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg om sagen den 23. juli 2002 og 3. september 2002.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 12. juli 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 15. juli 2002, jf. aktuelt notat af 5. juli 2002. Der er fremsendt revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 3. september 2002. Sagen har endvidere været forelagt Folketingets Europaudvalg den 20. september 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002 og senest den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14. – 15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

7. Statsstøtte til bomuld i Grækenland

KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

EFTERSENDES

8. Reform af den fælles fiskeripolitik

- a) Forslag til Rådets forordning om bevaring og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne under den fælles fiskeripolitik

KOM (2002) 185 endelig

- b) Forslag til Rådets forordning om en hasteforanstaltning til ophugning af fiskerfartøjer

KOM (2002) 190 endelig

- c) Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning nr. 2792/1999 om de nærmere regler og betingelser for Fællesskabets strukturforanstaltninger for fiskeriet

KOM (2002) 187 endelig

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 3. oktober 2002. Ændringerne er markeret i marginen.

a) Forslag til Rådets forordning om bevaring og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne under den fælles fiskeripolitik

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2002) 185 endelig udg. af 28. maj 2002 fremsat forslag til Rådets forordning om bevaring og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne under den fælles fiskeripolitik.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 37 og kan vedtages med kvalificeret flertal i Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen foreslår, at der etableres en bred rådgivningsprocedure, så beslutningerne i den fremtidige fælles fiskeripolitik inddrager de berørte parter viden og erfaringer samt tager hensyn til de forskelligartede forhold i EU's fiskeriområder. Forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Forslaget skal afløse den tidligere grundforordning (Rådets forordning nr. 3760/92 af 20. december 1992 om en fællesskabsordning for fiskeri og akvakultur) samt Rådets forordning nr. 101/76 af 19. januar 1976 om etablering af en fælles strukturpolitik i fiskerisektoren og er et led i Kommissionens oplæg til reform af den fælles fiskeripolitik.

I forhold til den eksisterende grundforordning er forslaget bygget væsentligt anderledes op, og flere væsentlige politikområder har fået en mere fremtrædende placering. Det gælder bl.a. emnerne kapacitetspolitik, kontrolpolitik og beslutningstagning. Samtidig er den nuværende grundforordnings hovedafsnit om adgang til farvande og ressourcer splittet op i to selvstændige kapitler, og især bestemmelserne om ressourceudnyttelsen er blevet væsentligt omskrevne.

Forslaget er opdelt i følgende kapitler:

- Kap. I: Ramme og målsætninger – art. 1-3
- Kap. II: Bevaring og bæredygtighed – art. 4-9
- Kap. III: Tilpasning af fiskerikapacitet – art. 10-16
- Kap. IV: Regler om adgang til ressourcer – art. 17-20
- Kap. V: Fællesskabskontrol- og håndhævelse – art. 21-28
- Kap. VI: Beslutningstagning og rådgivning – art. 29-34
- Kap. VII: Afsluttende bestemmelser – art. 35-37
- Bilag I: Historiske rettigheder inden for 12-sømilegrænsen
- Bilag II: Shetlandskassen

Kap. I: Ramme og målsætninger – art. 1-3

Kapitel I er en videreførelse af de eksisterende indledende bestemmelser – om end i omskrevet og udbygget form.

Den fælles fiskeripolitik udvides på to punkter: For det første til også at omfatte ferske vande (levende akvatiske ressourcer), da bestemmelsen i den eksisterende artikel 2 om alene at beskæftige sig med marine ressourcer er faldet bort; For det andet inkluderes EU-borgere udøvende fiskeri, hvad enten det er inden for eller uden for Fællesskabets område (art. 1).

Der lægges fremover større vægt på bæredygtig udnyttelse af ressourcerne, indførelse af en økosystembaseret tankegang og anvendelse af forsigtighedsprincippet, hvorimod hensynet til erhvervet nedtones (art. 2, stk. 1).

Der formuleres principper for god forvaltning ("good governance"), herunder krav om inddragelse af interessentgrupper og sammenhæng med andre EU-politikker (art. 2, stk. 2).

Listen med definitioner er udbygget (art. 3).

Kap. II: Bevaring og bæredygtighed – art. 4-9

Forudsætningen om at Rådet – efter rådgivning fra den videnskabelige komité (STECF) - fastsætter de nærmere regler for adgang til farvande og ressourcer og udnyttelse af ressourcer, bevares (art. 4). Anvendelsen af flerårige forvaltningsplaner forudsættes udbygget, og reglerne præciseres, så de især tager sigte på bestande, for hvilke der skønnes behov for en genopbygningsplan (art. 5).

Vedtagelse af flerårige forvaltningsplaner skal ske i Rådet, hvorefter kompetencen – som noget nyt – overdrages til forvaltningskomitéen, for så vidt angår følgende års forvaltning. For bestande, der ikke omfattes af flerårige forvaltningsplaner videreføres den eksisterende ordning med TAC/kvote-fastsættelse (art. 6).

Kommissionens hidtidige hjemmel til nødforanstaltninger ændres, så Kommissionens suveræne beslutning fremover kan have varighed i op til et år mod tidligere 6 måneder. Desuden gives Kommissionen fremover en frist på 15 arbejdsdage i stedet for 10 til at træffe afgørelse om nødforanstaltninger efter anmodning fra en medlemsstat. Kun sidstnævnte beslutning vil kunne indbringes for Rådet i modsætning til tidligere, hvor begge typer beslutninger kunne forelægges Rådet (art. 7).

Medlemslandenes mulighed for ensidigt at gennemføre nødforanstaltninger (hidtil fastlagt i de tekniske bevaringsforanstaltninger) præciseres og gives virkning i op til tre måneder efter behørig underretning af andre berørte medlemslande, Kommissionen og evt. et regionalt råd. Kommissionen kan dog modsætte sig nødforanstaltningerne, og Kommissionens beslutning kan indbringes for Rådet (art. 8).

Herudover får medlemslandene mulighed for at indføre særlige bevaringsfremmende foranstaltninger inden for 12-sømilegrænsen, hvis der ikke i forvejen er sket fællesskabsregulering, dog ikke uden inddragelse af Kommissionen, et evt. rådgivende råd og andre medlemslande, hvis sidstnævnte måtte blive berørt af foranstaltningerne (art. 9).

Kap. III: Tilpasning af fiskerikapacitet – art. 10-16

Den nuværende flådepolitik fastsætter mål for medlemslandenes fiskerikapacitet eller samlede fiskeriindsats. Denne ordning, som er fastlagt i de såkaldte flerårige udviklingsprogrammer (FUP), udløber med udgangen af 2002. Mål og principper for fiskerflådernes udvikling efter 2002 skal indgå i revisionen af fiskeripolitikken og som noget nyt tildeles kapacitet et selvstændigt kapitel med det mål at skabe balance mellem flådekapacitet og fiskerimuligheder (art. 10).

Kommissionens forslag indebærer at medlemslandene fremover pålægges at tilpasse kapaciteten til fiskerimulighederne. Der etableres en informationsudvekslingsproces mellem medlemsstaterne og Kommissionen og medlemsstaterne indbyrdes. Nærmere retningslinjer for denne proces fastlægges efterfølgende af Kommissionen i forvaltningsprocedure.

Der indføres et loft for kapaciteten svarende til de nuværende FUP-programmål (art. 11). Disse referenceniveauer reduceres løbende med den kapacitet, der udgår med støtte (art. 10, stk. 3 og 4).

Endvidere etableres en ordning for tilgang og afgang af kapacitet, som skal forhindre en forøgelse af kapaciteten (art. 12).

Det foreslås, at manglende overholdelse af kapacitetslofterne skal kunne medføre, at det pågældende medlemsland mister tilskudsmulighederne til fiskerisektoren og at det skal kunne fratages fiskerimuligheder.

Forslagene til ny flådepolitik skal ses i sammenhæng med, at Kommissionen samtidig foreslår at ændre strukturforordningen for fiskeri så tilskud til nye fiskerfartøjer afskaffes og mulighederne for at yde støtte til modernisering af eksisterende fartøjer indskrænkes. Støtten til ophugning af fartøjer bevares, men suppleres med en ny ordning med forhøjet ophugningsstøtte til fartøjer, som er omfattet af genopbygningsplaner.

Kap. IV: Regler om adgang til ressourcer – art. 17-20

Den (nye) hovedregel om adgang til ressourcer er i overensstemmelse med Traktatens principper om lige adgang til erhvervsudøvelse formuleret således, at alle fællesskabsfartøjer får lige adgang til fællesskabets ressourcer, dog under respekt af 12-sømileregimet (som således videreføres uændret) og forslagets kapitel II om bevaring og bæredygtighed (art. 17).

Shetlandskassen videreføres uændret i 2 år (art. 18), idet der inden udgangen af 2004 skal træffes afgørelse om kassens fortsatte eksistens. Ligeledes vil alle andre adgangsbestemmelser med undtagelse af 12-sømileregimet blive gjort til genstand for en revurdering med henblik på eventuelle ændringer også inden udgangen af 2004 (art. 19).

Fordeling af eksisterende fiskerimuligheder skal som hidtil foregå efter princippet om relativ stabilitet. Kommissionen lægger dog op til, at fordelingen skal justeres ved en ny beregningsmetode (art. 20).

Kap. V: Fællesskabskontrol- og håndhævelse – art. 21-28

Kontrolpolitikken får i forslaget en væsentlig mere fremtrædende placering end i den eksisterende grundforordning, og indholdsmæssigt sker der omfattende udvidelser.

Som betingelse for adgang til farvande og ressourcer stilles blandt andet krav om fiskerilicens, montering af fartøjsovervågningssystemer (satellitstyr) og rapporteringspligt i nærmere defineret omfang (art. 22, stk. 1). Også distributionsleddet stilles over for en række detaljerede krav, der giver mulighed for at følge fangsternes vej til forbrugerne (art. 22, stk. 2).

Gennemførelsen af disse krav og eventuelle undtagelser skal foregå i forvaltningskomitéprocedure (art. 22, stk. 3).

Som noget nyt fordeles ansvarsområderne inden for kontrolpolitikken mellem medlemslandene og Kommissionen, og der stilles blandt andet krav om en enstrengt kontrolstruktur i medlemslandene (art. 23, stk. 3).

Tab af ressourcer på grund af overtrædelser af reglerne kan medføre sanktioner i form af kvotereduktioner eller en beregnet værdi heraf (art. 23, stk. 4).

Herudover stilles krav til retsforfølgning og sanktionering af overtrædelser i et omfang, der fratager fiskeren en ulovligt erhvervet gevinst samt virker forebyggende mod tilsvarende overtrædelser fremover (art. 25, stk. 1 og 2). Rådet bemyndiges til at fastsætte sanktionsstørrelser ved alvorlige overtrædelser af fiskeripolitikken som defineret i forordning nr. 1447/1999 (art. 25, stk. 4), og medlemslandene forpligtes til at sikre, at personer, der tages på fersk gerning i alvorlige lovovertrædelser, forhindres i at gentage disse overtrædelser (art. 25, stk. 5).

Kommissionen forpligtes til at overvåge medlemslandenes kontrolindsats samt tage initiativ til forholdsregler, der skal sikre medlemslandenes opfyldelse af deres kontrolforpligtelser, herunder i yderste konsekvens give påbud om standsning af relevante fiskerier (art. 26). Kommissionen bemyndiges til at foretage kontrol af tredjelandsfartøjers fiskeriaktiviteter i EU-farvand, hvor fællesskabsretten giver mulighed herfor (art. 26, stk. 5).

Kommissionen bemyndiges desuden til at foretage inspektion og kontrol i meget vidt omfang, herunder på fartøjer, i forarbejdningsvirksomheder og i distributionskæden (art. 27).

Endvidere forudsættes tæt samarbejde mellem Kommissionen og den nationale kontrol samt mellem flere medlemslandes kontrolmyndigheder, herunder udveksling af kontrollører. Kommissionen forventer herudover at kunne deltage aktivt i kontrolaktiviteter med egne inspektører (art. 28). Detaljerede bestemmelser for hele kontrolkapitlet forudsættes gennemført i forvaltningskomitéprocedure.

Kap. VI: Beslutningstagning og rådgivning – art. 29-34

Komitéen for fiskeri og akvakultur vil fremover skulle behandle forslag dels i forvaltningskomitéprocedure, dels i forskriftskomitéprocedure (art. 31).

Blandt andet vil implementering af internationale regionale fiskeriaftaler skulle ske i forskriftskomitéprocedure (art. 30). Fordelingen af EU-rådighedsmængder, der følger af internationale aftaler, foreslås også fastsat i forskriftskomitéprocedure, efter at Rådet har vedtaget de overordnede rammer herfor.

Der etableres regionale rådgivende råd, der skal rådgive Kommissionen om lokale og regionale fiskeriforhold. Rådene skal bestå af repræsentanter fra fiskerierhvervet, forbrugerorganisationer, miljøorganisationer, videnskabelige eksperter m.fl. og skal inddrages, når Kommissionen planlægger at fremsætte forslag i henhold til Traktatens art. 37, der har særlig lokal eller regional interesse. Rådene får derudover mulighed for af egen drift at tage sager op over for Kommissionen samt komme med anbefalinger og opfordringer til Kommissionen (art. 32).

Ministerrådet nedsætter rådene, der skal dække havområder omfattet af to eller flere medlemslandes jurisdiktion (art. 33).

Kap. VII: Afsluttende bestemmelser – art. 35-37

Ophævelses- og ikrafttrædelsesbestemmelser. Der indsættes en klausul om revision af forslaget inden udgangen af 2008 (art. 36).

Udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Der kan forventes øgede udgifter til den danske kontrolindsats, især til fartøjsovervågning (satellitkontrol), hvis forslaget gennemføres i sin nuværende udformning. Omfanget af udgifterne vil desuden afhænge af størrelsen af en eventuel EU-medfinansiering. En del af disse udgifter vil muligvis blive afholdt i forbindelse med indførelse af en genopretningsplan for torsk og kulmule. Udgiften hertil fremgår af tabel 1. (beløb i kr.).

Tabel 1.

A. Investering

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	13.215.000
	> 18 m	207	6.435.000
	> 21 m	43	1.290.000

B. Drift

Kommunikationsudgifter

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	2.427.571
	> 18 m	207	1.160.525
	> 21 m	43	241.075

Vedligehold

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	4.826.071
	> 18 m	207	2.542.025
	> 21 m	43	434.575

Med hensyn til de samfundsøkonomiske konsekvenser af reformforslagene har Kommissionen fremlagt en meddelelse om Handlingsplan til afhjælpning af de sociale, økonomiske og regionale konsekvenser af omstruktureringen af fiskeriet i EU.

Høring

I §5-udvalget henviste Danmarks Fiskeriforening generelt til sit positionspapir om reformforslagene.

Specialarbejderforbundet i Danmark fandt, at der var behov for en vurdering af forslagenes socio-økonomiske konsekvenser, og at forslagene manglede at tage højde for miljøfaktorer, som påvirker havmiljøet og dermed ressourcegrundlaget for fiskeriet.

Ressourceforvaltning

Danmarks Fiskeriforening var generelt tilhænger af flerårig forvaltning, men fandt at der var behov for at begrænse de årlige udsvingsgrænser for TAC/kvoter. Henviste til, at en begrænsning af udsvingsgrænserne ikke ville være til hinder for genopbygningsplanernes mål om at genoprette truede bestande. Påpegede en betydelig risiko for discard, hvis for mange bestande blev omfattet af genopbygningsplaner og blev "låst fast" på en fiskeridødelighed, der var lavere i forhold til en bestands faktiske vækst eller ujævne geografiske fordeling.

Danmarks Fiskeriforening var modstander af forslagets muligheder for at kombinere begrænsning af fiskeriindsatsen med kvoteforvaltning og fandt, at systemet med indsatsstyring var meget bureaukratisk. Danmarks Fiskeriforening understregede, at indsatsbegrænsning bør ske igennem reduktion af flådekapacitet og ikke gennem regulering af havdage m.m.

Danmarks Fiskeriforening og Specialarbejderforbundet i Danmark udtalte sig imod mulighederne for at fastsætte kvoter under flerårig forvaltning i forvaltningskomitéprocedure, da denne fremgangsmåde ville udelukke erhvervets mulighed for at blive hørt.

Danmarks Fiskeriforening fandt, at de foreslåede Regionale Rådgivende Råd burde rådgive Rådet i forbindelse med TAC/kvotebeslutninger. Specialarbejderforbundet i Danmark fandt behov for at præcisere sammensætning af de rådgivende råd og af den udvidede videnskabelige, tekniske og økonomiske komité (STECF).

Kapacitetspolitik

Danmarks Fiskeriforening fandt, at Kommissionens forslag vedr. flådekapacitet ikke var vidtgående nok og understregede behovet for at tilpasse kapaciteten i medlemslandene til fangstmulighederne svarende til deres andel af relativ stabilitet. Foreningen fandt det tvivlsomt, at et system med øget ansvar til medlemslandene for at tilpasse kapaciteten kunne virke bedre end de flerårige flådeprogrammer, som ikke var blevet overholdt. Fandt endvidere, at referenceløftet for den fremtidige flådepolitik på grundlag af FUP IV ikke var acceptabelt, og at målene fra FUP I ville være mere rimelige i forhold til de medlemslande, der har overholdt flådeprogrammerne. Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening mente ikke, at kapacitet kunne reduceres ved hjælp af begrænsninger i havdage.

Adgang til ressourcer

Danmarks Fiskeriforening støttet af Specialarbejderforbundet i Danmark udtalte sig imod ændringer i den relative stabilitet og ønskede muligheden for at anvende de såkaldte Haag-præferencer afskaffet. Fandt, at den foreslåede vurdering af Shetlands-kassen inden 2004 skal gælde alle lukkede områder og bygge på et videnskabeligt grundlag. Danmarks Fiskeriforening fandt endvidere, at lukning af områder som led i nødforanstaltninger skulle ske på grundlag af indberetninger fra fiskerne.

Kontrolpolitik

Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening kunne generelt tilslutte sig forslaget vedr. kontrol og håndhævelse og efterlyste mere samarbejde mellem medlemslandene og Kommissionen for at afsløre ulovlige landinger. Specialarbejderforbundet i Danmark fandt behov for at fastsætte minimumskrav for den nationale kontrolindsats. Danmarks Fiskeriforening var principielt imod satellitkontrol men ville ikke modsætte sig udvidede krav til satellitkontrol, idet man understregede, at det ikke måtte indebære ekstra omkostninger for fiskerne.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 25. juni 2002.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2002, jf. aktuelt notat af 31. maj 2002 og den 20. september 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

b) Forslag til Rådets forordning om en hasteforanstaltning til ophugning af fiskerfartøjer

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2002) 190 endelig udgave af 28. maj 2002 stillet forslag til Rådets forordning om en EF-hasteforanstaltning for ophugning af fiskerfartøjer. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. juni 2002.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 36 og 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet ordningen er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Formålet med forslaget er at bistå medlemsstaterne med at opnå de yderligere reduktioner af fiskeriindsatsen, der vil følge af de flerårige forvaltningsplaner for perioden 2003-2006 som fastlagt i Kommissionens forslag til ny grundforordning. Foranstaltningen består af en midlertidig forhøjelse af ophugningspræmien for fiskerfartøjer, der er særlig berørt af flerårige forvaltningsplaner. Den

gælder kun for medlemsstater, der både har opfyldt de samlede mål i de flerårige udviklingsplaner (FUP IV) og FUP IV-målene for de enkelte fartøjskategorier for deres flåde. Kun fartøjer, der er også er berettiget til ophugningspræmier i henhold til forordning (EF) nr. 2792/1999 (den almindelig ophugningsstøtte), og som har måttet reducere fiskeriindsatsen med mindst 25% som følge af en flerårig forvaltningsplan, er omfattet af forslaget.

Støtten for de berettigede fartøjer fastsættes på grundlag af de beløb, der omhandles i forordning (EF) nr. 2792/1999, forhøjet med 20%.

Forslaget fastlægger en procedure, hvorefter medlemslandene årligt kan ansøge om EU-midler til ordningen. Ved tildelingen af midler tages hensyn til de midler, der i forvejen er afsat til tilpasning af fiskeriindsats i medlemslandenes strukturprogrammer for fiskeriet 2000-2006.

Ifølge bilaget til forslaget skønnes det, at der skal anvendes i alt 272 mio. euro i perioden 2003-2007. Udgiften for 2003 er i bilaget beregnet til 32 mio. euro, som foreslås finansieret via budgettets fleksibilitetsinstrument. For de øvrige år bygger Kommissionen på en forventning om, at midlerne vil komme fra en omprogrammering af strukturmidlerne.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Udnyttelsen af forslagets muligheder for ekstraordinær ophugning forudsætter national medfinansiering.

Høring

I §5-udvalget tog Danmarks Fiskeriforening afstand fra Kommissionens beregninger af omkostningerne ved ophugningsforanstaltningerne og det deraf følgende skøn over behovet for flådereduktioner i de enkelte lande.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 25. juni 2002.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2002, jf. aktuelt notat af 31. maj 2002 og den 20. september 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

c) Forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning nr. 2792/1999 om de nærmere regler og betingelser for Fællesskabets strukturforanstaltninger for fiskeriet

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2002) 187 endelig udg. af 28. maj 2002 stillet forslag til Rådets forordning om ændring af Rådets forordning nr. 2792/1999 om de nærmere regler og betingelser for Fællesskabets strukturforanstaltninger for fiskeriet. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. juni 2002.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 36 og 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Kommissionen har i forslag til ny grundforordning foreslået, at de flerårige udviklingsprogrammer (FUP) for fiskerflådernes kapacitet afskaffes. Nærværende forslag indeholder forslag til en række konsekvensændringer i forordning 2792/93 af bestemmelser med reference til ordningen for FUP samt af bestemmelser med reference til den nuværende grundforordning, forordning nr. 3760/92.

Derudover foreslås følgende ændringer:

- Afskaffelse af tilskud til etablering af blandede selskaber. Der er tale om en støtte, som ydes i forbindelse med udflagning af EU fartøjer til selskaber som etableres i 3. lande med deltagelse af partnere både fra EU og det pågældende 3. land. Formålet med støtten har været at reducere kapaciteten i EU's fiskerflåder og samtidig forøge forsyningerne af fisk til EU's marked.
- Støtten til ophugning bevares uændret. Muligheden for at anvende støtte til at overføre fartøjer til andre formål end fiskeri eller til eksport af fartøjer ud af EU afskaffes.
- Al støtte til bygning af nye fiskerfartøjer bortfalder.
- Støtte til modernisering af fiskerfartøjer bevares, men må ikke vedrøre fartøjets kapacitet udtrykt i tonnage eller motorkraft.
- Støtten til kystfiskeriet, som nu omfatter alle fartøjer under 12 m, ændres, så fartøjer med slæberedskaber udelukkes, og der stilles krav om, at denne støtte ikke må forøge fiskeriindsatsen.
- Loftet for socioøkonomisk støtte til omstilling nedsættes for fiskere, der optager aktiviteter uden for fiskeriet fra 50.000 euro til 20.000 euro. Hvis der er tale om et uddannelsesprojekt er loftet uændret. Der stilles krav om, at projektet reducerer fiskeriindsatsen.
- Støtten til oplægning af fiskerfartøjer ændres, så de tilladte perioder forlænges fra 2 til 3 på hinanden følgende måneder. Den samlede periode i tiden 2000-2006 er uændret 6 måneder.

Hvis det pågældende fiskeri er omfattet af en flerårig forvaltningsplan som fastlagt i den nye grundforordning, foreslås det, at perioden skal kunne forlænges til 1 år. Når et fiskeri er omfattet af en flerårig forvaltningsplan, foreslås det endvidere, at der skal kunne ses væk fra de nuværende lofter for den samlede oplægningsstøtte (på 1 mill. euro eller 4% af et medlemslands støtteramme), men kun under forudsætning af, at der også gennemføres en ophugningsordning. Denne ophugningsordning skal reducere fiskeriindsatsen lige så meget, som det er formålet med forvaltningsplanen.

- Notifikationsproceduren vedrørende medlemslandenes gennemførelse af ordningerne forenkles.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Der er igangsat et arbejde mellem Kommissionen og medlemslandene for at vurdere de samfundsøkonomiske konsekvenser af reformforslagene.

Høring

I §5-udvalget kunne Danmarks Fiskeriforening støtte forslaget om bortfald af offentlige tilskud, så længe det gælder for alle medlemslande i EU.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 25. juni 2002.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 7. juni 2002, jf. aktuelt notat af 31. maj 2002 og den 20. september 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23.-24. september 2002, jf. aktuelt notat af 13. september 2002. Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

9. Forslag til Rådets forordning om foranstaltninger til genopretning af torske- og kulmulebestande

KOM dok. (2001) 724 endelig

Revideret genoptryk af aktuelt notat af 3 oktober 2002. Ændringerne er markeret i marginen.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 724 endelig udg. af 11. december 2001 fremsat forslag til Rådets forordning om tekniske foranstaltninger til genopretning af torske- og kulmulebestande. Forslaget er oversendt til Rådet den 13. december 2001.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

I november 2000 erklærede ICES, at torskebestanden i Nordsøen og vest for Skotland samt den nordlige kulmulebestand var i alvorlig fare for at bryde sammen. I december 2000 besluttede Rådet derfor, at EU måtte udarbejde en genopretningsplan for disse bestande.

I februar, juni og oktober 2001 traf Kommissionen efter en nødprocedure en række hasteforanstaltninger til begrænsning af fiskeriet efter disse arter, herunder blev et område i Nordsøen lukket for fiskeri fra 14. februar – 31. april 2001. Der blev desuden vedtaget en række ændrede tekniske regler med henblik på større selektivitet i de fleste fiskerier i Nordsøen.

Det foreliggende forslag udgør den langsigtede genopretningsplan for de nævnte bestande samt torsk i Kattegat og Det Irske Hav.

Forslaget indeholder følgende elementer:

- opstilling af biologiske mål for genopretning af de berørte bestande,
- en metode til fastsættelse af TAC'er for disse bestande,
- en reduktion af fiskeriindsatsen - især for fartøjer med fangst af torsk og/eller kulmule,
- nye kontrolregler,
- ændrede regler for støtte,
- en justering af markedsordningen og
- mulighed for midlertidige områdelukninger.

Opstilling af biologiske mål for genopretning af de berørte bestande

Målet for genopretningsplanen er at genskabe bestandene af gydemodne fisk til følgende niveauer:

Torsk i Kattegat	10.500 tons
Torsk i Nordsøen, Skagerrak og Den Engelske Kanal	150.000 tons
Torsk vest for Skotland	22.000 tons
Torsk i Det Irske Hav	10.000 tons
Kulmule	165.000 tons

Målet anses først for nået, når bestanden vurderes at have opnået den ønskede størrelse i to på hinanden følgende år.

En metode til fastsættelse af TAC'er for de berørte bestande

Der fastsættes som nu årlige tilladte fangstmængder for de berørte bestande. Fangstmængden fastsættes således, at der tilsigtes en stigning i gydemodne fisk ved et års udgang i forhold til et års begyndelse med 15% for kulmule og 30% for torsk. Der indføres en grænse for årlige udsving i fangstmængden på 50%, idet fiskeridødeligheden dog ikke må overstige 0,60 for torsk i Kattegat og vest for Skotland, 0,65 for torsk i Nordsøen, Skagerrak og Den Engelske Kanal, 0,72 i Det Irske Hav og 0,20 for kulmule.

Reduktion af fiskeriindsatsen for fartøjer med fangst af torsk og/eller kulmule

På grundlag af et gennemsnit af indsatsen fra 1998-2000 fastsættes årligt et loft over fiskeriindsatsen for de berørte fartøjer beregnet i kW-dage.

Til brug for beregningen opstilles fartøjslister med oplysninger om bl.a. motorkraft, landinger af torsk eller kulmule og antal havdage i referenceperioden. Der udarbejdes lister for henholdsvis fartøjer, der lander arter omfattet af genopretningsplanen og fartøjer, der lander tobis og/eller sperling.

Ved beregningen differentieres mellem fartøjer med årlige landinger på henholdsvis over eller under 100 tons, idet der tilsigtes en lempelse for fartøjer med årlige landinger under 100 tons.

For fiskerier af tobis og/eller sperling uden registrerede torske- eller kulmulelandinger fastsættes indsatsreduktionen til 5%.

Der etableres mulighed for omfordeling af kW-dage mellem fartøjerne, dog ikke fra fartøjer, der lander tobis/sperling, til fartøjer, der lander torsk/kulmule eller omvendt.

Der gives desuden mulighed for udveksling af kW-dage mellem medlemsstaterne.

Nye kontrolregler

Der foreslås et forbud mod landing af arter omfattet af genopretningsplanen fra fartøjer, der ikke er opført på den ovenfor nævnte fartøjsliste med undtagelse af usorterede fangster taget med redskaber med mindre end 32 mm (industrifiskeri).

Derudover foreslås:

- satellitpligt for alle fartøjer over 15 m fra 30. juni 2003,
- meldepligt ved visse farvandsskift for fartøjer over 10 m,
- meldepligt forud for landing af mere end 1.000 kg torsk eller 250 kg kulmule,
- krav om udpegning af havne, hvor der kan landes mere end 2.000 kg torsk eller 500 kg kulmule,
- krav om at torsk og kulmule holdes adskilt fra den øvrige fangst,
- mulighed for nationalt at stille krav om vejning ved landing samt
- krav om fangst- og landingsoplysninger i transportdokumenter.

Ændrede regler for støtte

For de fartøjer, der fremover bliver registreret på ovennævnte fartøjslister, indeholder forslaget en række fravigelser fra reglerne i strukturforordningen.

Muligheden for, at fartøjer under 12 m (ej trawlere) kan erstattes, selv om de er taget ud af flåden med offentlig støtte, fjernes.

Desuden forhøjes støttesatserne til ophugning med 20%, og moderniseringsstøtten ophæves, bortset fra modernisering med henblik på øget sikkerhed.

Herudover er fartøjerne automatisk godkendt til oplægningsstøtte i et år efter vedtagelsen, og de lofter, der ellers gælder for oplægningsstøtte (1 mio. EUR/4% af rammen), bortfalder.

Det præciseres, at oplægningsstøtten til et fartøj standser fra det tidspunkt, hvor der træffes beslutning om ophugningsstøtte.

En justering af markedsordningen

Producentorganisationerne pålægges at opstille fangstplaner for de berørte arter, uanset hvor betydelig en del af medlemmernes landinger, de udgør.

Mulighed for midlertidige områdelukninger

Konstateres fiskeri af store mængder ungfisk i et bestemt område under et medlemslands jurisdiktion, kan det pågældende land anmode Kommissionen om midlertidig lukning af nærmere bestemte fiskerier i det pågældende område i op til 60 dage. Området kan højst udgøre 4.000 kvadratsømil.

Anmodningen skal ledsages af en række nærmere bestemte faktuelle oplysninger, og der er mulighed for undtagelser. En beslutning om lukning kan omstødes, hvis der fremkommer nye oplysninger.

Udtalelser

Europa-Parlamentet har i sin udtalelse af 13. juni 2002 godkendt forslaget, men anbefalet en lempelse for planens målsætning for kulmule. Det anbefales endvidere at forenkle forslagets del om indsatsregulering samt udføre en vurdering af de socio-økonomiske virkninger af planen.

Konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Der kan dog forventes ekstra omkostninger til udbygning af det nationale overvågningscenter, herunder ekstra personaleomkostninger til drift og opfølgning, hvis forslagets kontrolbestemmelser gennemføres fuldt ud. Omfanget af udgifterne vil desuden afhænge af størrelsen af en eventuel EU-medfinansiering.

De anslåede totale udgifter er afhængige af antallet af fartøjer, der skal omfattes af satellitovervågningsystemer, og fremgår af nedenstående tabel (beløb i kr.).

1 Udvidelse af satellitovervågning

A. Investering

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	13.215.000
	> 18 m	207	6.435.000
	> 21 m	43	1.290.000

B. Drift

Kommunikationsudgifter

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	2.427.571
	> 18 m	207	1.160.525
	> 21 m	43	241.075

Vedligehold

		Antal fartøjer	X-traudgift
Grænse	> 15 m	433	4.826.071
	> 18 m	207	2.542.025
	> 21 m	43	434.575

2 Krav om farvandsskifte	Centralt	2.000.000
3 Krav om forudanmeldelse	Decentralt	4.500.000
	Total 2-3	6.500.000

Høring

I §5-udvalget fandt Danmarks Fiskeriforening, at den seneste biologiske rådgivning gav et forkert billede af torskens forekomst i Nordsøen, og at foranstaltninger til genopbygning af torsk i Nordsøen på denne baggrund ville ramme fiskerier på bestande, der ikke var truet.

Foreningen kritiserede forslagens sammenblanding af to forvaltningsinstrumenter:

TAC/kvoteregulering og indsatsstyring, idet det vil forringe erhvervets muligheder for at udnytte kvoterne. I stedet bør ophugning anvendes til at fjerne overskydende kapacitet. Foreningen er desuden af den opfattelse, at de allerede eksisterende foranstaltninger (torskeplanens fase I og II) har medført større discard. Endelig mener foreningen ikke, at Kommissionen seriøst tager erhvervet med på råd. Herudover henviste Danmarks Fiskeriforening til fremsendte skriftlige bemærkninger af hvilke det bl.a. fremgår, at man først bør afvente virkningerne af fase I og II, før fase III implementeres, og at eventuelle yderligere foranstaltninger ikke bør træde i kraft uden den fornødne indkøringsperiode.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat om sagen den 25. januar 2002.

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. december 2001 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (fiskeri) den 17.-18. december 2001, jfr. aktuelt notat af 10. december 2001 samt den 7. juni 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (fiskeri) den 11. juni 2002, jf. aktuelt notat af 31. maj 2002. Forslaget har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 i forbindelse med forelæggelse af rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14.-15. oktober 2002, jf. aktuelt notat af 3. oktober 2002.

10. Forslag til Rådets forordning (EF) om fastsættelse for fangståret 2003 af orienteringspriserne for fiskerivarer som anført i bilag I og II og af EF's producentpris for fiskerivarer som anført i bilag III til forordning (EF) nr. 104/2000 KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsætte forslag til Rådet om orienteringspriserne for 2003 for en række fiskerivarer og om en producentpris for tunfisk.

Forslaget fremsættes med hjemmel i Rådets forordning (EF) nr. 104/2000 af 17. december 1999 om den fælles markedsordning for fiskerivarer og akvakulturprodukter, særligt artikel 18, stk. 3, og artikel 26, stk. 1, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal uden høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke gjort rede for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Kommissionen fremsætter årligt forslag til orienteringspriser for fiskerivarer listet i bilag I og II i markedsordningen samt til en producentpris for tunfisk (bilag III).

Orienteringspriserne fastsættes på grundlag af gennemsnittet af noteringerne for en betydelig del af EU's produktion på de repræsentative engrosmarkeder eller i de repræsentative havne i de sidste 3 forudgående fangstår. Ved fastsættelsen tages der også hensyn til den forventede udvikling i produktion og efterspørgsel og til andre kriterier, som vedrører prisstabilitet, opretholdelse af fiskernes indkomst og hensynet til forbrugernes interesser.

Bilag I varer:

Kommissionen forventes at foreslå en forhøjelse af orienteringsprisen for bl.a. pighaj, torsk, sej, hvilling, lange, kulmule, sild, makrel og jomfruhummer (haler), hvorimod der foreslås en nedsættelse for bl.a. kuller, rødspætte, ising og dybvandsrejer (ferske). Der forventes status quo for bl.a. skrubbe, hesterejer, jomfruhummer (hele) og tunge.

Bilag II varer:

For frosne varer forventes Kommissionen at foreslå en forhøjelse af orienteringsprisen for bl.a. hellefisk, en nedsættelse for kulmule (hele) og status quo for kulmule (fileter).

Bilag III varer (producentpris for tunfisk):

Kommissionen forventes at foreslå en forhøjelse af producentprisen for tunfisk til forarbejdningsindustrien.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

I § 5-udvalget fandt Danske Fiskeres P.O., at forslaget var rimeligt men efterlyste større prisstigninger for torsk og sej og et mindre fald for kuller og rødspætte. Fandt desuden, at prisen for kogte rejer ikke afspejlede markedsudviklingen. Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening var tilfreds med den foreslåede stigning for torsk.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg

11. (Evt.) Handlingsplan vedrørende genudsætninger (discard)

KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge en handlingsplan vedrørende genudsætninger (discard) som led i reformen af den fælles fiskeripolitik.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke nærmere redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der ikke er tale om forslag til en retsakt.

Formål og indhold

Kommissionen forventes at foreslå en handlingsplan vedrørende genudsætninger (discard), som er et problem i en lang række fiskerier og en uundgåelig bivirkning af de tekniske reglers indretning, som ikke let lader sig løse uden betydelig indgriben i de eksisterende fiskerimønstre.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Konsekvenser

Kommissionens handlingsplan forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Høring

§5-udvalget har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Handlingsplanen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

12. (Evt.)Integreret ramme for fiskeripartnerskaber på nationalt og/eller regionalt plan.

KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge en meddelelse om en integreret ramme for fiskeripartnerskaber på nationalt og/eller regionalt plan mellem EU og udviklingslandene som led i reformen af den fælles fiskeripolitik.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke nærmere redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der ikke er tale om forslag til en retsakt.

Formål og indhold

Kommissionen forventes at fremlægge en integreret ramme for fiskeripartnerskaber på nationalt og/eller regionalt plan. Formålet med denne aktion vil i Cotonou-aftalens (aftalen mellem EU og 77 AVS-lande om handelsmæssige relationer og udviklingssamarbejdet) ånd (artikel 8) være at fremme den politiske dialog mellem EU og de udviklingslande, som har indgået fiskeriaftaler med EU. Hensigten er at bistå dem med at udvikle en fiskeripolitik, der gradvis kan forbedre deres evne til at opnå et bæredygtigt fiskeri, samtidig med at man fremmer opfyldelsen af deres udviklingsmål, herunder opretholdelse af fiskeressourcernes kvalitet, diversitet og disponibilitet i relation til fødevaresikkerhed, fattigdomsbekæmpelse og bæredygtig udvikling.

Den integrerede ramme forventes at fastlægge mål, instrumenter og procedurer for, hvilke samarbejdsinstrumenter der på bilateralt og regionalt plan kan bidrage til opfyldelsen af disse mål.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Konsekvenser

Meddelelsen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Høring

§5-udvalget har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

13. (Evt.) Handlingsplan for forbedret videnskabelig rådgivning i forbindelse med fiskeriforvaltningen
KOM dok. foreligger ikke

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge en handlingsplan for forbedret videnskabelig rådgivning i forbindelse med fiskeriforvaltningen som led i reformen af den fælles fiskeripolitik.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der vil ikke blive nærmere redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der ikke er tale om forslag til en retsakt.

Formål og indhold

Kommissionen forventes at fremlægge en handlingsplan for forbedret videnskabelig rådgivning i forbindelse med fiskeriforvaltningen med henblik på forbedring af kvaliteten og aktualiteten af den videnskabelige rådgivning. De forventede initiativer forventes at omfatte:

- forbedring af dataindsamling
- øget national støtte og EU-støtte til videnskabeligt arbejde
- styrkelse af EU's strukturer for videnskabelig rådgivning
- tættere samordning mellem Kommissionen og de nationale forskningsenheder

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Konsekvenser

Kommissionens handlingsplan forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

§5-udvalget har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Handlingsplanen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

14. Handlingsplan til afhjælpning af de sociale, økonomiske og regionale konsekvenser af omstruktureringen af fiskeriet i EU.

KOM dok. (2002) 600 endelig

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen har netop fremlagt en handlingsplan til afhjælpning af de sociale økonomiske og regionale konsekvenser af omstruktureringen af fiskeriet i EU. I Kommissionens køreplan for reformen af den fælles fiskeripolitik blev tilkendegivet, at en handlingsplan ville blive offentliggjort efter konsultationer med medlemsstaterne.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke gjort rede for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da meddelelsen er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Udgangspunktet for meddelelsen er et ønske om at vurdere de socioøkonomiske og særligt de beskæftigelsesmæssige virkninger af indførelsen af de begrænsninger i fiskeriindsats, som vil være en følge af nye forvaltningsmetoder, som er indeholdt i Kommissionens forslag til fiskerireform. Endvidere giver man en oversigt over relevante eksisterende muligheder for at afbøde de socioøkonomiske virkninger og over eventuelle yderligere midler, som vil kunne tilvejebringes gennem ændringer i fiskeripolitikken og strukturfondene.

I meddelelsen vurderer Kommissionen, at der kan blive tale om tab af 3.000 arbejdspladser årligt i en 4-årsperiode. Tabet i beskæftigelse vil dog blive mindre på grund af mangel på arbejdskraft inden for fiskerisektoren i mange områder. De faktiske virkninger vil afhænge af en række forhold, som endnu ikke er kendt, herunder den nøjagtige udformning af fiskerireformen og den måde, som medlemsstaterne vælger at gennemføre den på.

Som relevante midler inden for strukturordningen for fiskeriet peges bl.a. på støtte til bedre arbejdsmiljø om bord i fartøjerne, indsamling af data, uddannelse og træning, systemer til forbedring af kvalitet samt større værditilvækst.

Endvidere omtales foranstaltninger inden for socialfonden og regionalfonden.

Der næst omtales relevante elementer i Kommissionens forslag til fiskerireform, herunder forslaget om en særlig ophugningsordning.

Endelig nævnes mulighederne for at omprogrammere strukturfondene, nye initiativer vedrørende kystfiskeriet og vedrørende kvinder inden for fiskeriet, bedre vurdering af kystsamfundenes afhængighed af fiskeriet og udvikling af en strategi for en bæredygtig udvikling i de fiskeriafhængige områder.

Afslutningsvis vurderer Kommissionen, at uanset de socioøkonomiske virkninger af reformen, vil en udsættelse af tilpasningen blot føre til, at virkningerne bliver mere alvorlige på et senere tidspunkt.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Konsekvenser

Meddelelsen forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

I §5-udvalget fandt Danmarks Fiskeriforening på baggrund af en første læsning af meddelelsen, at den ikke indeholdt forslag til nye foranstaltninger ud over de kendte, og at det ikke var realistisk at forvente en omprogrammering af strukturmidlerne til gavn for socio-økonomiske foranstaltninger.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

-
15. **Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af aftalen i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Angola om fiskeri ud for Angola, for perioden fra 3. august 2002 til 2. august 2004.**

KOM dok. (2002) 492 endelig

Forslag til Rådets forordning om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Angola om fiskeri ud for Angola, for perioden fra 3. august 2002 til 2. august 2004.

KOM dok. (2002) 495 endelig

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen har ved KOM dok. (2002) 492 endelig og 495 endelig fremsendt ovennævnte forslag. Forslagene er oversendt til Rådet den 7. oktober 2002.

Forslagene har hjemmel i TEF art. 37 og art. 300, stk. 2 og stk. 3, første afsnit. Forslag til Rådets forordning kan vedtages efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke gjort rede for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslagene er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Den protokol, der er knyttet til fiskeriaftalen mellem EU og Angola udløb den 2.5.2002, men blev forlænget indtil den 2.8.2002, mens forhandlinger om en fornyelse af protokollen fortsatte. En ny protokol blev paraferet den 30. juni 2002 og dækker perioden fra 3.8.2002 til 2.8.2004. Det vil være den 9. protokol, siden aftalen trådte i kraft i 1987.

Kommissionen foreslår, at Rådet ved en afgørelse vedtager udkastet til aftale i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af den nye protokol, indtil Rådet vedtager en forordning om protokollens endelige ikrafttræden.

EUs samlede finansielle modydelse for protokollen er 31 mio. euro. Den består af 19.950.000 euro som finansiell kompensation for fiskerimuligheder samt 11.050.000 euro (36% af den samlede modydelse) til udviklingsaktiviteter.

Der er tale om følgende fiskerimuligheder:

- Rejefiskerfartøjer: 6.550 BRT pr. måned (højst 22 fartøjer) (Spanien)
- Bundfiskeri (trawl, langline og sættegarn): 4.200 BRT pr. måned (Spanien, Portugal, Italien, Grækenland)
- Notfartøjer med fryseanlæg til tunfiskeri: 15 fartøjer (Frankrig, Spanien)
- Langlinefartøjer med flydeliner til tunfiskeri: 18 fartøjer (Portugal, Spanien)
- Fiskeri efter pelagiske arter i en forsøgsperiode på 6 måneder: 2 fartøjer (Holland og/eller Irland)

Ifølge artikel 2 i forslaget til Rådets afgørelse kan Kommissionen tage licensansøgninger fra andre lande i betragtning, hvis licensansøgningerne fra ovennævnte medlemslande ikke udtømmer de fiskerimuligheder, som er fastsat i protokollen.

Protokollen har hidtil ikke været udnyttet af danske fiskere.

Ovennævnte beløb på 11.050.000 euro (36% af den samlede modydelse) går til følgende udviklingstiltag:

- Videnskabelige og tekniske programmer
- Program for kvalitetskontrol
- Støtteprogram for markedsføring
- Støtteprogram for fiskeriovervågningen
- Program for udviklingen af ikke-industrialiseret fiskeri
- Institutionel støtte til Fiskeri-og Miljøministeriet
- Finansiering af fiskeriskoler, stipendier m.v.
- Udviklingen af akvakultur

I Protokollens bilag A er der fastsat specifikke betingelser for EU-fartøjer herunder:

- bestemmelser vedr. ansøgning og udstedelse af licenser;
- afgifter i forbindelse med licenser;
- en biologisk hvileperiode for rejefiskeriet;
- bifangster og landinger;
- kontrol af omladninger og udsejlende fartøjer
- skibsforsyninger (brændstoffer og fødevarer) i Angola
- indberetning af fangster

- fiskerizoner
- påmønstring af sømænd;
- observatører, inspektion og kontrol
- maskestørrelse
- opbringning af fartøjer og overtrædelser.

Derudover er der i bilag B en række særlige betingelser for fiskeriet efter pelagiske arter.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslagene har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU-budgettet.

Høring

§5-udvalget har ikke haft bemærkninger til forslagene.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

-
16. **Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse af aftale i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Senegal om fiskeri ud for Senegals kyst, for perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2006**
KOM dok. (2002) 496 endelig

Forslag til Rådets forordning om indgåelse af protokollen om fastsættelse af de fiskerimuligheder og den finansielle modydelse, der er omhandlet i aftalen mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og regeringen for Republikken Senegal om fiskeri ud for Senegals kyst, for perioden 1. juli 2002 til 30. juni 2006.

KOM dok. (2002) 497 endelig

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen har ved KOM dok. (2002) 496 endelig og 497 endelig fremsendt ovennævnte forslag. Forslagene er oversendt til Rådet den 7. oktober 2002.

Forslagene har hjemmel i TEF art. 37 og art. 300, stk. 2 og stk. 3, første afsnit. Forslag til Rådets forordning kan vedtages efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke gjort rede for nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles fiskeripolitik.

Formål og indhold

Den nye fiskeriprotokol, som blev paraferet den 25. juni 2002, fastsætter finansielle og tekniske betingelser for EU-fiskefartøjers aktiviteter i Senegals farvande i en 4-årig periode. Det er den 17. protokol, siden fiskeriaftalen trådte i kraft i 1980.

Kommissionen foreslår, at Rådet ved en afgørelse vedtager udkastet til aftale i form af brevveksling om midlertidig anvendelse af den nye protokol, indtil Rådet vedtager en forordning om protokollens endelige ikrafttræden.

EUs samlede finansielle modydelse for protokollen er 64 mio. euro. Den består af en finansiell kompensation for fiskerimulighederne på 52 mio. euro og et beløb på 12

mio. euro til udviklingsforanstaltninger.

Den finansielle modydelse giver EU-fartøjer følgende fiskerimuligheder:

- Trawlere til demersalt kystfiskeri efter fisk og blæksprutte: 1.500 BRT hvert kvartal (Grækenland, Spanien og Italien)
- Trawlere til demersalt dybvandsfiskeri og langlinefartøjer med bundline: 3.000 BRT per måned (Spanien)
- Frysetrawlere til demersalt dybvandsfiskeri efter krebsdyr: 3.500 BRT pr. måned (Spanien og Portugal)
- Stangfiskerfartøjer til tunfiskeri: 16 fartøjer (Spanien og Frankrig)
- Notfartøjer med fryseanlæg til tunfiskeri: 39 fartøjer (Spanien og Frankrig)
- Langlinefartøjer med flydelinie: 23 fartøjer (Spanien og Portugal)

Ifølge artikel 2 i forslaget til Rådets afgørelse kan Kommissionen tage licensansøgninger fra andre lande i betragtning, hvis licensansøgningerne fra ovennævnte medlemslande ikke udtømmer de fiskerimuligheder, som er fastsat i protokollen.

Protokollen har hidtil ikke været udnyttet af danske fiskere.

12 mio. euro er afsat til følgende udviklingsforanstaltninger:

- Overvågning af ressourcerne/evaluering af bestandene;
- Kontrol og overvågning af fiskeriaktiviteter;
- Forbedring af sikkerheden for mindre fartøjer;
- Institutionel støtte;
- Styrkelse af menneskelige kvalifikationer;
- Evaluering og revision af partnerskabsforanstaltninger.

I Protokollens bilag er der fastsat specifikke betingelser for EU-fartøjer herunder:

- bestemmelser vedr. ansøgning og udstedelse af licenser samt afgifterne;
- fangstopgørelser og landing af fangster;
- påmønstring af sømænd;
- særligt udstyr og anvendelse af forsyninger og tjenesteydelser i Senegal;
- teknisk kontrol af EU trawlere;
- fiskeriområder;
- biologisk betinget fiskestop for alle trawlere til demersalt fiskeri;
- radiomeddelelser;
- observatører;

- bifangster og mindste maskestørrelser;
- omladning
- opbringning eller pålæggelse af sanktioner.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslagene har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU-budgettet.

Høring

§5-udvalget har ikke haft bemærkninger til forslagene.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

17. Forslag til Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2000/29/EF om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet. KOM dok. (2001) 183 endelig

Nyt notat

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2001) 183 af 5. april 2001 fremsendt forslag om ændring af Rådets direktiv 2000/29/EF om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet (plantesundhedsdirektivet).

Forslaget blev oversendt til Rådet den 11. april 2001.

Forslaget er fremsat med hjemmel i Traktatens artikel 37 og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet forslaget er et led i gennemførelsen af EU's fælles landbrugspolitik.

Formål og indhold

Forslaget indeholder tilføjelser og ændringer til plantesundhedsdirektivet 2000/29/EF på en række områder, med henblik på en yderligere tilpasning af plantesundhedsordningen til det indre marked.

Forslaget indebærer bl.a.:

- Formaliserede bestemmelser for de procedurer, der skal anvendes af de officielle plantesundhedsmyndigheder i medlemsstaterne i samarbejde med toldmyndighederne i forbindelse med toldbehandlingen og plantesundhedskontrollen ved import af planter og planteprodukter fra tredjelande til EU.
- Skærpede krav til registrerede importørers anmeldelser af forsendelser af planter og planteprodukter, der ønskes indført. Importøren skal blandt andet sikre, at der på et af de krævede tolldokumenter anføres, hvis der er varer i forsendelsen af plantesundhedsmæssig relevans.
- Indførsel af krav om, at medlemsstaterne skal opkræve gebyrer til dækning af udgifterne ved gennemførsel af identitetskontrol og plantesundhedskontrol ved import, herunder bidrag til en plantesundhedsfond. Gebyrstørrelserne søges harmoniseret og fastsat enten på grundlag af en detaljeret omkostningsberegning eller ved anvendelse af standardgebyret i henhold til forslagets bilag VIIIA.

Samtidig har forslaget, på baggrund af hidtidige erfaringer, til formål at fuldstændiggøre, præcisere eller ajourføre forskellige andre bestemmelser i ovennævnte direktiv. Dette gælder blandt andet bestemmelser, der vedrører

- medlemsstaternes udformning af de plantesundhedscertifikater, som anvendes ved planteeksport til tredjelande efter FAO/IPPC konventionens standard,
- krav om, i tilfælde af alternative muligheder for at opfylde EU's indførselsbestemmelser (bilag IV), at afsenderlandets myndighed i en tillægserklæring anfører på det medfølgende plantesundhedscertifikat, hvilken af mulighederne der er anvendt for et givet eksporteret plantepartis vedkommende,
- den funktion, medlemslandenes centrale plantesundhedsmyndighed har ved samordning og kontakt til andre medlemslandes myndigheder,
- procedurer for vedtagelse af beslutninger vedrørende undtagelser eller hasteforanstaltninger,
- undtagelse af små mængder, ikke importforbudte, planter og planteprodukter til ejers eget, private brug, fra importkontrol m.v.,
- plantesundhedskontrol, der foretages på vegne af Kommissionen i de respektive lande,
- EF's udøvelse af egne beføjelser ved hjælp af kommissionsbeslutninger, hvad angår tilskud til plantesundhedskontrol. Herunder også, forudsat et vist dokumenteret officielt udgiftsomfang i medlemslandene, mulighed for EF-tilskud på op til 50 % til medlemsstaterne til at udbygge kontrolinfrastrukturer og udrydde farlige indslæbte planteskadegørere,

- dokumenter, der udstedes i henhold til bestemmelserne om afsætning af officielt certificeret frø, som foreslås betragtet som plantepas,
- revision af bestemmelserne om medlemsstaternes officielle kontrol, herunder blandt andet krav om lejlighedsvis overvågning af træemballage samt reduceret kontrolfrekvens/-intensitet af sendinger fra lande med aftaler om særlig kontrol før afsendelse til EU.

Komiteprocedurerne til gennemførelse af direktivet er tilpasset de nye komiteprocedurer.

Med henblik på overholdelse af forpligtelserne i henhold til aftalen om sundheds- og plantesundhedsforanstaltninger (WTO/SPS) er procedurerne for anerkendelse af ligestillingen af plantesundhedsforanstaltninger, der er truffet af andre parter i denne aftale, også fastlagt i dette forslag.

Direktivforslaget ophæver herudover bestemmelser, der ikke er anvendt siden indførelsen af det indre marked. Forslaget sammenfatter også en række emner og nogle proceduremæssige forhold.

Herudover vedrører forslaget definition af nogle begreber, forhold vedrørende harmoniseringen af den tekniske importkontrol af planter og planteprodukter m.m., som foretages af medlemsstaterne, samt harmoniseringen af de gebyrer, der opkræves for gennemførelsen af denne kontrol.

I det nu foreliggende kompromisforslag af 8. oktober 2002 er forslaget fra det oprindelige forslag om indførsel af et krav om, at medlemsstaterne opretter en plantesundhedsfond for at give plantesundhedsmyndighederne bedre mulighed for at reagere effektivt i tilfælde af indslæbning af farlige planteskadegørere udgået. Herudover er der indarbejdet følgende ændringer og præciseringer i forhold til det oprindelige Kommissionsforslag:

- Yderligere udbygning og præcisering af de formaliserede bestemmelser for de procedurer, der skal anvendes af de officielle plantesundhedsmyndigheder i medlemsstaterne i samarbejde med toldmyndighederne i forbindelse med toldbehandlingen og plantesundhedskontrollen ved import af planter og planteprodukter fra tredjelande til EU. Herunder en præcisering af de procedurer, der, i overensstemmelse med gældende toldforordnings-bestemmelser, skal følges ved kontrol af varesendinger såvel i transit som opbevaret på frihandelsområder eller under toldmæssig behandling med henblik på indførsel.
- Medlemsstaterne skal, foruden det hidtidige krav om at sende en liste til Kommissionen og de andre medlemsstater over godkendte indførselssteder, også etablere en liste over, hvor der, i overensstemmelse med godkendte toldprocedurer, anerkendes udført identitets- og plantesundhedskontrol, herunder hos den endelige varemodtager. Denne liste skal være tilgængelig for Kommissionen.

- Der skal fastsættes gennemførselsbestemmelser efter komitéprocedure, hvad angår kravene til importørers anmeldelser til myndigheden af planter og planteprodukter, som ønskes indført, herunder anvendt træemballage.
- Yderligere udbygning af bestemmelserne om, hvordan medlemsstaterne skal opkræve gebyrer til dækning af udgifterne ved gennemførsel af plantesundhedsmæssig dokumentkontrol, identitetskontrol og plantesundhedskontrol ved import:

Gebyrstørrelserne søges harmoniseret og fastsat enten

1. på grundlag af en detaljeret omkostningsberegning og ved en gebyrfastsættelse for hver af de kategorier af planter og planteprodukter samt mængder, der opremses i forslagets bilag VIIIA eller
2. ved direkte anvendelse af standardgebyret i henhold til forslagets bilag VIIIA, hvis struktur og satser er justeret (forøget) i forhold til Kommissionens forslag KOM (2001) 183.

Stikprøvemæssige plantesundheds-kontroller/-overvågninger i forbindelse med import af planter og planteprodukter, herunder træemballage, foreslås ikke gebyrpålagt, som ellers først foreslået med KOM (2001) 183, bilag VIIIA.

Ved reduceret kontrolfrekvens/-intensitet foreslås reducerede gebyrer, der kan fastsættes som gennemførselsbestemmelser efter komitéprocedure.

Medlemsstaternes gebyrindtægter må ikke overstige udgifterne forbundet med kontrollen.

- Det præciseres, at medlemslandes afholdte udgifter til udtagning og analysering eller kontrol af planteprøver for planteskadegørere i tilfælde af plantesundhedskontrol, der foretages på vegne af Kommissionen i de respektive lande, ikke kan refunderes.
- Definitionsafsnittet udbygges, således at "planter" indbefatter okulations- og podekviste samt stiklinger og pollen.

I tilknytning til arbejdsgruppens færdigbehandling af forslaget præsenterede Kommissionen en udtalelse, man ville afgive i tilknytning til forslagets vedtagelse, om efterfølgende justeringer af bilaget om gebyrstørrelser.

Direktivet foreslås at træde i kraft den 1. januar 2005.

Udtalelser

Europa Parlamentet har med udtalelse af 13. juni 2001 tilsluttet sig Kommissionens oprindelige forslag KOM (2001) 183 af 5. april 2001.

Gældende dansk ret

Lov om planteskadegørere, jf. lovbekendtgørelse nr. 687 af 18. juli 1996 .

Lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999.

Bekendtgørelse nr. 232 af 23. april 1998 om indførsel og udførsel af planter m.m. som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 859 af 22. oktober 2002.

Bekendtgørelse nr. 334 af 27. maj 2002 om planter som ændret ved bekendtgørelse nr. 858 af 22. oktober 2002.

Bekendtgørelse nr. 767 af 6. oktober 1997 om planteskadegørere, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 857 af 22. oktober 2002.

Bekendtgørelse nr. 160 af 20. marts 2002 om betaling for plantesundhedskontrol m.m.

Konsekvenser

Det nu foreliggende kompromisforslag har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslagets gennemførelse vil bevirke, at de nuværende udgifter i forbindelse med plantesundhedsmæssig importkontrol vil overgå fra statsfinansiering til brugerbetaling.

Med hensyn til samarbejde med toldmyndighederne er der i Danmark allerede i dag aftaler med toldmyndighederne om procedurer for samarbejdet med Plantedirektoratet. Der er i medfør af forslaget behov for udbygning af disse aftaler.

En vedtagelse af direktivet skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark

Høring

Kommissionens forslag KOM (2001) 183 af 5. april 2001 har tidligere været i skriftlig høring i §2-udvalget.

Landbrugsraadet fandt, at gebyrer ikke må overstige de faktisk afholdte udgifter, og at der i plantesundhedscertifikaterne i EU ikke må kræves flere oplysninger end nødvendigt i forhold til internationale aftaler og for at sikre plantesundheden. Landbrugsraadet kunne tiltræde forslaget med disse forbehold.

Sagen har været været drøftet i §2-udvalget (landbrug) den 13. november 2002, hvor Landbrugsraadet har tilkendegivet fuldt ud at kunne tilslutte sig forslaget og finder det positivt, at gebyret er omkostningsbestemt.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat af 6. juni 2001.

18. Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1098/98 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle KOM dok. (2002) 493 endelig

Uændret genoptryk af grundnotat af 23. oktober 2002.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2002) 493 af 10. september 2002 fremsat forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1098/98 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle. Forslaget er oversendt til Rådet den 10. september 2002.

Efterfølgende har Kommissionen ved KOM(2002) 493 endelig/2 af 7. oktober 2002 fremsat korri-
geret forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1098/98 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle. Det korrigerede forslag er oversendt til Rådet den 8. oktober 2002. Korrektionen vedrører alene hjemmelsgrundlaget.

Kommissionen har efterfølgende ved KOM(2002) 493 endelig/3 af 17. oktober 2002 fremsat endnu et korrigeret forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1098/98 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle. Korrektionen vedrører alene rent tekniske forhold i oversættelsen.

Forslaget er nu fremsat med hjemmel i artikel 16a i Rådets forordning (EØF) nr. 1696/71 af 26. juli 1971 om den fælles markedsordning for humle senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1514/2001 af 23. juli 2001, og forslaget kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. (Forslaget dateret den 10. september 2002 var fremsat med hjemmel i TEF artikel 37).

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet der er tale om gennemførelsesbestemmelser til en allerede vedtaget retsakt.

Formål og indhold

Med henblik på at mindske arealerne beplantet med humle indførte Rådet med forordning (EF) nr. 1098/98 af 25. maj 1998 om indførelse af særlige midlertidige foranstaltninger for humle, mulighed for at producenter som midlertidigt eller permanent ophører med produktion af humle kan få en særlig støtte.

Foranstaltningerne blev indført i henhold til artikel 16a i Rådets forordning (EØF) nr. 1696/71 af 26. juli 1971 om den fælles markedsordning for humle senest ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1514/2001 af 23. juli 2001, hvorefter Rådet i tilfælde af uligevægt på markedet kan træffe passende foranstaltninger med henblik på at skabe ligevægt. Disse foranstaltninger kan omfatte tilpasning af produktionskapaciteten, den udbudte mængde og/eller afsætningsbetingelserne.

I henhold til Rådets forordning nr. 1098/98 kan producenter, i de medlemsstater som beslutter at træffe foranstaltninger til midlertidigt ophør og/eller endelig rydning, anvende sådanne foranstaltninger fra 1998 høsten til og med 2002 høsten. Producenter der anvender ordningen, og som giver afkald på at udvide humledyrkningen til andre arealer på deres bedrift, modtager en kompensation som er lig med den støtte, de ville have modtaget, hvis høsten havde fundet sted.

De særlige foranstaltninger har i løbet af de første fire år af programmets løbetid kun resulteret i en formindskelse af humlearealerne med 10 % i forhold til arealerne i 1997, og der er stadig behov for en yderligere formindskelse. Det foreslås derfor, at tidsperioden for de midlertidige foranstaltninger forlænges med et år.

Endvidere vil den evalueringsrapport, som Kommissionen skal forelægge Rådet senest den 31. december 2003 i henhold til artikel 18 i Rådets forordning nr. 1696/71 senest ændret ved Rådets forordning nr. 1514/2001, omfatte alle bestemmelser vedrørende den fælles markedsordning for humle, herunder også de særlige foranstaltninger.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

Ingen.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningerne på EU-budgettet. Forlængelsen af denne foranstaltning har dog reelt ikke konsekvenser på EU's budget, idet kompensationen er lig med den støtte producenterne ville have modtaget, hvis de havde høstet afgrøden. På længere sigt vil en reduktion af arealerne endvidere kunne medføre besparelser på EU's budget.

Høring

§2-udvalget (landbrug) er blevet hørt i forbindelse med den første udgave af forslaget og havde ingen bemærkninger til forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er fremsendt grundnotat om sagen den 3. oktober 2002 samt revideret grundnotat den 23. oktober 2002.